

พระธาตุดินแดง บรรณานุกรณ "สมโภชพระธาตุดินแดง" ๓-๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๗

เจ้าของลิขสิทธิ์ วัดป่าธรรมอุทยาน เลขที่ ๑๔๙ ป่าโคกดินแดง
ตำบลก่ำฟ้า อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

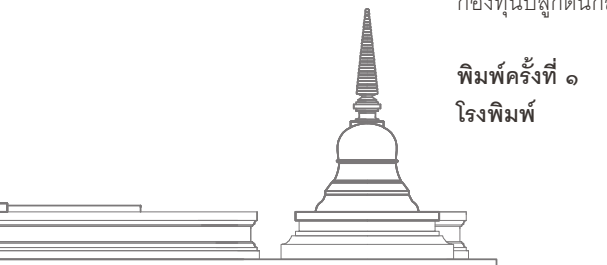
ที่ปรึกษา พระราชวชิรธรรมวิเทศ (เศรษฐกิจ สมาทิต) พระมหาคุณาคุณิ เขมเบโม
พระมหาเด่น จิตธัมโม พระครูปัญญาพุทธิวิเทศ (มังกร)

ผู้เรียบเรียง พระมหาอ้าย ชีรปัญญา
บรรณาธิการ พระครูปลัดเอกชัย อรินทโม
กองบรรณาธิการ พระมหาภูฒิวร วุฑฒิเมธี พระเอนก วิเวกนาโค
พระมหาศุภฤกษ์ สุภัททจารี พระมหาระพีพงศ์ วชิรนาโค
พระมหาศรายุทธ สารเมธี สามเณรจิรวัดมน ทองคำพันธ์
อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา ดร.เสาวภาคย์ ธนอมศักดิ์กุล
นายคุณเอก ตันทเกษม นายปิยคุณศรี วรรณพรภักดี
นางสาวสุรัตน์ดีกาล คำโอง นายธีระพงษ์ มโนราช

ออกแบบรูปเล่ม GRAPHIC งานวัด
ภาพถ่าย DHAMMA ON LENS
พระครูปลัดเอกชัย อรินทโม พระมหาศรายุทธ สารเมธี
สามเณรนิติภูมิ พุทธวงศ์ นายปิยคุณศรี วรรณพรภักดี
นายสังคม สิมมา นายธีระ เลิบโรตง
ภาพกราฟิก นายคุณเอก ตันทเกษม และทีมงาน A444

อุปถัมภ์การพิมพ์ คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง
ดร.เสาวภาคย์ ธนอมศักดิ์กุล คณะอนุภกษา สนิทวงศ์
กองทุนปลูกต้นกล้าโนนาบุญ ผู้มีจิตศรัทธางานสมโภชพระธาตุดินแดง

พิมพ์ครั้งที่ ๑ เดือน มกราคม ๒๕๖๗ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม
โรงพิมพ์ บริษัท ทีที กราฟิค แอนด์ ปริ้นติ้ง จำกัด เพชรเกษม ๒๓
โทร. ๐๙๙๐-๕๙๕-๕๔๔๖

สิ่งพิมพ์นี้ พิมพ์ด้วยกระดาษรีไซเคิล
ใช้หมึกพิมพ์กึ่งแห้ง และกระบวนการผลิต
ที่รักษาสิ่งแวดล้อม ลดการปล่อย CO₂
เกี่ยวข้องกับกรีนดีฟ 497 ดวงใน 1 ฐ

เขียนที่ติด ลิขิตที่ท่า

พระธาตุดินแดง สถาปัตยกรรมแห่งอารยธรรมอีสาน รมณียวิปัสสนาสถาน แห่งตักสิลานคร ตั้งอยู่ที่เลขที่ ๑๔๙ วัดป่าธรรมอุทยาน ป่าโคกดินแดง ตำบล ก่ำฟ้า อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม นับเป็นปูชนียสถานอันศักดิ์สิทธิ์ของจังหวัด มหาสารคาม สร้างขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๕๘ เนื่องในมหามงคลโอกาสฉลอง ครบรอบ ๑๕๐ ปี แห่งการสถาปนาเมืองมหาสารคาม (๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๘) และ ในมหามงคลสมัยเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติครบ ๗๐ ปี แห่งการเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ (๙ มิถุนายน ๒๕๕๙) โดยการดำริและนำศรัทธาสร้างของพระมหาอ้าย ธีรปัญญา อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา ดร.เสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล นายคุณเอก ตันทเกษม พร้อมด้วย คณะกรรมการและผู้มีจิตศรัทธาร่วมกันสร้าง ใช้งบประมาณ ๒๕ ล้านบาท รวม ระยะเวลาสร้าง ๘ ปี ออกแบบโดย นายคุณเอก ตันทเกษม และทีมงาน A 444 ซึ่งแนวคิดในการออกแบบได้สะท้อนถึงสาระสำคัญของการก่อตั้งวัดป่าธรรม อุทยาน โดยสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นในฐานะที่จังหวัดมหาสารคามเป็นพุทธ มณฑลอีสาน เป็นสะเดืออีสาน และเป็นตักสิลาอีสาน การออกแบบใช้กรอบความคิดในเรื่อง “เริ่มจากมหาวิทยาลัยนาลันทาสู่ทวารวดีนาดูน ผสมวิถีศรีโคตรบูรณั กับนครจำปาศรี สร้างพระธาตุดินแดงใหม่ให้ดูเก๋น่าพันปี สำเร็จเป็นอนุสาวรีย์ แห่งความดีตราบนิรันดร์”

ด้วยปรารภมหามงคลสมัยดังกล่าว คณะสงฆ์วัดป่าธรรมอุทยาน และคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง จึงมีมติร่วมกันจัดงานสมโภชพระธาตุดินแดง และพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ระหว่างวันที่ ๓-๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยเน้นกิจกรรม “สืบศรัทธา-สานปัญญา” เป็นธรรมสมโภชตามสมัยนิยม ทั้งนี้ โดยวัตถุประสงค์การจัดงานตามกุศลเจตนาว่า “ร้อยศรัทธาสร้างพระธาตุดินแดง ถวายเป็นพุทธบูชา เสมือนหนึ่ง รวมปัญญาสร้างพุทธสถาปัตยกรรมถวายเป็น พระราชากุศล”

เพื่อเป็นการเสริมคุณค่าทางสติปัญญาในการสมโภชพระธาตุดินแดง และพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ คณะกรรมการจัดงานจึงมีมติเห็นชอบในการจัดทำ “หนังสือสมโภชพระธาตุดินแดง” เป็นบรรณานุกรมมอบเป็นที่ระลึกในการจัดสร้างพระธาตุดินแดงดังกล่าว หนังสือเล่มนี้ประกอบด้วยเนื้อหา ภาคที่ ๑ เป็นการเล่าประวัติความเป็นมาของวัดป่าธรรมอุทยาน, ภาคที่ ๒ เป็นบทความวิชาการเรื่อง “เจดีย์ในพระพุทธศาสนา” และบทความเรื่อง “พระธาตุและพระบรมสารีริกธาตุกับคนไทย” งานนิพนธ์ของพระเดชพระคุณพระธรรมวัชรบัณฑิต (สมจินต์ สมมาปัญญา ป.ธ.๙ ศ.ดร.) อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมตตาอนุญาตให้ลงในหนังสือสมโภชพระธาตุดินแดง, ภาคที่ ๓ ว่าด้วยพระธาตุดินแดงเชิงบันทึกเหตุการณ์สำคัญ ตั้งแต่เริ่มต้นการสร้างพระธาตุดินแดง กระทั่งสร้างงานเสร็จสมบูรณ์, ภาคที่ ๔ เป็นการประมวลภาพกิจกรรมสื่อให้เห็นความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา เพราะเชื่อว่าภาพหนึ่งภาพแทนความรู้สึกได้หลายพันหมื่นคำ และภาคที่ ๕ เป็นสุจิตร์เกี่ยวกับกำหนดการจัดงานสมโภชพระธาตุดินแดงและพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ พร้อมทั้งเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับเก็บเป็นข้อมูลไว้สืบค้นในภายภาคหน้าอย่างร่วมสมัย

ท้ายสุดนี้ ขออนุโมทนาขอบคุณท่านพระครูปลัดเอกชัย อรินทโม เลขานุการ คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ฝ่ายบรรพชิต ผู้อุทิศสติปัญญาและเวลาอันมีค่าช่วยออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ ทั้งงานปฏิภาณฐิน ของผ้าป่า ป้ายงานน้อยใหญ่ ทั้งเว็บไซต์ ทั้งถ่ายภาพ ทั้งทำวิดีโอ ทั้งออกแบบกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะทุ่มเวลาจัดรูปเล่มหนังสือเล่มนี้ ซึ่งอัดแน่นด้วยคุณภาพมาตรฐานสากล เสร็จทันงานสมโภชพระธาตุดินแดงครั้งนี้

ฐาตุ จิวิ สติ ธมฺโม. ขอพระสังฆกรรมของพระพุทธเจ้า จงดำรงอยู่สิ้นกาลนานเทอญ ฯ

ธรรมะ พร เมตตา

พระมหาอ้าย ธีรปัญญา

ณ รมอารามวัดนาคปรก เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

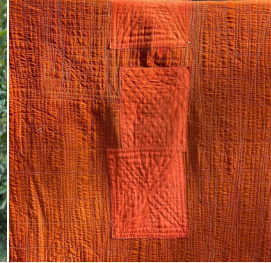
๑ มกราคม ๒๕๖๗

สารบัญ

คำนำ	๖
สารบัญ	๘

ภาค ๑ ว่าด้วยประวัติวัดป่าธรรมอุทยาน	๑๐
๑. นามว่า “มหาสารคาม”	๑๓
๒. จากป่าช้าสู่อุทยานธรรม	๑๕
๓. วัตถุประสงค์และปรัชญาการสร้างวัด	๑๙
๔. ตราวัดป่าธรรมอุทยาน	๒๑
๕. การแบ่งพื้นที่เขตวัด	๒๕

ภาค ๒ ว่าด้วยบทความ	
พระเจดีย์และพระบรมสารีริกธาตุ	๒๙
๑. เจดีย์ในพระพุทธศาสนา	
พระธรรมวัชรบัณฑิต ป.ธ.๙ ศ.ดร.	๓๐
๒. พระธาตุและพระบรมสารีริกธาตุกับคนไทย	
พระธรรมวัชรบัณฑิต ป.ธ.๙ ศ.ดร.	๖๒

ภาค ๓ ว่าด้วยพระธาตุดินแดง ๘๒

- ๑. มงคลฤกษ์แห่งการสมโภชพระธาตุดินแดง ๘๔
- ๒. จากตักบาตรสามเณร
 สู่การสร้างพระธาตุดินแดง ๙๐
- ๓. สถาปัตยกรรมแห่งพระธาตุดินแดง ๙๕
- ๔. แนวคิดและลักษณะของพระธาตุดินแดง ๑๐๒
- ๕. อานิสงส์การสร้างพระธาตุดินแดง ๑๐๗
- ๖. ประโยชน์ของพระธาตุดินแดง ๑๐๙

ภาค ๔ ว่าด้วยเหตุการณ์สำคัญ ๑๑๗

- ก้าวที่ ๑ วาราศิลาฤกษ์ ๑๒๐
- ก้าวที่ ๒ นมัสการสังเวชนียสถาน ๔ ๑๒๔
- ก้าวที่ ๕ ทอดปฐมกลิ้งินสามัคคี ปี ๒๕๕๙ ๑๓๐
- ก้าวที่ ๖ บำเพ็ญกุศลอุทิศถวายพระบรมศพ ๑๓๒
- ก้าวที่ ๑๕ อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ
 จากประเทศอินเดีย ๑๖๔

ภาค ๕ ว่าด้วยสุจิตร์ ๑๗๕

- งานสมโภชพระธาตุดินแดง ๑๗๕**
- ๑. กำหนดการงานสมโภชพระธาตุดินแดง ๑๗๘
- ๒. ทุกเรื่องมีต้นทุน ทุกบุญมีเรื่องราว ๑๘๖
- ๓. อันว่า “มหาสารคาม” ๒๐๒

ภาค : ๑
ว่าัดฯปรีวดี
วัดป่าธรรมอุทยาน

๑. นามว่า “มหาสารคาม” คือตามงานของอารยธรรมอีสาน

“จังหวัดมหาสารคาม” ตั้งอยู่ตอนกลางของภาคอีสาน เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีประวัติศาสตร์และอารยธรรมอันยาวนาน ดังปรากฏหลักฐานทางโบราณคดีที่ได้รับอิทธิพลทางพุทธศาสนาตั้งแต่สมัยคุปตะตอนปลายและปัลลวะของอินเดียผ่านเมืองพุกามมาในรูปแบบของศิลปะสมัยทวารวดี เช่น บริเวณเมืองกันทรวิชัย (โคกพระ) และเมืองนครจำปาศรี โดยพบหลักฐานเป็นพระยืนกันทรวิชัย พระพิมพ์ดินเผา ตลอดจนพระบรมสารีริกธาตุ นอกจากนั้นแล้ว ยังได้รับอิทธิพลของศาสนาพราหมณ์ผ่านทางชนชาติขอม ในรูปแบบสมัยลพบุรี เช่น กู่สันตรัตน์ กู่บ้านเขวาสันตรัตน์ และกู่อื่น ๆ รวมไปถึงจนถึงเทวรูป และเครื่องปั้นดินเผาของขอมอยู่ตามผิวดินทั่ว ๆ ไปในจังหวัดมหาสารคาม วิถีวัฒนธรรมของชาวมหาสารคามประกอบด้วยหลายชนเผ่า เช่น ชาวไทยพื้นเมืองพูดภาษาอีสาน ชาวไทยย้อ และชาวผู้ไท ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี “ฮีตสิบสอง” ประกอบอาชีพกสิกรรมเป็นหลัก ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายไปมาหาสู่ช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันตามแบบของวิถีคนอีสาน

กระทั่งเมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๔๐๘ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ยก “บ้านลาดกุดยางใหญ่” ขึ้นเป็น “เมืองมหาสารคาม” โดยแยกพื้นที่และนำพลเมืองราวสองพันคนมาจากเมืองร้อยเอ็ดมาตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน และโปรดเกล้าฯ ให้ท้าวมหาชัย (กวด ภวภูตานนท์) เป็น “พระเจริญราชเดช” เจ้าเมือง และมีท้าวบัวทองเป็นผู้ช่วยขึ้นกับเมืองร้อยเอ็ด นี่คือ ปฐมบทของการก่อตั้งเมืองมหาสารคาม ซึ่งได้รับการสืบสานคุณค่าอันงดงามของแผ่นดินสืบมาตราบเท่าทุกวันนี้

๒. จากป่าเข้าสู่อุทยานธรรม

วัดป่าธรรมอุทยานเป็นรมณียวิปัสสนาสถานอุทยานปฏิบัติธรรมแห่งจังหวัดมหาสารคาม มีฐานะเป็นวัดราษฎร์ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ ตั้งอยู่เลขที่ ๑๔๙ หมู่ที่ ๘ บ้านเหล่ายาว ติดกับบริเวณพื้นที่ป่าโคกดินแดงมีเนื้อที่ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่เศษของตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยมีอาณาเขต

ทิศเหนือจรดกับบ้านดอนงัว ทิศใต้จรดกับบ้านผักหวาน
ทิศตะวันออกจรดกับบ้านเหล่าใหญ่ ทิศตะวันตกจรดกับบ้านฝาง

ที่ดินที่ตั้งวัดมีจำนวน ๔๐ ไร่ ๔๐ ตารางวา มีหนังสือกรรมสิทธิ์คือ โฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๓๒๗ โดยมีประวัติย่อว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี พระอาจารย์กุหลาบ อัครจิตโต (ศรีคาม) และพระมหาเด่น สุติธัมโม (นุปะเท) พระกรรมฐานผู้มีชาติภูมิในเขตท้องถื่นมหาสารคาม ได้เข้ามาปักกลดในพื้นที่ป่าช้าโคกดินแดงเพื่อปฏิบัติธุดงค์วัตรเจริญวิปัสสนากรรมฐานและมีเจตนาประสงค์เพื่อรักษาผืนป่าที่เสื่อมโทรม ด้วยพุทธวิธี **“บวชป่ารักษาธรรม”** ท่านได้พัฒนาพื้นที่ต้นไม้งั้นเป็นป่ารมณียสถานเขียวขจีอันร่มรื่นเกิดประโยชน์ต่อชุมชนชาวบ้านทั้งด้านกายภาพและชีวภาพอย่างมหาศาล ต่อมาปี พ.ศ.๒๕๔๔ ได้อนุมัติจัดตั้งเป็นสำนักสงฆ์ป่าโคกดินแดง จากนั้น ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้ประกาศตั้งเป็นวัดขึ้นในพระพุทธศาสนา มีนามว่า **“วัดป่าธรรมอุทยาน”** หมายถึง ผืนแผ่นดินแห่งมรรคผลนิพพาน โดยอาศัยป่าเป็นแหล่งเรียนรู้ธรรมะสู่ความหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง

กาลต่อมาเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๕๕ เนื่องในมหามงคลธรรมมาภิสมัยฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปีแห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ท่านพระมหาอ้าย ธีรปัญญาญ (วงละคร) ได้นำพาพุทธบริษัทสายบุญพุทธภูมิและศิษยานุศิษย์หลอมศรัทธารวมปัญญาสร้างศาสนสถาน เพื่อน้อมถวายบูชาคุณพระรัตนตรัย น้อมถวายเป็นพระราชกุศล น้อมบูชาคุณแผ่นดินเกิดและเน้นให้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมเชิงท่องเที่ยวท่องเที่ยวธรรม ตามปรัชญาแนวความคิด ๔ ง. คือ **เจียบ-ง่าย-งอก-งาม**

โดยบริหารพื้นที่แบ่งปัน ๕ เขต คือ เขตพุทธาวาส เขตธัมมาวาส เขตสังฆาวาส เขตรุกขาวาส และเขตอรัญญาวาส มีสิ่งก่อสร้างซึ่งสร้างขึ้นเสร็จแล้ว ภายใน ๕ ปี ได้แก่ อุโบสถพุทธชยันตี พระธาตุดินแดง หอฉันลุมพินีวัน หอภาวนาพุทธคยา หอแจกสารนาถ เรือนพักแม่ขาว โรงครัว ห้องสุขา ถนนคอนกรีต ธรรมจุลินท์สิ่งหอนาคราช เสาศิลาหอโศกมหาธาตุนคร ศิลาพระเกตุแก้วโพธิญาณ ศิลาพระธรรมจักรปฐมเทศนา หอเก็บน้ำ กุฏิรับรองพระมหาเถระ สำนักงานโคกดินแดง หมู่กุฏิกรรมฐาน ๕๙ หลัง ตักสิลาโนทยาน ลานหินโค้งศรีสาธิต ลานหมอชีวกโพธิวัน การติดตั้งเสาและระบบกระแสไฟฟ้า ถนนบดอัดหินคลุก และปลูกต้นหางนกยูงเป็นอุโมงค์ธรรม เป็นต้น

ทุกองค์การของงานขับเคลื่อนอยู่ภายใต้กรอบความคิดว่า **“สถาปัตยกรรมแห่งอารยธรรมอีสาน รมณียวิปัสสนาสถานแห่งตักสิลานคร”** จากตั้งต้นเป็นสำนักสงฆ์มีเพียงแคฝืนป่าดินแดงแห่งแล้งในอดีต กลับฟื้นชีวิตเป็นป่ารมณียสถาน ที่อุดมร่มรื่นด้วยแมกไม้มานานาพันธุ์ ปัจจุบัน ทางวัดได้เปิดป่ามุ่งเผยแผ่พระพุทธศาสนาและบำเพ็ญกุศลสงเคราะห์แก่พุทธศาสนิกชนทั้งเชิงกว้างเชิงลึกตลอดปี เช่น งานปริวาสกรรม งานปฏิบัติธรรมกรรมฐาน งานอบรมศีลธรรม งานบวชสามเณรภาคฤดูร้อน เป็นต้น อีกทั้งจัดสรรพื้นที่ก่อสร้างศาสนสถานเท่าที่จำเป็น และใช้สอยทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วยวิสัยทัศน์ที่ว่า **“ประหยัดใช้สอย ประโยชน์ใช้สูง”** โดยอาศัยทุนศรัทธาความร่วมมือร่วมใจของพุทธศาสนิกชนสืบจนปัจจุบัน

ถ้ำพิฆาต
อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี

๒. วัตถุประสงค์และปรัชญาสร้างวัด

วัตถุประสงค์การสร้างวัด ๕ ประการ

๑. เพื่อน้อมถวายเป็นพุทธบูชาเนื่องในมหามงคลธรรมภิรมย์ฉลอง สัมพุทธชยันตี ๒,๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า (๔ มิถุนายน ๒๕๕๕)
๒. เพื่อร่วมเฉลิมฉลองเนื่องในวาระครบรอบ ๑๕๐ ปี แห่งการสถาปนา เมืองมหาสารคาม (๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๘)
๓. เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เนื่องในมหามงคลเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติครบ ๗๐ ปี (๙ มิถุนายน ๒๕๕๙)
๔. เพื่อเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมตามแนวทางพระพุทธศาสนาเถรวาทแก่ พุทธบริษัทชาวไทยและต่างประเทศ
๕. เพื่อเป็นศูนย์กลางจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและเป็นแหล่งท่องเที่ยวท่องเที่ยวธรรมเชิงพุทธวิถี

ปรัชญาการสร้างวัด ๔ ประการ

๑. **เจียม** หมายถึง มีพื้นที่สงบเจียม ร่มรื่นด้วยพรรณไม้ไม่น้อยใหญ่ โอบล้อมด้วยบรรยากาศธรรมชาติของป่าไม้อันเกื้อกูลต่อสรรพชีวิตตามวิถีพุทธไทย
๒. **ง่าย** หมายถึง มีเสนาสนะปลอดโปร่งและปลอดภัย ที่พักอาศัยเป็น สบายและสิ่งอำนวยความสะดวกเชิงกายภาพขั้นพื้นฐานแบบสากลนิยม
๓. **งอก** หมายถึง เสนาสนะที่สร้างสามารถอธิบายธรรมะได้ด้วยลักษณะทางสถาปัตยกรรม เน้นสร้างวัดให้เป็นบ่อเกิดแห่งศรัทธาและเป็นแหล่งแสวงปัญญา
๔. **งาม** หมายถึง ผู้เข้าวัดเกิดแรงบันดาลใจ มีความเข้าใจ มีความสงบใจ และเจริญงอกงามในพระพุทธศาสนาทั้งเบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุด

ผู้ออกแบบตราวัด : คณะกรรมการบุญภาคอุโบสถพุทธชนันตี

ผู้อธิบายความหมาย : พระมหาอ้าย ชีร์ปัญญา

ผู้เขียนแบบ : อาจารย์ประกิจ ลัดคนาผจง

๔. กวางและธงพุทธชัยันตี หมายถึง “กวาง” เป็นคติสัญลักษณ์สื่อถึง ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน อันเป็นรมณีสถานและเขตอภัยทานในพระพุทธศาสนา ที่พระพุทธรูปเจ้าทรงแสดงพระธรรมจักรกับปวัตตนสูตร เป็นปฐมเทศนาในวันเพ็ญ อาสาฬหบูชา “ธงพุทธชัยันตี” สื่อความหมายในการประกาศหลักธรรมเพื่อมุ่งหวัง ชนะตนด้วยธรรมวิชัย

๕. ชื่อวัดป่าธรรมอุทยาน หมายถึง ผืนแผ่นดินแห่งมรรคผลนิพพาน โดย อาศัยป่าเป็นแหล่งเรียนรู้ธรรมะสู่ความหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง วัดป่าธรรมอุทยาน ตั้งอยู่บริเวณป่าโคกดินแดง ตำบลก่ำฟ้า อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มีฐานะ เป็นวัดราษฎร์ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ ตัว อักษรสีทอง เป็นสื่อแทนธรรมะที่บริสุทธิ์ด้วยความหลุดพ้น พื้นสีเขียว เป็นสื่อแทน ผืนป่าที่อุดมด้วยความสมบูรณ์แห่งธรรมชาติ

อัตถจริชน :

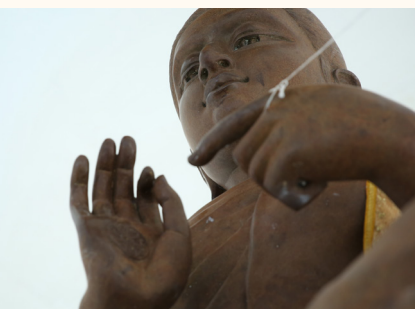
คณะกรรมการบุญภาคีอุโบสถพุทธชัยันตี : ผู้ออกแบบตราวัด

พระอธิการกุหลาบ อัครจิตโต : ผู้เห็นชอบและประกาศใช้

พระมหาอ้าย ธีรปัญญา : ผู้อธิบายความหมาย

อาจารย์ประกิจ ลัคนพงษ์ : ผู้เขียนแบบ

พระครูปลัดเอกชัย อรินทโม : ผู้จัดทำกราฟิก

๕. การแบ่งพื้นที่วัด

การจัดแบ่งพื้นที่ใช้สอยด้วยความตั้งใจที่จะให้อารามแห่งนี้ เป็นป่าที่เหมาะสมแก่การเข้ามาแสวงหาความสงบ ความรู้ เจริญธรรม ปฏิบัติภาวนา เป็นแหล่งแสวงหาธรรมะด้วยปัญญา จึงเน้นให้สมประโยชน์ สมสมัย สมธรรม แบ่งเป็น ๖ โซน บนพื้นที่โฉนดที่ดินวัด ๔๐ ไร่ ๘๐ ตารางวา และเขตพื้นที่ติดต่อกันเป็นป่าสาธารณะ จำนวน ๕๗๖ ไร่ ทางวัดได้ขอใช้สอยประโยชน์ร่วมกับโรงเรียนโนนราชสีหาวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของชุมชนชาวบ้าน เพื่อฟื้นฟูรักษาทรัพยากรป่าไม้ และเป็นอุทยานสถานที่ปฏิบัติธรรมของพุทธศาสนิกชนทุกหมู่เหล่า โดยทางวัดจัดแบ่งโซนสถานที่ให้เป็นมิตรกับธรรมชาติมากที่สุด

๑. เขตพุทธาวาส อุโบสถพุทธชยันตี, พระธาตุดินแดง, สระมัจฉาลิขิตสิงหนครราช, ตักสิลาโนทยาน, เส้าหินอโคทมหาราช, ศิลาพระเกตุแก้วโพธิญาณ, ศิลาพระธรรมจักรปฐมเทศนา และสวนป่าประดู่ลาย

๒. เขตธัมมาวาส หอฉันลุมพินีวัน, หอภาวนาพุทธคยา, หอแจกสรวนาถ, หอธรรมกุสินารา, ลานหินโค้งศรีสาลคาม, ลานหมอชิวักโพธิวัน, ชุ่มศาลาบาตร ๑๐ หลัง, เรือนธรรมอุบาสิกา, เรือนธรรมอุบาสก, เรือนพักผู้ปฏิบัติธรรม, สำนักงานโคกดินแดง, ภูมิดินจำปาศรี, หอระฆังบุญ, ห้องสุขา ๖ จุด และโรงชยะ

๓. เขตสังฆาวาส หมู่กุฏิกรรมฐานพระสงฆ์ ๒๐ หลัง, หมู่กุฏิกรรมฐานสามเณร ๗ หลัง, หมู่กุฏิกรรมฐานอาคันตุกะ ๘ หลัง, กุฏิมหาเถระ ๑ หลัง, หอเก็บน้ำ และโรงย้อมผ้าจีวร

๔. เขตธุดงค์าวาส โซน A กุฏิกรรมฐานวิปัสสนาจารย์ ๑ หลัง, กุฏิกรรมฐานพระสงฆ์อยู่ปริวาส ๕ หลัง โซน B กุฏิกรรมฐานธุดงค์อาจารย์ ๑ หลัง, กุฏิกรรมฐานพระธุดงค์ ๖ หลัง และเขตปักกลดธุดงค์สำหรับเก็บอารมณ์

๕. เขตอรัญญาวาส ประกอบด้วย ป่าสาธิตเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติพื้นที่เขตป่าอภัยทาน

An aerial photograph showing a dense forest of green trees. A dirt road runs diagonally from the top right towards the bottom center. In the upper left, there is a small, irregularly shaped pond or clearing. A small blue structure is visible in the middle of the forest. The image is overlaid with a white grid and two black text boxes.

เขตอรัญญาวาส

เขตธุดงค์वास

ภาพถ่ายทางอากาศ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๐
แสดงแผนผังวัดป่าธรรมอุทยาน อ.บรบือ จ.มหาสารคาม บนเนื้อที่ ๑.๕๐๐ ไร่

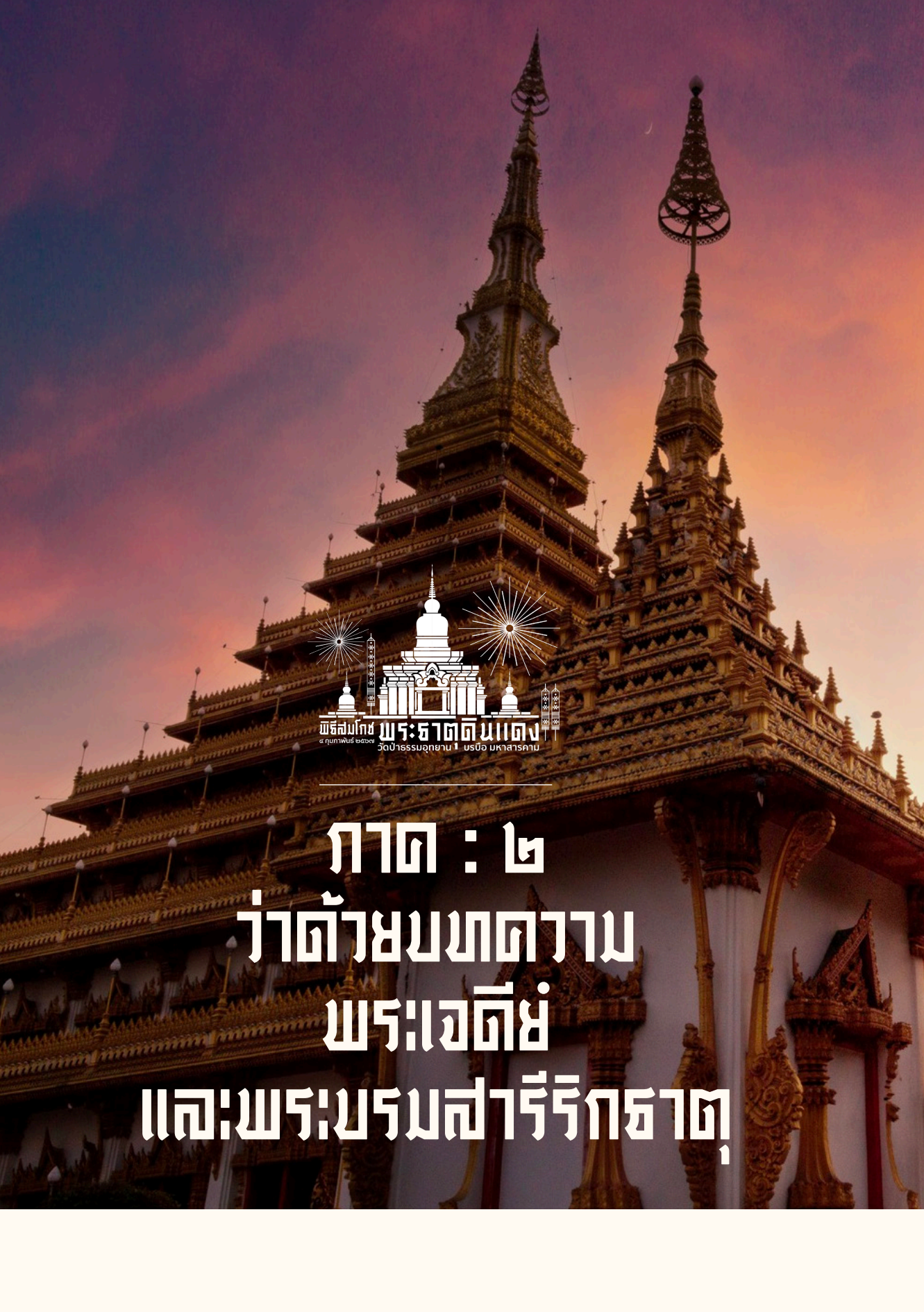
เขตอรัญญวาส

เขตธัมมवास

เขตสังฆาวาส

เขตพุทธาวาส

ภาค : ๒
ว่าด้วยบทบาท
พระเจดีย์
และพระบรมสารีริกธาตุ

เจดีย์ในพระพุทธรูป

พระธรรมวชิรบัณฑิต, ป.ธ.๙, ศ.ดร.

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

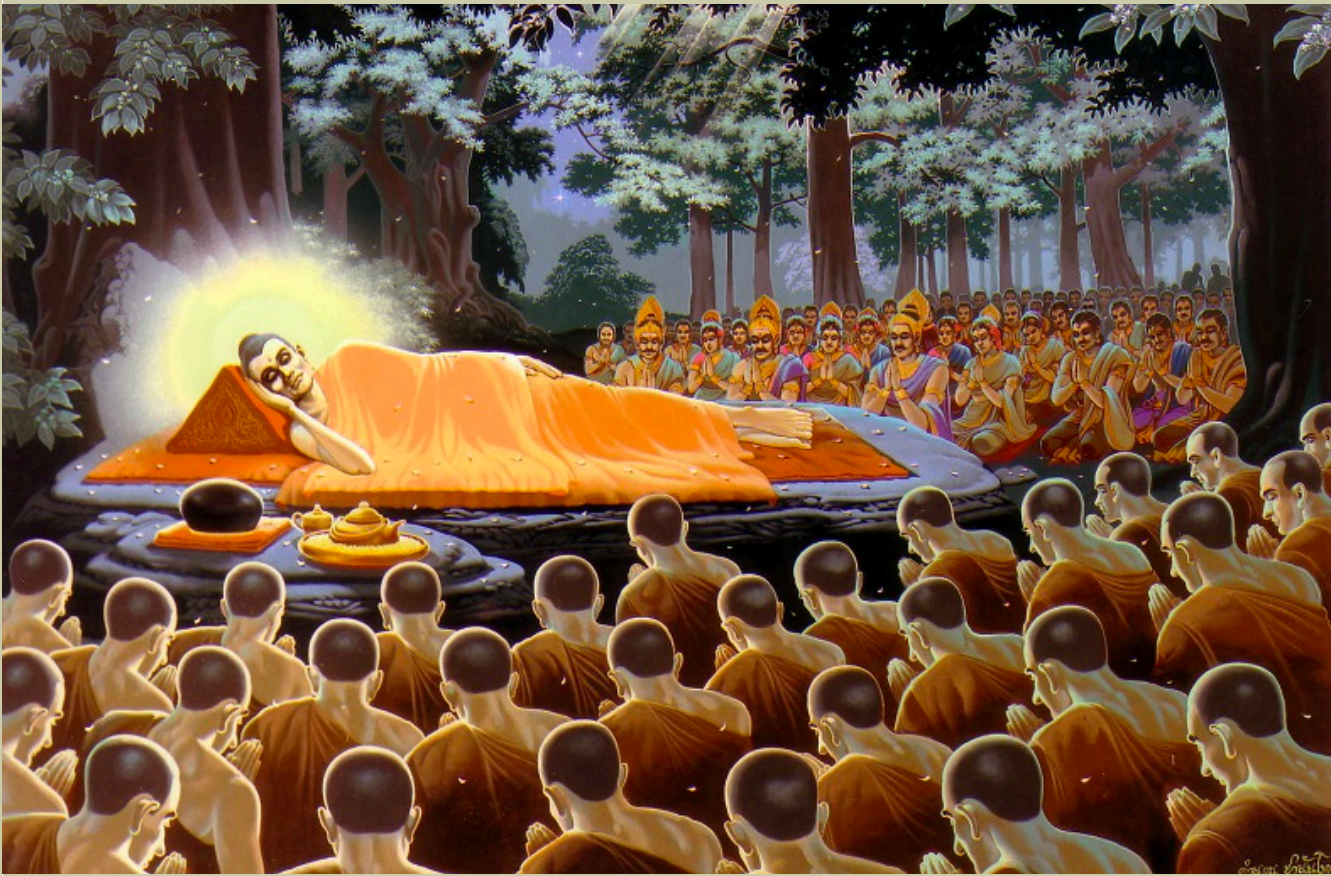
การสร้างเจดีย์เป็นพุทธประสงค์*

คำว่า “พุทธประสงค์” หมายถึงพุทธประสงค์ที่จะรักษาประเพณีของชาวพุทธคราวเมื่อใกล้จะปรินิพพาน ขณะพระพุทธเจ้าประทับบวรทระหว่างสาละทั้งคู่อัน สาลวโนทยาน กรุงกุสินารา พระอานนทกราบทูลถามถึงวิธีปฏิบัติในพระพุทธสิริระหลังจากปรินิพพาน พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่า

กษัตริย์ผู้เป็นบัณฑิต พราหมณ์ผู้เป็นบัณฑิต คฤหบดีผู้เป็นบัณฑิต เลื่อมใสในพระตถาคตจะพึงปฏิบัติในพระสิริระของตถาคต เหมือนที่เขาปฏิบัติในพระสิริระของพระเจ้าจักรพรรดิ

* คำว่า “เจดีย์” นี้ ในยุคดั้งเดิมไม่ได้หมายถึงเฉพาะสิ่งก่อสร้างที่มีรูปร่างเป็นเจดีย์ที่เรียกกันในประเทศไทยปัจจุบัน แต่คำว่า “เจดีย์” มีความหมายกว้าง โดยสรุปหมายถึงสิ่งที่ควรสักการบูชา ควรแก่การเคารพนับถือบูชา เช่น ของใช้ประจำตัว พระธรรมคำสั่งสอน สิ่งก่อสร้างที่เรียกว่า “เจดีย์” ในเมืองไทย ปัจจุบันในสมัยพุทธกาลเรียกว่า “สถูป” หมายถึงสิ่งก่อสร้างซึ่งก่อไว้สำหรับบรรจุของควรบูชา เช่น กระดูกของบุคคลที่น่านับถือ เป็นต้น ซึ่งก็เป็นหนึ่งในเจดีย์ ๔ ประเภท เรียกว่า “ธาตุเจดีย์”

ในประเทศไทย เรียกชื่อต่าง ๆ เช่น พระธาตุ, พระบรมธาตุ, เจดีย์, พระปรารงค์ เพื่อความเข้าใจตรงกันในเบื้องต้น ในบทความนี้ ขอใช้คำว่า “สถูป” บ้าง “เจดีย์” บ้าง “พระปรารงค์” บ้าง “พระธาตุ” บ้าง “พระบรมธาตุ” บ้าง “สถูปเจดีย์” บ้างแล้วแต่กรณี ขอให้เข้าใจตรงกันว่า หมายถึงเจดีย์ที่นิยมสร้างและบูชากันในประเทศไทยปัจจุบันนี้นั่นเอง

เมื่อพระอานนท์กราบทูลถามว่า “เขาปฏิบัติในพระสรีระของพระเจ้าจักรพรรดิอย่างไร ?” พระพุทธองค์ตรัสตอบว่า “เขาห่อพระสรีระของพระเจ้าจักรพรรดิด้วยผ้าใหม่ ครั้นห่อแล้วซับด้วยสาลี ครั้นซับด้วยสาลีแล้ว ห่อด้วยผ้าใหม่ โดยอุบาย เขาห่อพระสรีระของพระเจ้าจักรพรรดิด้วยผ้า ๕๐๐ คู่ แล้วเชิญลงในรางเหล็กที่มีน้ำมันบรรจุเต็มอยู่ แล้วครอบด้วยรางเหล็กอีกใบหนึ่ง วางบนเชิงตะกอน (จิตกาธาน) ที่ทำด้วยดอกไม้นานาชนิด ถวายพระเพลิงพระสรีระของพระเจ้าจักรพรรดิ สร้างพระสถูปของพระเจ้าจักรพรรดิไว้ในทางใหญ่ ๔ แพร่ง ดูก่อนอานนท์ เขาปฏิบัติในพระสรีระของพระเจ้าจักรพรรดิอย่างนี้ ฟังปฏิบัติในพระพุทธสรีระเหมือนอย่างพระเจ้าจักรพรรดิ ฟังสร้างพระสถูปของพระตถาคตไว้ในทางใหญ่ ๔ แพร่ง เหล่าชนผู้บูชาด้วยพวงมาลัยดอกไม้ของหอม หรือกราบไหว้ หรือทำจิตให้เลื่อมใสในพระสถูปนั้น ชื่อนั้นก็จักได้รับประโยชน์ ได้รับความสุขตลอดกาลนาน”

นอกจากนี้ พระพุทธเจ้ายังได้ตรัสถึงบุคคล ๔ ประเภท ซึ่งเป็นผู้ควรแก่การสร้างสถูปไว้บูชา คือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า พระสาวกของพระพุทธเจ้า และพระเจ้าจักรพรรดิ

ข้อมูลเหล่านี้ เป็นเครื่องยืนยันว่า สถูปหรือเจดีย์ในพระพุทธศาสนา เป็นพุทธประสงค์โดยตรง และพอกกล่าวได้ว่า ประเพณีนิยมในการสร้างพระสถูปเจดีย์นั้น มีเฉพาะในพระพุทธศาสนาเท่านั้น และนิยมสร้างกันมาตั้งแต่สมัยที่พระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์ชีพอยู่ แม้แต่คราวที่พระสารีบุตรผู้เป็นพระอัครสาวกเบื้องขวานิพพาน หลังจากทำฌาปนกิจสรีระแล้ว พระพุทธเจ้าก็ยังสั่งให้พระจุนทะและคณะสร้างเจดีย์เพื่อบรรจุสารีริกธาตุไว้ที่ประตูพระเชตวัน เมืองสาวัตถี และส่วนหนึ่งให้สร้างสถูปเจดีย์บรรจุไว้ที่นาลันทาบ้านเกิด ความจริง ประเพณีนิยมในการสร้างสถูปหรือเจดีย์นี้มีมาก่อนพุทธกาล สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพกล่าวไว้ในเรื่อง “ตำนานพุทธเจดีย์” ตอนหนึ่ง “พระสถูปนั้น เดิมสร้างสำหรับบรรจุพระบรมธาตุ ตามแบบแผนอันมีประเพณีในมัชฌิมประเทศตั้งแต่ก่อนพุทธกาล” เข้าใจว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประเภทหนึ่งในหลายประเภทที่คนอินเดียโบราณนิยมสร้าง โดยเฉพาะกลุ่มคนที่อยู่ในเชื้อชาติเดียวกันกับพระพุทธเจ้า สันนิษฐานว่า คนกลุ่มศากยะอาจเป็นกลุ่มเดียวกันกับพวกอารยันที่อพยพลงจากตอนเหนือของอินเดีย แต่ต่อมาไม่เห็นด้วยกับระบบสังคมวัฒนธรรมที่อารยันส่วนใหญ่ถือปฏิบัติ โดยเฉพาะการแบ่งชนชั้นทางสังคมออกเป็นวรรณะ กลุ่มนี้จึงแยกตัวออกมาเรียกชื่อว่า “ศากยะ” และสร้างวัฒนธรรมประเพณีแบบใหม่ขึ้นมาถือปฏิบัติในกลุ่มของตนเอง เมื่อญาติเสียชีวิตก็นิยมเผาศพและเก็บกระดูกไว้บูชา โดยสร้างที่เก็บ ซึ่งถ้ามีขนาดใหญ่โตก็เรียกว่าสถูป

การสร้างเจดีย์เป็นประเพณีของพระพุทธรูปศาสนา

สถูปหรือเจดีย์นั้น ในพระพุทธศาสนา ถ้าจะให้ถูกต้องจริง ๆ ต้องเรียกว่า “พระสถูป” ต้องใช้คำว่า “พระ” นำหน้าด้วย เพราะเป็นของสูง เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์สูงสุด เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ พระบรมธาตุ หรือพระธาตุ การสร้างสถูปหรือเจดีย์เป็นประเพณีของพุทธศาสนิกชนโดยเฉพาะ ซึ่งมีได้มีเฉพาะในสมัยพระโคตมพุทธเจ้าเท่านั้น ในสมัยของพระพุทธเจ้าองค์อื่น ๆ ชาวพุทธก็สร้างสถูปหรือเจดีย์เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธองค์ เพื่อเป็นที่บูชาสักการะทั้งสิ้น พระสถูปหรือเจดีย์ของพระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์มีขนาดแตกต่างกันไป ในคัมภีร์พุทธวงศ์ พระสุตตันตปิฎกเล่มที่ ๓๓ มีข้อความระบุไว้ชัดเจนตามลำดับดังนี้

๑. พระที่ปึงกรพุทธเจ้า

พระชินศาสดาพระนามว่า ที่ปึงกร เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ณ นันทาราม พระสถูปอันประเสริฐของพระชินเจ้าพระองค์นั้น สูง ๓๖ โยชน์ ณ นันทารามนั้น พระสถูปบรรจุมหาจักรี บริหาร และเครื่องบริโภคของพระองค์ผู้ศาสดาที่โค่นต้นไม้โพธิ์ในกาลนั้น สูง ๓ โยชน์

๒. พระโกณฑัญญ์พุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าพระนามว่า โกณฑัญญะ ผู้ทรงพระสิริ เสด็จดับขันธปรินิพพาน ณ นันทาราม พระเจดีย์ของพระองค์สูง ๗ โยชน์ ณ นันทารามนั้นแล

๓. พระมงคลพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าพระนามว่ามงคล เสด็จดับขันธปรินิพพาน ณ พระราชอุทยานชื่อเวสสระ พระสถูปของพระชินเจ้านั้นสูง ๓๐ โยชน์ ณ พระราชอุทยานชื่อเวสสระนั้นแล

๔. พระสุมนพุทธเจ้า

พระพุทธรูปพระนามว่าสุมนะ ผู้ทรงพระยศ เสด็จดับขันธปรินิพพานที่อังคาราม พระสถูปของพระชินเจ้านั้น สูง ๔ โยชน์ ที่อังคารามนั้นแล

๕. พระเวรตพุทธเจ้า

พระเวรตพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระอัฐฐิธาตุแตกกระจัดกระจายไม่รวมเป็นแท่งเดียวกัน แฝไปประดิษฐานอยู่ในนานาอารยประเทศ

๖. พระโสภิตพุทธเจ้า

พระโสภิตพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระอัฐฐิธาตุของพระองค์กระจัดกระจายไม่รวมเป็นแท่งเดียวกัน แฝไปประดิษฐานอยู่ในนานาอารยประเทศ

๗. พระอินมทัสสีพุทธเจ้า

พระชินศาสดาพระนามว่าอินมทัสสี เสด็จดับขันธปรินิพพานที่ธรรมาราม พระสถูปของพระชินเจ้านั้นสูง ๒๕ โยชน์ ที่ธรรมารามนั้นแล

๘. พระปทุมพุทธเจ้า

พระปทุมพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระอัฐฐิธาตุของพระองค์กระจัดกระจายไม่รวมเป็นแท่งเดียวกัน แฝไปประดิษฐานอยู่ในนานาอารยประเทศ

๙. พระนารทพุทธเจ้า

พระชินพุทธเจ้าผู้ประเสริฐพระนามว่านารท เสด็จดับขันธปรินิพพานที่สุทัสสนนคร พระสถูปอันประเสริฐของพระองค์ สูง ๔ โยชน์ ที่สุทัสสนนครนั้นแล

๑๐. พระปทุมุตตรพุทธเจ้า

พระชินพุทธเจ้าพระนามว่าปทุมุตตระ เสด็จดับขันธปรินิพพานที่นันทาราม พระสถูปอันประเสริฐของพระองค์ สูง ๑๒ โยชน์ ที่นันทารามนั้นแล

๑๑. พระสุเมธพุทธเจ้า

พระสุเมธพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระอัญญาตฤของพระองค์ กระจายไม่รวมเป็นแห่งเดียวกัน แฝไปประดิษฐานอยู่ในนานาอารยประเทศ

๑๒. พระสุชาติพุทธเจ้า

พระชินพุทธเจ้าผู้ประเสริฐพระนามว่าสุชาติะ เสด็จดับขันธปรินิพพาน ที่เสลาราม พระเจดีย์ของพระศาสดา สูง ๓ คาวุต ที่เสลารามนั้นแล

๑๓. พระปิยทัสสีพุทธเจ้า

พระมุนีผู้ประเสริฐพระนามว่าปิยทัสสี เสด็จดับขันธปรินิพพานที่อัสสัถาราม พระสถูปของพระชินเจ้านั้น สูงถึง ๓ โยชน์ ที่อัสสัถารามนั้นแล

๑๔. พระอัทธทัสสีพุทธเจ้า

พระอัทธทัสสีพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระอัญญาตฤของ พระองค์กระจายไม่รวมเป็นแห่งเดียวกัน แฝไปประดิษฐานอยู่ในนานา อารยประเทศ

๑๕. พระธัมมทัสสีพุทธเจ้า

พระมหาวิระพระนามว่าธัมมทัสสี เสด็จดับขันธปรินิพพานที่เกสราวม พระสถูปอันประเสริฐของพระองค์นั้น สูงถึง ๓ โยชน์

๑๖. พระสิทธัตถพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าพระนามว่าสิทธัตถะ ทรงเป็นมุนีผู้ประเสริฐ เสด็จดับขันธ ปรินิพพานที่อโนมาราม พระสถูปอันประเสริฐของพระองค์ สูงถึง ๔ โยชน์ ที่อโนมารามนั้น

๑๗. พระติสสพุทธเจ้า

พระชินพุทธเจ้าผู้ประเสริฐพระนามว่าติสสะ เสด็จดับขันธปรินิพพานที่นันทาราม พระสถูปของพระองค์ สูงถึง ๓ โยชน์ ที่นันทารามนั้น

๑๘. พระปัสสพุทธเจ้า

พระปัสสพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระอัญญาตถุของพระองค์ กระจายกระจายไม่รวมเป็นแห่งเดียวกัน แฝไปประดิษฐานอยู่ในนานาอารยประเทศ

๑๙. พระวิปัสสิพุทธเจ้า

พระวิรุพุทธเจ้าพระนามว่าวิปัสสิ ทรงเป็นนระผู้ประเสริฐ เสด็จดับขันธปรินิพพานที่สุมิตตาราม พระสถูปอันประเสริฐของพระองค์ สูงถึง ๗ โยชน์ ที่สุมิตตารามนั้น

๒๐. พระสิขีพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าพระนามว่าสิขี ทรงเป็นมุนีผู้ประเสริฐ เสด็จดับขันธปรินิพพานที่อัสสARAM พระสถูปอันประเสริฐของพระองค์ สูงถึง ๓ โยชน์ ที่อัสสARAMนั้นแล

๒๑. พระเวสสภูพุทธเจ้า

พระเวสสภูพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระอัญญาตถุของพระองค์ กระจายกระจายไม่รวมเป็นแห่งเดียวกัน แฝไปประดิษฐานอยู่ในนานาอารยประเทศ

๒๒. พระกุกุสันธุพุทธเจ้า

พระชินพุทธเจ้าผู้ประเสริฐพระนามว่ากุกุสันธะ เสด็จดับขันธปรินิพพานที่เขมาราม พระสถูปอันประเสริฐของพระองค์ สูงถึง ๑ คาวุต ที่เขมารามนั้นแล

๒๓. พระโกนาคมนพุทธเจ้า

พระโกนาคมนพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระอัญญาตฤของพระองค์กระจัดกระจายไม่รวมเป็นแท่งเดียวกัน แฝ่ไปประดิษฐานอยู่ในนานาอารยประเทศ

๒๔. พระกัสสปพุทธเจ้า

พระชินศาสดาพระนามว่ามหากัสสปะ เสด็จดับขันธปรินิพพานที่เสตัพยาราม พระสถูปของพระชินพุทธเจ้านั้น สูงถึง ๑ โยชน์ ที่เสตัพยารามนั้นแล

๒๕. พระโคตมพุทธเจ้า

พระโคตมพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระอัญญาตฤของพระองค์กระจัดกระจายไม่รวมเป็นแท่งเดียวกัน แฝ่ไปประดิษฐานอยู่ในนานาอารยประเทศ พระพุทธเจ้าพระองค์ใดที่พระอัญญาตฤกระจัดกระจายไม่รวมเป็นแท่งเดียวกัน พระพุทธเจ้าพระองค์นั้นนับว่ามีพระบารมีแผ่กว้างใหญ่ไพศาล อนุเคราะห์แก่ชาวโลกได้ทั่วถึงมาก กล่าวเฉพาะโคตมพุทธเจ้า เมื่อพระมหากัสสปเถระรวมพระอัญญาตฤ (พระบรมสารีริกธาตุ) มาไว้ที่เดียวกัน คือที่กรุงราชคฤห์ ครั้นถึงสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช พระองค์รับสั่งให้สร้างพระสถูป (เจดีย์) ๘๔,๐๐๐ องค์ประดิษฐานทั่วชมพูทวีป (อินเดีย) แล้วบรรจุพระอัญญาตฤของพระโคตมพุทธเจ้า ประชาชนทั่วชมพูทวีปก็ได้บูชาสักการะ และได้บุญทั่วถึงกัน

โทณพราหมณ์เจดีย์ จุดที่แบ่งพระบรมสารีริกธาตุ เมืองกุสินารา แคว้นมัลละ

เจติย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ๘ แห่ง พระสถูปเจติย์ของพระโศตมพุทธเจ้าของเรายังหลาย

กษัตริย์ในแคว้นต่าง ๆ ได้ทราบข่าวการปรินิพพานของพระโคตมพุทธเจ้า ต่างส่งทูตไปที่กรุงกุสินาราแคว้นมัลละ เพื่อขอส่วนแบ่งพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า เมื่อถวายพระเพลิงพระพุทธรูปเสร็จแล้ว ทูตจากเมืองต่าง ๆ ยินยอมพร้อมใจกันให้โทณพราหมณ์ได้ทำหน้าที่ประสานสัมพันธ์ แบ่งพระบรมสารีริกธาตุ โทณพราหมณ์กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า

“ท่านผู้เจริญทั้งหลาย ขอจงฟังคำข้าพเจ้าแต่เพียงผู้เดียว พระพุทธเจ้าของเราทั้งหลายตรัสสรรเสริญขันติ (ความอดทน) การที่เราจะแตกสามัคคีกันเพราะส่วนแบ่งแห่งพระบรมสารีริกธาตุนี้ไม่ดีเลย ขอให้เราทั้งหลายยินยอมพร้อมกันแบ่งพระบรมสารีริกธาตุออกเป็น ๘ ส่วน ขอพระสถูปเจติย์ทั้งหลายในทิศทั้งหลายคนที่เลื่อมใสพระพุทธเจ้ามีอยู่เป็นจำนวนมาก”

ต่อจากนั้นก็ได้แบ่งพระบรมสารีริกธาตุกัน ทูตจากเมืองต่าง ๆ ได้พระบรมสารีริกธาตุคนละ ๒ ทะนาน นำไปยังเมืองของตน ทำการเฉลิมฉลองบูชาสักการะเปิดโอกาสให้พุทธศาสนิกชนได้กราบไหว้บูชากัน ต่อจากนั้นได้สร้างสถูป (เจติย์) เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้เป็นที่บูชาสักการะในกาลสืบไป ดังนี้

๑) พระเจ้าอชาตศัตรูแห่งแคว้นมคธ ได้กระทำสถูปบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ในกรุงราชคฤห์

๒) กษัตริย์ลิจฉวีแห่งแคว้นวัชชี ได้กระทำสถูปบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ในกรุงเวสาลี

๓) กษัตริย์ศากยะแห่งแคว้นสั๊กกะ ได้กระทำสถูปบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ในกรุงกบิลพัสดุ์

๔) กษัตริย์ถูลีแห่งอัลลกัปปะ ได้กระทำสถูปบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ในเมืองอัลลกัปปะ

๕) กษัตริย์โกถิยะแห่งรามคาม ได้กระทำสถูปบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ในเมืองรามคาม

๖) เจ้าผู้ครองนครแห่งเวฐฐีทีปะกะ ได้กระทำสถูปบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ในเมืองเวฐฐีทีปะกะ

๗) กษัตริย์มัลละแห่งแคว้นมัลละฝ่ายเหนือ ได้กระทำสถูปบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ในเมืองกุสินารา

๘) กษัตริย์มัลละแห่งแคว้นมัลละฝ่ายใต้ ได้กระทำสถูปบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ในเมืองปาวา

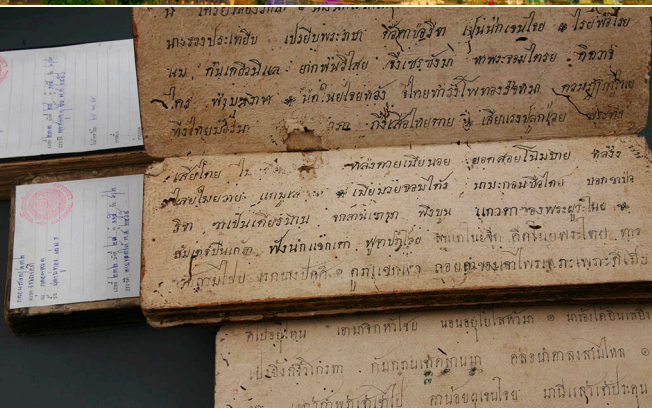
ส่วนโทณพราหมณ์ได้กระทำสถูปบรรจุพระทันตีย์ที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุแบ่งกันนั้นแหละไว้เป็นที่บูชาสักการะ กษัตริย์แห่งโมริยะ ได้กระทำสถูปบรรจุพระอังคาร (เถ้า) ไว้ในเมืองปิณฑลวัน

เรื่องนี้แสดงให้เห็นความสำคัญของสถูป (เจดีย์) กำเนิดความเป็นมาของสถูปในอินเดีย กล่าวเฉพาะเรื่องพระเจ้าอชาตศัตรูแห่งแคว้นมคธ จัดพิธีฉลองยิ่งใหญ่ตลอดระยะทางตั้งแต่กรุงกุสินาราถึงราชคฤห์เลยทีเดียว นับเป็นระยะทาง ๒๕ โยชน์ พระองค์ได้ทรงสร้างสถูปพระบรมสารีริกธาตุไว้อย่างดี เรื่องนี้น่าศึกษามีใช้น้อย ตำนานบอกว่า พระมหากัสสปเถระได้ถวายคำแนะนำแก่พระเจ้าอชาตศัตรูให้ดำเนินการรวบรวมพระบรมสารีริกธาตุอีก ๗ ส่วนที่ได้แจกจ่ายไปตามเมืองต่าง ๆ นั้นมารวมบรรจุไว้ในกรุงราชคฤห์ เพื่อป้องกันอันตรายอันอาจจะเกิดขึ้นโดยพระมหากัสสปเถระรับภาระที่จะรวบรวมเอง จากนั้น พระเถระก็ได้ดำเนินการรวบรวมพระบรมสารีริกธาตุจากราชตระกูลทั้ง ๗ มาประดิษฐานไว้ในทิศตะวันออกและทิศใต้ของกรุงราชคฤห์ โดยพระเถระเล็งเห็นว่า ในอนาคต คนทั้งหลายจักเก็บพระบรมธาตุเหล่านี้ไว้ในมหาเจดีย์ในมหาวิหารลังกา** พระราชารับสั่งให้สร้างสถูปไว้ ๘ องค์ ใส่พระบรมสารีริกธาตุไว้พอบัจฉนเหล็ก ๘ ใบ พระมหากัสสปเถระอธิษฐานว่า “พวงมลัยอย่าเหี่ยว กลิ่นหอมอย่าหายไป ประทีปอย่าไหม้” แล้วให้จารึกไว้ที่แผ่นทองว่า “แม้ในอนาคต ครั้งพระกুমารพระนามว่าอโศกจักเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระเจ้าอโศกมหาราช ท้าวเธอจักทรงกระทำพระบรมสารีริกธาตุเหล่านี้ให้แพร่หลายไป ดังนี้”

** ดูข้อความใน สุริย์ มีผลกิจ (ผู้รวบรวมและเรียบเรียง), พระพุทธประวัติ, (กรุงเทพฯ : บริษัท คอมพิวเตอร์ จำกัด, ๒๕๔๑), หน้า ๒๔๓-๒๔๔.

ข้อมูลเหล่านี้ปรากฏกระจายอยู่ในคัมภีร์ชั้นหลัง ผู้เขียนยังไม่ได้ตรวจสอบข้อมูลว่า คุณสุริย์เอาข้อมูลเหล่านี้มาจากแหล่งใดบ้าง แต่เห็นว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เลยยกเอามาแนะนำเสนอไว้ ข้อมูลบางตอนปรากฏอยู่ในคัมภีร์ฎปวงค์ วจนาโดยพระเถระชาวศรีลังกา ชื่อ “พระวาจิสรเถระ” ในยุคประมาณ พ.ศ. ๑๗๗๕-๑๗๗๙

๔๒ □ งานสมโภชพระธาตุดินแดง

ประเภทของเจดีย์

คำว่า “เจดีย์” ในยุคดั้งเดิมมีนัยกว้างขวางครอบคลุมสิ่งที่ควรเคารพ นับถือ บูชาหลายอย่างดังที่กล่าวแล้ว โดยสรุปมี ๔ ประเภท

๑. ธาตุเจดีย์

สิ่งก่อสร้างที่บรรจุพระบรมธาตุของพระพุทธเจ้า พระเจ้าจักรพรรดิ

๒. บริโภคเจดีย์

สังเวชนียสถาน อันเป็นสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้า เช่น สถานที่ประสูติ ตรัสรู้ แสดงปฐมเทศนา และปรินิพพาน หรือที่เรียกว่าสังเวชนียสถาน ๔ ตำบล

๓. ธรรมเจดีย์

ข้อความที่ว่าด้วยคำสอนของพระพุทธเจ้า เป็นคำ ประโยคทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง คัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา

๔. อุทเทสิกเจดีย์

สิ่งของที่สร้างขึ้นอุทิศพระพุทธเจ้า เป็นสัญลักษณ์แทนองค์พระพุทธเจ้า ไม่กำหนดว่าจะเป็นอย่างใด เช่น พระแท่นวัชรอาสน์ที่เจดีย์ศรีมหาโพธิ์พุทธคยา พระพุทธรูป

โดยนัยนี้จะเห็นว่า “เจดีย์” มีความหมายกว้างครอบคลุมสิ่งควรบูชา สักการะทุกอย่าง ไม่ได้หมายถึงสถูปอย่างเดียว เจดีย์ที่มีความหมายเดียวกันกับ “สถูป” คือ ธาตุเจดีย์ ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ พระบรมธาตุ หรือ อัญจิธาตุ ต่อไปนี้จะกล่าวถึงเฉพาะเจดีย์ประเภทที่ ๑ คือ ธาตุเจดีย์เท่านั้น (ซึ่งอาจจะใช้คำว่า เจดีย์, สถูป, พระธาตุ, พระบรมธาตุ, หรือพระปรางค์ แล้วแต่กรณี)

ประเพณีการสร้างเจดีย์สมัยหลังพุทธกาล

พระเจ้าอโศกมหาราชทรงอุปถัมภ์การสังคายนาครั้งที่ ๓ ณ วัดอโศการาม เมื่อเสร็จพิธีสังคายนา ได้ส่งสมณทูต ๙ สายไปประกาศพระพุทธศาสนาในนานาประเทศ โดยการถวายคำแนะนำของพระโมคคัลลีบุตรติสสเถระ ในส่วนของพระองค์เอง พระเจ้าอโศกมหาราชได้เสด็จจาริกแสวงบุญไปในที่ต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวกับข้องกับพระพุทธเจ้า หรือพุทธสาวกที่สำคัญ เช่น เป็นสถานที่ประสูติ ตรัสรู้ แสดงปฐมเทศนา และปรินิพพาน พร้อมกันนั้นได้ทรงสร้างสถูปและเสาอโศกประดิษฐานไว้ในที่นั้น ๆ เพื่อเป็นที่สักการบูชาของคนในถิ่นนั้น ๆ และเป็นเครื่องชี้ให้คนรุ่นหลังได้รู้ว่า “ณ ที่แห่งนี้มีความสำคัญในฐานะเป็นสถานที่พระพุทธเจ้า ประสูติ ตรัสรู้” เป็นต้น สันนิษฐานได้ว่า ประเพณีนิยมในการสร้างเจดีย์เกิดขึ้นและถือปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชนั่นเอง ข้อมูลในคัมภีร์พระพุทธศาสนาบอกว่า พระเจ้าอโศกมหาราชทรงรับสั่งให้สร้างสถูปประดิษฐานไว้ทั่วชมพูทวีป (อินเดีย) เป็นจำนวน ๘๔,๐๐๐ องค์ ดังข้อความในคัมภีร์สมันตปาสาทิกาตอนหนึ่งพอสรุปความได้ว่า

“เมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพานประมาณ ๒๑๘ ปี ณ เมืองปาฏลิบุตร พระเจ้าอโศกมหาราชเมื่อทำศึกสงครามมามาก (โดยเฉพาะที่แคว้นกาลิงคะ) รู้สึกสลดพระทัยที่ทอดพระเนตรเห็นคนล้มตายมากในศึกสงคราม วันหนึ่งทอดพระเนตรเห็นสามเณรนิโครธ เกิดศรัทธาเลื่อมใส ยิ่งเมื่อได้ฟังธรรม ก็ยิ่งเกิดศรัทธามาก ถวายภัตตาหารแก่พระภิกษุสงฆ์วันละ ๖๐๐,๐๐๐ รูป ต่อมาทรงรับสั่งให้สร้างมหาวิหาร (วัดใหญ่) ชื่อว่า อโศการาม (แปลว่าไม่เศร้าโศก) โดยพระสงฆ์ได้มอบหมายให้พระอุปัชฌาย์เถระเป็นผู้ดูแลการก่อสร้าง ใช้เวลาสร้าง ๓ ปี นอกจากนี้ พระเจ้าอโศกมหาราชทรงรับสั่งให้สร้างวิหาร (วัดเล็ก) อีก ๘๔,๐๐๐ แห่ง พร้อมกับเจดีย์ ๘๔,๐๐๐ องค์ไว้ในเมือง ๘๔,๐๐๐ แห่งทั่วชมพูทวีป (อินเดีย)

มีข้อสันนิษฐานเพิ่มเติม สถูปเหล่านั้นไม่ได้ประดิษฐานอยู่เฉพาะในอินเดียเท่านั้น แม้ในประเทศจีนและประเทศใกล้เคียงก็มีสถูปของพระเจ้าอโศกมหาราชประดิษฐานอยู่ด้วย คตินิยมสร้างเจดีย์นี้แพร่หลายอย่างมากในอินเดียในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ผู้เป็นกษัตริย์แห่งราชวงศ์โมริยะและสมัยหลังจากนั้น พระเจ้าอโศกมหาราชได้รับการนับถือว่าทรงเป็นผู้ริเริ่มกระแสแห่งพระพุทธศาสนาแบบใหม่ คือแบบที่มีฆราวาสผู้ครองเรือนมีบทบาทสำคัญเท่ากับพระภิกษุ เหมือนฆราวาสหลายท่านได้ทำมาแล้วในสมัยพุทธกาล เช่น พระเจ้าพิมพิสาร พระเจ้าปเสนทิโกศล อนาถบิณฑิกเศรษฐี นางวิสาขา มหาอุบาสิกา

การสร้างเจดีย์ในอินเดีย ในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชหรือในสมัยหลังจากนั้น มิได้จุดประสงค์เพียงเพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่า “นี่เป็นพุทธสถาน” เท่านั้น แต่ยังมีจุดประสงค์เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุหรือพระธาตุของพระอรหันต์ไว้เป็นที่บูชาสักการะของพวกฆราวาสผู้ครองเรือนที่ต้องหมกมุ่นอยู่กับการประกอบอาชีพเลี้ยงตัวและครอบครัว ไม่มีเวลาไปวัดเพื่อฟังธรรม ไม่มีเวลาไปนั่งปฏิบัติธรรมรักษาศีล แต่ประสงค์ที่จะได้บุญโดยเพียงแต่ไปกราบไหว้บูชาเจดีย์ที่อยู่ใกล้บ้าน เสร็จแล้วก็ไปประกอบอาชีพของตน ที่สำคัญคือ เจดีย์นั้นสร้างไว้ที่ไหนก็ได้ ไม่จำเป็นต้องสร้างไว้ในวัด ฆราวาสผู้ประกอบอาชีพ บางที่ไม่ประสงค์จะเข้าวัด เพราะต้องเสียเวลามาก หรือบางกรณีอาจเกรงใจพระภิกษุที่อยู่ในวัด เกรงว่าจะเป็นการรบกวน แต่ก็ประสงค์บุญ เมื่อมีการสร้างเจดีย์ไว้ในสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งไม่ได้เป็นบริเวณของวัดใดวัดหนึ่ง ชาวบ้านก็ไปกราบไหว้บูชากันตามสะดวก โดยไม่ต้องเกรงว่าจะเป็นการรบกวนพระภิกษุ

ดังที่กล่าวไว้ในตอนต้นแล้ว พระมหากัสสปเถระได้อธิษฐานและให้จารึกไว้ว่า “ในอนาคตพระเจ้าอโศกมหาราชจักเป็นผู้ทำให้พระบรมสารีริกธาตุแพร่หลายไป” ต่อมาเมื่อพระเจ้าอโศกมหาราชทรงครองราชสมบัติ ทรงสร้างวิหารและสถูป ๘๔,๐๐๐ แห่ง ประสงค์จะได้พระบรมธาตุ (สารีริกธาตุ) มาบรรจุไว้เป็นที่บูชาสักการะ ต่อมาได้ค้นพบพระบรมธาตุที่ท้าวสักกะเก็บรักษาไว้มาตั้งแต่ครั้งสมัยพระเจ้าอชาตศัตรูในนั้น พระองค์รับสั่งให้บรรจุไว้ในสถูป ๘๔,๐๐๐ องค์ทั่วชมพูทวีป (อินเดีย)

นอกจากนี้ พระเจ้าอโศกมหาราชทรงมีส่วนในการ**สร้างเจดีย์สำคัญทางพระพุทธศาสนาในอินเดีย** ซึ่งประดิษฐานเป็นที่บูชาสักการะมาจนถึงปัจจุบัน เช่น **เจดีย์ศรีมหาโพธิพุทธคยา** สถานที่พระสิทธัตถโคตมตรัสรู้ สันนิษฐานว่าเริ่มก่อสร้างในสมัยพระเจ้าอโศก และสร้างต่อเติมแบบที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันประมาณ พ.ศ. ๗๐๐ ได้รับการบูรณะซ่อมแซมมาแล้วหลายครั้ง เจดีย์องค์ที่เห็นอยู่ในปัจจุบันมีความสูง ๑๘๐ ฟุต

ธัมเมกขสถูปที่สารนาถ สถานที่แสดงปฐมธรรมเทศนาธัมมจักกัปปวัตตนสูตร โปรดพระปัญจวัคคีย์ สันนิษฐานว่าองค์เดิมสร้างขึ้นในสมัยราชวงศ์ไมริยะ อาจสร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชก็ได้ แต่องค์ที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน สันนิษฐานว่าแต่งเติมขึ้นประมาณ พ.ศ. ๑๐๐๐ เป็นศิลปะแบบคุปตะ พระสถูป (เจดีย์) เป็นรูปทรงกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒๘ เมตรครึ่ง สูง ๓๓ เมตร มีช่อง ๘ ช่องรอบองค์สถูป ซึ่งเป็นสัญลักษณ์บ่งถึงมรรคมงคล ๘

มหาสถูปที่สาญจี สาญจีปัจจุบันอยู่ในรัฐมัธยประเทศของอินเดีย ที่นี้เป็นดินแดนแห่งสถูป (เจดีย์) วัด วิหาร และเสาศิลาจารึก สันนิษฐานว่าเริ่มสร้างขึ้นตั้งแต่ประมาณ พ.ศ. ๒๕๐ จนถึง พ.ศ. ๑๗๐๐ สถูปที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคือสถูป ๑ ซึ่งเชื่อว่าพระเจ้าอโศกมหาราชทรงสร้างขึ้น สมัยเป็นอุปราชปกครองกรุงอุชเชนี และกรุงอุชเชนีนี้แหละเป็นที่ประสูติของมหินทกุมารและพระนางสังฆมิตตา สถูปใหญ่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๓๖.๕ เมตร สูง ๑๖.๔ เมตร เมื่อบวชเป็นพระแล้ว พระมหินทเถระกับพระสังฆมิตตาในตอนที่ถูกส่งไปลังกา ได้แวะพักที่สาญจีนี้ก่อน ที่สถูปหมายเลข ๓ มีการค้นพบอัฐิธาตุของพระสารีบุตรและพระมหาโมคคัลลานะ ใน พ.ศ. ๒๓๙๔ เจดีย์ที่สาญจีเป็นรูปทรงโอคว่ำ ซึ่งถือเป็นรูปแบบที่เก่าแก่ที่สุด

ฉิมเมฆสถูป สวารนาถ สถานที่แสดงปฐมธรรมเทศนารัมมจักกัปปวัตตนสูตร

มหาสถูปที่สาญจี รัฐมัธยประเทศ อินเดีย

รูปแบบและประเภทของเจดีย์

รูปแบบของเจดีย์ในอินเดียโบราณ มีลักษณะเป็นเนินดินที่สร้างขึ้นเหนือหลุมฝังศพ ซึ่งเป็นที่มาของเจดีย์ทรงระฆังในปัจจุบัน แต่ก็ไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีทรวดทรงอย่างไรแน่ ต่อมาจึงวิวัฒนาการเป็นรูปแบบต่าง ๆ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพเขียนไว้ในเรื่อง “ตำนานพุทธเจดีย์” พอสรุปความได้ว่า ประเพณีการสร้างสถูปเป็นพุทธเจดีย์ แพร่หลายในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชเมื่อครั้งพระองค์แจกพระบรมธาตุไปประดิษฐานไว้ในประเทศต่าง ๆ และประสงค์จะให้สร้างสถูป (หรือเจดีย์) ที่บรรจุอัฐิธาตุของพระสังฆเถระเป็นบริวารของมหาสถูปด้วยทุกแห่งไป

ครั้นเมื่อเกิดมีประเพณีการสร้างพระพุทธรูปขึ้นในสมัยคันธาระ บางแห่งก็มีการแก้แบบของสถูปให้มีซุ้มประจำองค์สถูป เพื่อบรรจุพระพุทธรูปอันจะทำให้องค์สถูปงดงามขึ้น พระสถูปเดิมนั้นจัดอยู่ในประเภทธาตุเจดีย์เลยกลายมาเป็นอุทเทสิกเจดีย์ด้วย คนทั้งหลายก็นิยมที่จะสร้างสถูปเป็นอุทเทสิกเจดีย์อุทิศพระพุทธรูปเจ้าประเทศที่นับถือพระพุทธรูปศาสนาเถรวาท (หรือหินยาน) นิยมสร้างสถูปเป็นธาตุเจดีย์ คือเป็นที่บรรจุพระบรมธาตุ (อัฐิธาตุ) ในขณะที่ประเทศนับถือมหายานนิยมสร้างสถูปเป็นอุทเทสิกเจดีย์ เช่น เจดีย์บุโรพุโธ (บรมพุทโธ) ที่ดำเนินการสร้างเรื่อยไปจนสร้างเสร็จ ประมาณ พ.ศ. ๑๓๐๐ มีทั้งหมด ๑๐ ชั้น ใช้หินก่อสร้างประมาณ ๒,๐๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์ฟุต ใช้คนงานวัน ๑,๐๐๐ คน ใช้เวลาก่อสร้างประมาณ ๓๕ ปี มีภาพประกอบเรื่องราวต่าง ๆ ๑,๔๖๐ ภาพ เป็นภาพประกอบอีก ๑,๒๑๒ ภาพ องค์เจดีย์ตั้งแต่ชั้นที่ ๑-๘ มีพระพุทธรูปเรียงรายในแต่ละชั้นโดยรอบ จำนวน ๕๐๕ องค์

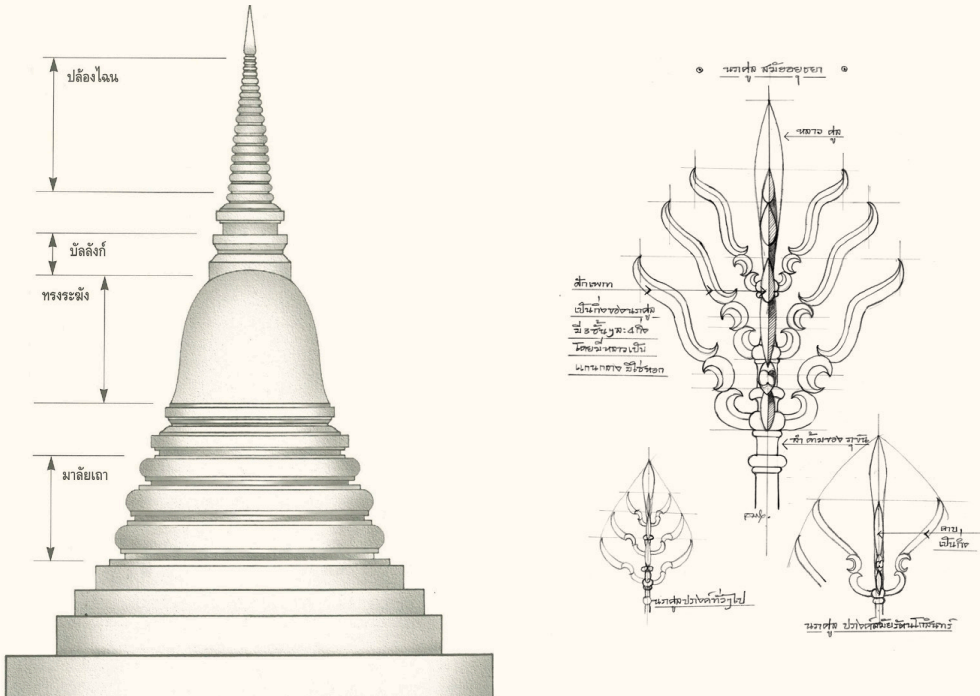
มีเจดีย์อีกประเภทหนึ่งที่เรียกว่า “ปราสาท” มีแบบอย่างมาจากปราสาท (เรือนหลายชั้น) ปราสาทนี้เดิมทีเดิยวสร้างขึ้นเพื่อเป็นที่อยู่ของคนมั่งมี สร้างด้วยไม้ ต่อมามีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแบบการสร้างปราสาท นิยมสร้างอิฐและศิลา เกิดเป็นพระปราสาท นิยมสร้างกันทั้งในกลุ่มคนที่นับถือพระพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์ (ฮินดู) สร้างขึ้นเพื่อประดิษฐานพระพุทธรูปหรือเทวรูป ถ้าเป็นพระปราสาทในพระพุทธศาสนา ยอดทำเป็นสถูป แต่ถ้าเป็นปราสาทในศาสนาพราหมณ์ ยอดทำเป็นตรีศูล (๓ สามแฉก) หรือนพศูล (๙ แฉก)

เจดีย์ที่พบในประเทศไทย มีทั้งแบบเจดีย์ประธานยอดดอกบัวตูม ที่วัดพระศรีมหาธาตุ จังหวัดสุโขทัย เจดีย์ประธานทรงระฆัง ที่วัดพระศรีสรรเพชญ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พระธาตุหริภุญชัย จังหวัดลำพูน เจดีย์ทรงระฆังแบบทรงเครื่อง เจดีย์ทรงเครื่องวัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระบรมมหาราชวัง เจดีย์วัดสามพิหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เจดีย์ทรงปราสาทแบบหริภุญชัย ที่วัดกู่กุด จังหวัดลำพูน เจดีย์ทรงปราสาทแบบสุโขทัย ที่วัดพระศรีมหาธาตุ จังหวัดสุโขทัย เจดีย์ทรงปราสาทยอดระฆังแบบสุโขทัย ที่วัดเจดีย์เจ็ดแถว ศรีสัชชาลัย เจดีย์ทรงปราสาทแบบขอม ที่ปราสาทหินพิมาย จังหวัดนครราชสีมา เจดีย์ทรงปราสาทแบบขอม ปราสาทสามยอด จังหวัดลพบุรี

เจดีย์ทรงปราสาท ปราสาทประธาน ที่วัดมหาธาตุ จังหวัดลพบุรี พระปราสาท วัดอรุณราชวราราม เจดีย์ทรงปราสาทนี้สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรม ๒ สาย พราหมณ์ (ฮินดู) กับพระพุทธศาสนา ยอดปราสาท เป็น ๓ แฉก (ตรีศูล) แสดงถึงอาวุธประจำตัวของพระศิวะ (พระอินทร์) หรือแสดงถึงเทพใหญ่ ๓ องค์ของฮินดูคือ พระพรหม พระวิษณุ และพระศิวะ (ตรีมูรติ) ยอดปราสาทเป็น ๙ แฉก เช่นปราสาทวัดระฆังโฆสิตาราม กรุงเทพฯ มีกึ่งรูปดาบแตกสาขาออกไป ๔ ทิศ แสดงถึงโลกุตตรธรรม ๙ เจดีย์มีส่วนประกอบสำคัญ ๓ ตอน คือ ***

*** รายละเอียดเกี่ยวกับส่วนประกอบของเจดีย์นี้ยังมีอีกมาก ผู้รู้หลายท่านได้เขียนไว้ในเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวกับเรื่องสถาปัตยกรรมอันเนื่องในพระพุทธศาสนา ผู้สนใจสามารถหาเอกสารเหล่านี้ศึกษาเพิ่มเติมได้ เช่น หนังสือเรื่อง “เจดีย์ : ความเป็นและคำศัพท์เรียกองค์ประกอบเจดีย์ในประเทศไทย” ของสันติ เล็กสุขุม จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์มติชน

ตอนล่าง-ฐาน : ฐานมีหลายประเภท เรียกชื่อต่าง ๆ กันตามการใช้งาน ฐานไฟที่หรือฐานเวที รองรับสิ่งก่อสร้างหลายชนิดรวมกัน เช่น ฐานไฟที่รองรับ พระศรีรัตนเจดีย์ เจดีย์ทอง วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ฐานเชิงบาตรหรือฐานบัว เชิงบาตร เช่นฐานบัวเชิงบาตรปราสาทประจัน วัดราชบูรณะ พระนครศรีอยุธยา ฐานเขียง

ตอนกลาง-องค์เรือนธาตุ : ตอนกลางนี้ เรียกแบบวัฒนธรรมทิเบตว่า “ครรรธาตุ” ส่วนสำคัญของตอนกลางของเจดีย์ห้องหรือซุ้ม (ช่อง-จระนา) หรือไม่มีก็ได้ ห้องหรือซุ้มนี้นำสำหรับประดิษฐานสิ่งศักดิ์สิทธิ์ อาจเป็นอัฐิธาตุหรือพระพุทธรูป เจดีย์บุโรโด (บรมพุทโธ) มีห้องสำหรับประดิษฐานพระพุทธรูป หรือเจดีย์กุกุด ในวัดจามเทวี จังหวัดลำพูน ทำเป็นรูปซุ้มฝักเพกา เช่นซุ้มฝักเพกาของเจดีย์วัดป่าสัก เชียงแสน ซุ้มหน้านางของเจดีย์แปดเหลี่ยม วัดสะดือเมือง เชียงใหม่ ซุ้มคดโค้งเจดีย์ราย วัดเจดีย์เจ็ดแถว ศรีสัตนาลัย

ตอนบน-ยอด : ตอนบนนี้มีส่วนประกอบสำคัญ เรียกว่า ครรรธาตุ เหนือครรรธาตุขึ้นไป เรียกว่า “บัลลังก์” เป็นฐานเชื่อมต่อระหว่างครรรธาตุกับส่วนที่เหนือขึ้นไปซึ่งเรียกว่า “ปล้องโฉน” คือส่วนที่มีลักษณะเป็นฉัตรหรือร่มซ้อนกันลดหลั่นขึ้น ปล้องโฉนนี้วัฒนธรรมทิเบตถือว่าเป็นสัญลักษณ์แบ่งถึงรูปาวจรภูมิ ๑๖ ชั้นเหนือขึ้นไปอีกเรียกว่า “แจกัณ/ลูกแก้ว” หรือ “กลส” หรือ “เม็ดน้ำค้าง” ถือเป็นส่วนบนสุดของเจดีย์ เหนือขึ้นไปเรียกว่า “แดนศุนยตา”

เจดีย์กับสิงตมไทย

ประเพณีการสร้างเจดีย์ในประเทศไทยอาจมีมาก่อนที่พระโสณะ พระอุตตระ และคณะจะมาเผยแผ่พระพุทธศาสนาในดินแดนสุวรรณภูมิ เพราะในตอนที่พระเจ้าอโศกเมื่อครั้งที่ยังไม่นับถือพระพุทธศาสนา ยกทัพไปตีแคว้นกาลิงคะแตกยับเยิน ประชาชนชาวกาลิงคะบางส่วนได้อพยพมาที่ดินแดนสุวรรณภูมินี้ ซึ่งคนเหล่านั้นอาจนับถือพระพุทธศาสนาอยู่ก่อน และร่วมกันสร้างเจดีย์ขึ้นเพื่อกราบไหว้บูชา ต่อเมื่อพระเจ้าอโศกมหาราชกลับจากแคว้นกาลิงคะ ทรงสดุดพระทัยจากภัยพิบัติแห่งสงคราม หันมานับถือพระพุทธศาสนา ทรงอุปถัมภ์การสังคายนาครั้งที่ ๓ แล้วส่งสมณทูตไปประกาศพระพุทธศาสนาในนานาประเทศ พระโสณะ พระอุตตระ และคณะได้เดินทางมายังสุวรรณภูมิ จึงได้สร้างพระปฐมเจดีย์ขึ้นเป็นที่บูชาสักการะ ประเพณีการสร้างเจดีย์ยังแพร่หลายนับตั้งแต่นั้นมา พระเจดีย์สำคัญในประเทศไทย เช่น ****

**** ตำนานเกี่ยวกับเจดีย์ที่สำคัญในประเทศไทย มีเอกสารหลักฐานมาก สามารถหาอ่านได้ทั่วไป เช่น หนังสือเรื่อง “พระบรมธาตุ” ของทรงพล มากชูชิต จัดจำหน่ายโดยนานาสาส์น เป็นหลักฐานระดับรอง แต่ก็ให้รายละเอียดได้ดีพอสมควร

พระปฐมเจดีย์

พระปฐมเจดีย์ ถือกันว่าเป็นเจดีย์องค์แรกที่สร้างขึ้นในประเทศไทย ประมาณ พ.ศ. ๓๐๐ สมัยที่พระเจ้าอโศกมหาราชทรงส่งสมณทูตไปประกาศพระพุทธศาสนา ในประเทศต่าง ๆ พระโสมณะ พระอุตตระ และคณะได้เดินทางมาประกาศพระพุทธศาสนาที่ดินแดนสุวรรณภูมิ องค์เจดีย์ที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันไม่ใช่องค์เดิม แต่เป็นเจดีย์ที่ก่อขึ้นมาใหม่หุ้มองค์เดิมไว้

พระปฐมเจดีย์องค์เดิมมีลักษณะเหมือนเจดีย์ที่สาญจี ประเทศอินเดีย (ซึ่งสร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชเหมือนกัน) กล่าวคือ องค์เจดีย์เป็นรูปกลมเหมือนโอหรือขันนํ้าคว่ำ ข้างบนทำเป็นพุทธอาสน์สี่เหลี่ยมตั้งไว้ มีฉัตรปักเป็นยอดฐานเจดีย์ทำเป็นสี่เหลี่ยม รอบฐานทำเป็นที่เดินประทักษิณ

พระปฐมเจดีย์องค์เดิมมีขนาดความสูง ๑๙ วา ๒ ศอก (หรือ ๓๙ เมตร) ถูกทิ้งให้รกร้างไม่มีใครดูแลอยู่ระยะหนึ่ง สมัยที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขณะทรงผนวชอยู่ เสด็จฯ ไปนมัสการพระปฐมเจดีย์หลายครั้ง ทรงเห็นว่า เป็นเจดีย์องค์ใหญ่ เมื่อขึ้นครองราชย์ จึงได้โปรดฯ ให้ก่อเจดีย์แบบลังกาครอบเจดีย์องค์เดิมไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๖ มีขนาดความสูง ๑๒๐ เมตร ๔๕ เซนติเมตร ลักษณะองค์เจดีย์ในปัจจุบัน ทรงพระปรารภ ปากผาย โครงสร้างเป็นไม้ซุง รััดด้วยโซ่เส้นใหญ่ก่ออิฐถือปูน ประดับด้วยกระเบื้องปูทับ ขนาดความสูงจากพื้น ๑๒๐ เมตร ๔๕ เซนติเมตร มีพระพุทธรูปปางต่าง ๆ ประดิษฐานโดยรอบ ๘๐ องค์ ครอบด้วยพระวิหาร ๔ ทิศ กำแพงแก้ว ๒ ชั้น

พระบรมธาตุนครศรีธรรมราช

ตำนานบอกว่า เมื่อโทณพราหมณ์ดำเนินการแบ่งพระบรมสารีริกธาตุเสร็จแล้ว พระภิกษุซึ่งเป็นพระอรหันต์องค์หนึ่ง ชื่อว่า “พระเขมะ” ได้เข้าไปอัญเชิญพระทันตธาตุ (เขี้ยวแก้วเบื้องขวา-ซ้ายอย่างละ ๑ องค์) ออกจากเชิงตะกอน (จิตกาธาน) เพื่อนำไปถวายพระเจ้าพรหมทัตแห่งแคว้นกาลิงคะ พระทันตธาตุได้ถูกอัญเชิญย้ายไปประดิษฐานตามเมืองต่าง ๆ แล้วแต่เหตุการณ์ เช่นเมืองทันฑูริมาสุวรรณภูมิ ขึ้นฝั่งตะโกลา (ตะกั่วป่า) ย้อนกลับไปทีเกาะลังกา แล้วย้อนกลับมาที่ศรีธรรมนคร (พ.ศ. ๘๐๐-๑๓๐๐) ต่อมาพระเจ้าศรีธรรมโคกราชรับสั่งให้สร้างเมืองนครศรีธรรมราช สร้างพระมหาธาตุเจดีย์ตามคติมหายาน บรรจุพระทันตธาตุ

พระปฐมเจดีย์ จ.นครปฐม

พระบรมธาตุ นครศรีธรรมราช

พระธาตุพนม

ตำนานบอกว่า ก่อนจะปรินิพพาน พระพุทธเจ้าได้ตรัสสั่งให้พระมหากัสสปะให้นำพระอัฐิธาตุ (พระอัฐิธาตุส่วนหน้าอก) ไปประดิษฐานไว้ที่ภูเก้าพร้าว แคว้นศรีโคตรบูร ใน พ.ศ.๘ พระมหากัสสปเถระและพระอรหันต์ ๕๐๐ องค์ ได้อัญเชิญพระอัฐิธาตุมายังภูเก้าพร้าว เมื่อเดินทางถึง พญานันทเสนซึ่งเป็นเจ้าเมืองศรีโคตรบูรในขณะนั้น ร่วมกับประชาชนผู้มากด้วยศรัทธา สร้างเจดีย์ประดิษฐานพระอัฐิธาตุ โดยมีพระมหากัสสปเถระเป็นผู้นำในการสร้าง ใช้อิฐดิบก่อเป็นรูปเตาสี่เหลี่ยม ยอดเป็นรูปฟ้าสีสูง ๑ วา ภายในชุดลึกลง ๑ ศอก ใช้ไม้คันทรรต (ไม้จันทน์) ชมพู (ไม้หว่า) นิโครธ (ไทร) ไม้รัง เผาอบอยู่ ๓ วัน ๓ คืนแล้วจึงนำหินหมากคอม ก้อนกรวดในแม่น้ำมาถมหลุม อัญเชิญพระอัฐิธาตุประดิษฐาน ใน พ.ศ.๘ นี้คือพัฒนาการแห่งพระธาตุพนม องค์พระธาตุได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ไม่น้อยกว่า ๖ ครั้ง บูรณปฏิสังขรณ์ครั้งสุดท้ายใน พ.ศ. ๒๔๘๓-๒๔๘๔ (ก่อนที่จะล้มทลายในวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๑๘)

สามารถสรุปได้ว่า ประเทศไทยเป็นอาณาจักรแห่งเจดีย์ เฉพาะที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) ในเขตพุทธาวาส มีพระเจดีย์ประดิษฐานอยู่มากถึง ๘๘ องค์ เรียกว่า “อาณาจักรแห่งเจดีย์” เลยทีเดียว เป็นพระเจดีย์ทรงเครื่องสวยงาม เจดีย์ที่สำคัญที่สุดคือ มหาเจดีย์ ๔ องค์ ประกอบด้วย องค์ที่ ๑ มหาเจดีย์องค์กลางที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ ๑ ทรงสร้างขึ้นพร้อมกับการสร้างวัด ถวายพระนามว่า “พระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ” ตามพระนามพระพุทธรูปพระศรีสรรเพชญ์ที่บรรจุอยู่ภายใน ซึ่งพระรามาธิบดีที่ ๒ ทรงสร้างขึ้นใน พ.ศ.๒๐๑๓ สมัยกรุงศรีอยุธยา พระมหาเจดีย์องค์นี้มีความสูง ๘๒ ศอก สูงกว่า ๘ วา องค์ที่ ๒ พระมหาเจดีย์ดิลกธรรมนิทาน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ทรงสร้างขึ้นที่ด้านเหนือ เพื่อทรงอุทิศถวายแด่พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ ซึ่งเป็นพระบรมชนกนาถ องค์ที่ ๓ พระมหาเจดีย์มุนีบัตรบริหาร พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสร้างขึ้นที่ด้านใต้สำหรับเป็นส่วนพระองค์ องค์ที่ ๔ พระมหาเจดีย์ที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ทรงสร้างขึ้นที่ด้านตะวันตก โดยทรงจำลองแบบพระเจดีย์ศรีสุริโยทัย ณ วัดหลวงสบสวรรค์ อยุธยา อาณาจักรแห่งเจดีย์ที่วัดโพธิ์นี้ เป็นเครื่องแสดงถึงความรุ่งเรืองแห่งประเพณีการสร้างเจดีย์ในสังคมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และที่สำคัญอย่างยิ่งคือเจดีย์เป็นส่วนประกอบที่จำเป็นสำหรับพระอารามหลวง

ภาพจากเพจ: วัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร

เจดีย์คือสัญลักษณ์แห่งตามยิ่งใหญ่และตามดงาม

เจดีย์เป็นสัญลักษณ์ด้านศาสนาในสังคมไทย นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คนโบราณเมื่อว่างจากภารกิจงานก็จะพากันสร้างวัด สร้างเจดีย์ ด้วยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ กันออกไป แต่โดยสรุปแล้วล้วนเป็นวัตถุประสงค์เชิงศาสนาทั้งหมด บางกรณีจิตใจของคนในชุมชนแตกสลายไร้ความสามัคคี ไม่รู้จะเอาอะไรเป็นศูนย์รวมจิตใจ ก็สร้างเจดีย์ขึ้นมาเป็นศูนย์รวมจิตใจ บางกรณีชุมชนไม่มีแดนศักดิ์สิทธิ์เป็นที่บูชาสักการะ เพราะอยู่ไกลวัด หรือในวัดมีแต่พระภิกษุสามเณร ซึ่งก็เป็นที่เคารพสักการะได้ในฐานะเป็นปูชนียบุคคล คือเป็นบุคคลมีชีวิตจิตใจเหมือนกัน ไม่เหมือนกับเจดีย์ กราบไหว้บูชาพระภิกษุสามเณรกับกราบไหว้บูชาเจดีย์ ย่อมให้ความรู้สึกแก่คนกราบไหว้บูชาต่างกัน

กราบไหว้บูชาพระภิกษุสามเณร ให้ความรู้สึกเหมือนกันมีเพื่อนที่เป็นปูชนียบุคคลไว้คุ้มครองป้องกัน ช่วยแนะนำสั่งสอนไม่ให้ทำความชั่ว แนะนำให้ทำความดี กราบไหว้บูชาเจดีย์ ให้ความรู้สึกเหมือนกันได้สิ่งศักดิ์สิทธิ์คอยคุ้มครองป้องกันอันตราย มีสิริมงคลอยู่ในตัว

ประเพณีของคนไทยโบราณ เวลาออกไปล่าสัตว์หรือลงห้วยหนองคลองบึงเพื่อหาปูปลา ไม่ประสงค์ที่จะพบเห็นพระภิกษุสามเณร เพราะเชื่อกันว่า “เวลาไปล่าสัตว์ ถ้าพบพระภิกษุสามเณร จะไม่ได้สัตว์” จะบอกว่าพระภิกษุสามเณรเป็นผู้ขัดขวางการล่าสัตว์ก็คงไม่ผิดนัก แต่ในขณะเดียวกัน ชาวบ้านที่กำลังออกไปล่าสัตว์ก็ประสงค์โชคลาภ การที่จะได้โชคลาภก็ต้องกราบไหว้บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สรุปว่ากราบไหว้บูชาเจดีย์นั่นแหละดีที่สุด

การสร้างเจดีย์ ย่อมให้ความรู้สึกพิเศษแก่คนไทย เจดีย์เป็นสัญลักษณ์บ่งบอกถึงความยิ่งใหญ่ ผู้ประสงค์บุญก็ได้ความรู้สึกที่เป็นบุญพิเศษ ความจริง เจดีย์เป็นวัตถุธรรมดาชนิดหนึ่ง เป็นหิน ปูน ททราย อิฐ แต่เมื่อก่อให้เป็นรูปร่างเสร็จแล้วกลับให้ความรู้สึกที่ไม่ธรรมดา เหมือนกับพระพุทธรูป

พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญแก่จิตใจ นั่นคือให้ความสำคัญแก่ความรู้สึก เมื่อจิตใจรวมอยู่ที่ใด ความศักดิ์สิทธิ์ก็รวมที่นั่น ข้อสำคัญที่สุดคือการวมจิตใจ นั่นคือรวมพลังศรัทธา จุดเด่นของเจดีย์คือเป็นที่รวมพลังศรัทธา รวมพลังจิตใจ รวมพลังศักดิ์สิทธิ์ เจดีย์ถือเป็นสิ่งดึงดูดใจที่ดีที่สุดของสังคมไทย ยังจะต้องมีการสร้างต่อเนื่องไม่ขาดสาย วัดที่มีคนหลังไปไปรวมกันกราบไหว้บูชาไม่ขาดสายนั้นล้วนมีเจดีย์เป็นศูนย์รวมจิตใจทั้งสิ้น คนไปวัด ไม่เห็นอะไร ไม่ได้ดูอะไร ไม่ได้กราบไหว้อะไรอื่น ขอเพียงได้เห็นเจดีย์ ได้ดูเจดีย์ ได้กราบไหว้เจดีย์ก็พอใจแล้ว ในเมืองไทย พุทธศาสนิกชนได้เห็นเจดีย์ก็มีความชื่นใจ พยุงศรัทธาไว้ได้ ข้อสังเกตสำคัญอย่างยิ่ง คือ เจดีย์เป็นจุดเชื่อมหรือจุดลดช่องว่างระหว่างสังคมพระกับสังคมฆราวาสให้ห่างกันน้อยลง อย่างที่ได้กล่าวไว้แล้ว ฆราวาสที่ประกอบอาชีพที่ไม่ผิดกฎหมาย แต่อาชีพนั้นเกี่ยวข้องกับการทำลายชีวิตสัตว์ เช่น เป็นชาวประมงเลี้ยงไหม ทำฟาร์มหมูฟาร์มไก่ ฆราวาสเหล่านั้นไม่ประสงค์จะติดต่อดัมพันธกับพระภิกษุสามเณรมากนัก แต่พวกเขาก็เป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี ก็ได้อาศัยเจดีย์เป็นที่บูชาสักการะ ทำให้รู้สึกว่าตัวเองยังเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีอยู่ โดยสรุปแล้วเจดีย์เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่กับสังคมไทย เป็นศูนย์รวมแห่งคุณความดีหลายอย่าง เช่น

๑. บรรพบุรุษ

คนโบราณนิยมที่จะสร้างเจดีย์เพื่อบรรจุอัฐิธาตุของบรรพบุรุษ ในเจดีย์จึงมีบรรพบุรุษสถิตอยู่ แม้จะเป็นเพียงชิ้นส่วนกระดูก แต่ให้ความอบอุ่นแก่ลูกหลานได้

๒. กตัญญูกตเวทิตาธรรม

คนไทยสำนึกในคุณความดีของบรรพบุรุษ จึงสร้างเจดีย์เป็นที่บรรจุอัฐิธาตุ แม้ท่านเหล่านั้นจะเสียชีวิตไปแล้ว ลูกหลานก็ยังอยากที่จะยกย่องเชิดชู ประกาศคุณความดีของตนให้โลกรู้ เป็นการแสดงกตัญญูกตเวทิตาธรรม

๓. ศรัทธา

เจดีย์ที่สำคัญในประเทศไทยล้วนมีพระบรมสารีริกธาตุของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบรรจุอยู่ หรือมีพระบรมธาตุ พระธาตุบรรจุอยู่ เช่น เจดีย์ภูเขาทอง วัดสระเกศ พระธาตุดอยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่ พระธาตุหริภุญชัย จังหวัดลำพูน พระธาตุพนม จังหวัดนครพนม พระบรมธาตุเจดีย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช พระธาตุ (เจดีย์) เหล่านี้ เป็นศูนย์รวมศรัทธา มหาศาลของมหาชนทุกสารทิศ หลังไหลมารวมกันบูชาสักการะไม่ขาดสาย

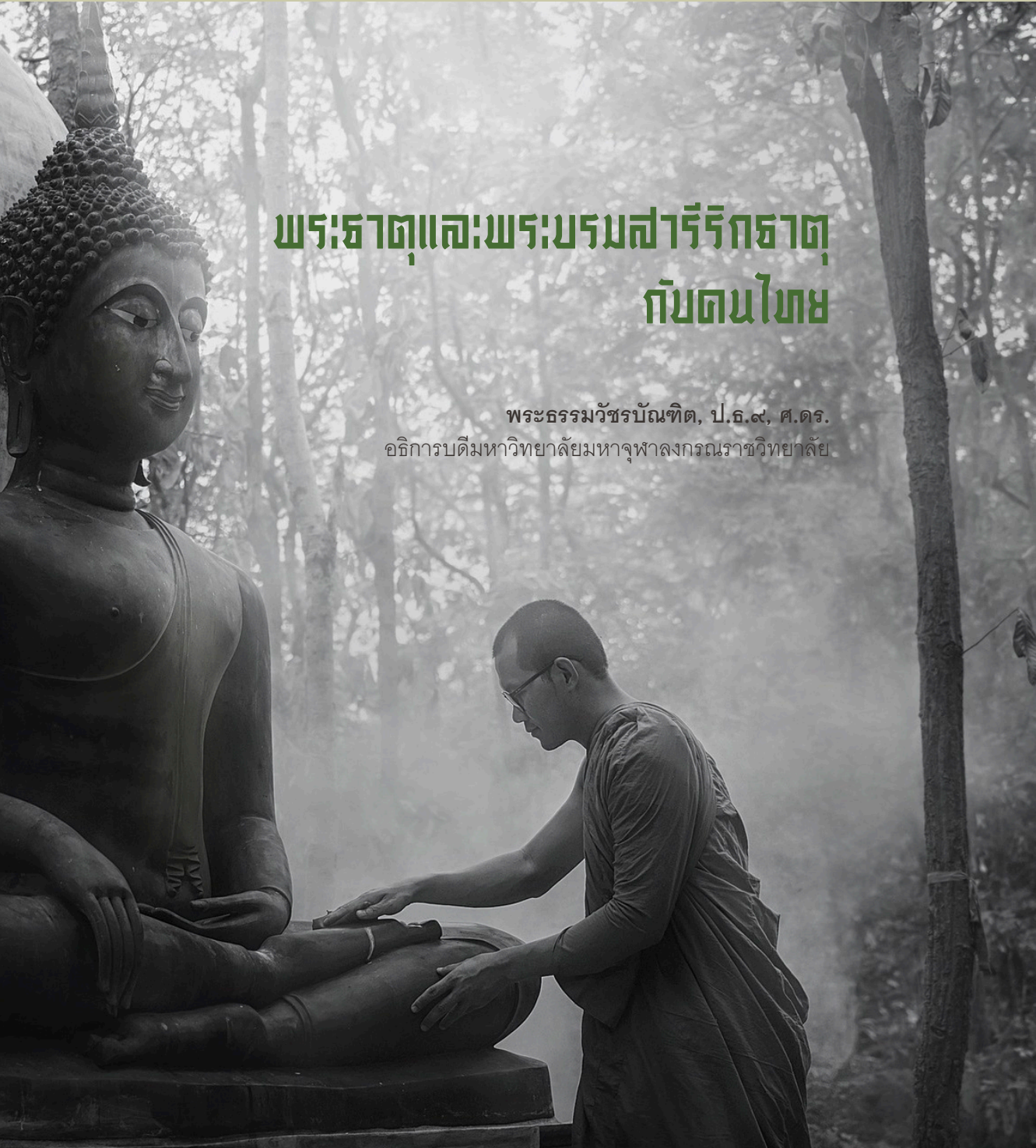
เจดีย์ถือเป็นแดนศักดิ์สิทธิ์ มีคนกล่าวว่า “ประเพณีการสร้างเจดีย์นี้ ถือเป็นความซาบซึ้งล้นเหลือของบรรพบุรุษไทยที่จะสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีไทยสู่ลูกหลานชั่วกัลป์ เป็นมรดกตกทอดสืบเนื่องไปเป็นพัน ๆ ปี เจดีย์แสดงถึงความเป็นไทย เป็นปูชนียสถานเป็นมิ่งขวัญคู่บ้านคู่เมือง เป็นที่กราบไหว้บูชาของพุทธมามกะ บ่งบอกถึงความรุ่งเรืองแห่งพระพุทธศาสนาและจิตใจของคนไทย”

การบูชาเจดีย์มีอันสูงส่งสูงสุด ดังข้อความในคัมภีร์กฎปวงค์ตอนหนึ่งว่า “เป็นอันว่าพระเจ้าอโศกธรรมราชา ได้โปรดให้สร้างพระเจดีย์ขึ้น ๘ หมื่น ๔ พัน ในพื้นชมพูทวีปด้วยอาการอย่างนี้ พระสถูปทั้งปวงนั้น เป็นประดุจดวงประทีปดวงเดียวของชาวโลก เป็นปูชนียสถานที่จะนำสรรพสัตว์ไปสู่สวรรค์นิพพาน ควรที่สาธุชนจะละการงานอื่น ๆ มากราบไหว้บูชาทุกเมื่อไป”

พระธาตุและพระบรมสารีริกธาตุ กับตนไทย

พระธรรมวัชรบัณฑิต, ป.ธ.๙, ศ.ดร.
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตามนำ

คำว่า “ธาตุ” ตามตัวอักษรแปลว่า ผู้ทรงไว้/ทรงอยู่ สิ่งซึ่งทรงไว้/ทรงอยู่ ภาวะที่ทรงไว้/ทรงอยู่ หมายถึง สิ่งที่มีอยู่เป็นอยู่คู่โลก ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ไม่สูญสลายไปไหน แต่อาจจะเปลี่ยนรูปร่างสัณฐานไปเมื่อเวลาเปลี่ยนไป หรือเมื่อเปลี่ยนสถานที่ ธาตุเป็นสิ่งที่อยู่จริงโดยไม่ต้องมีการพิสูจน์ นี่คือความหมายของคำว่า “ธาตุ” โดยทั่วไป ในพระพุทธศาสนานิยมใช้คำนี้มาก เช่น โลกธาตุ หมายถึงความมีอยู่เป็นของโลก นิพพานธาตุ หมายถึงความมีอยู่เป็นอยู่ของนิพพาน กามธาตุ หมายถึงความมีอยู่เป็นอยู่ของภพภูมิของสัตว์ผู้เสพเสวยกาม คือพวกที่เสวยกามคุณ เช่น โลกมนุษย์ รูปธาตุ หมายถึงความมีอยู่เป็นอยู่ของภพภูมิเทวดาชั้นรูปพรหม อรูปธาตุ หมายถึงความมีอยู่เป็นอยู่ของภพภูมิของเทวดาชั้นอรูปพรหม อปริยาปนธาตุ หมายถึงความมีอยู่เป็นอยู่ของภพภูมิที่เหนือขึ้นไป(โลกุตตรภูมิ)

“ธาตุ” ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนานิยมหมายถึงธาตุ ๔ ได้แก่ ปฐวีธาตุ (ธาตุดิน) อาโปธาตุ (ธาตุน้ำ) เตโชธาตุ (ธาตุไฟ) และวาโยธาตุ (ธาตุลม) ถือเป็นส่วนประกอบพื้นฐานของสิ่งทั้งหลายทั้งปวงในโลกนี้ ทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ตัวมนุษย์ (คน) และสัตว์มีชีวิตทั้งหลายประกอบด้วยขันธ์ ๕ คือ รูป (ธาตุหรือมหาภูตรูป ๔ และอุปาทายรูป ๒๔) เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เรียกรย่อ ๆ รูปนาม คำว่า “รูปนาม” ไม่ได้หมายถึงว่ามี ๒ อย่างคือ รูปกับนาม แต่หมายถึงรูปนาม คือเขียนติดกันไปเลย ไม่ได้แยกกัน ในรูปมีนามและในนามมีรูป เป็นอันเดียวกัน ไม่ใช่แยกกัน “ธาตุ ๔” นี้ไม่ได้หายไปไหน มีอยู่ในโลกในจักรวาลนี้ตลอดเวลา บางทีก็ปรากฏให้เห็นเป็นรูปร่าง บางทีก็ไม่ปรากฏให้เห็นเป็นรูปร่าง กล่าวตามภาษาวិทยาศาสตร์ก็คือ บางทีก็เป็นสสาร บางทีก็เป็นพลังงาน เปลี่ยนกลับไปกลับมา

“ธาตุ ๔” ดังกล่าวมานั้นถือเป็นธาตุพื้นฐาน จาก “ธาตุ ๔” ก็ขยายเป็น “ธาตุ ๑๘” คือ จักขุธาตุ รูปธาตุ จักขุวิญญาณธาตุ (ความจริงก็คือ ตาเห็นรูป เกิดการรับรู้ทางตา) โสตรธาตุ สัทธาตุ โสตวิญาณธาตุ (ความจริงก็คือ หูได้ยินเสียง เกิดการรับรู้ทางหู) ชานธาตุ คันธธาตุ ชานวิญาณธาตุ (ความจริงก็คือ จมูกได้กลิ่น เกิดการรับรู้ทางจมูก) ชิวหาธาตุ รสธาตุ ชิวหาวิญาณธาตุ (ความจริงก็คือ ลิ้นลิ้มรส เกิดการรับรู้ทางลิ้น) กายธาตุ ใภฐัพพธาตุ กายวิญาณธาตุ (ความจริงก็คือ กายสัมผัสกับสิ่ง เกิดการรับรู้ทางกาย) มโนธาตุ ธัมมธาตุ มโนวิญาณธาตุ (ความจริงก็คือ ใจคิดเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดการรับรู้ทางใจ)

คำว่า “ธาตุ” ในความหมายที่แคบลงมา หมายถึงส่วนต่าง ๆ ของร่างกายคน (ทั้งส่วนที่เป็นกระดูกและอวัยวะภายในอื่น) ที่เหลือจากการถูกเผา ที่เห็นชัดก็คือกระดูกของคนที่เหลือจากการถูกเผาแล้ว

คำว่า “พระธาตุ” มีความหมายเหมือนกับคำว่า “ธาตุ” แต่มีข้อพิเศษออกไปก็คือเป็นส่วนต่าง ๆ ของร่างกายคนที่บรรลุนิพพาน มีจิตใจบริสุทธิ์หมดกิเลส เป็นพระอรหันต์ซึ่งเหลือจากการถูกเผา บางที่เรียกว่า “พระอรหันตธาตุ” พระสาวกสาวิกาของพระพุทธเจ้า (หมายรวมถึง พระปัจเจกพุทธเจ้า และอุบาสก อุบาสิกา ผู้เป็นอรหันต์ด้วย)

คำว่า “พระบรมสารีริกธาตุ” หมายถึงกระดูกของพระพุทธเจ้า (พระสัมมาสัมพุทธเจ้า) คำว่า “พระธาตุและพระบรมสารีริกธาตุ” นี้ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Relic” ซึ่งตรงกับภาษาลาตินว่า “Reliquiae” แปลว่า ส่วนที่เหลืออยู่ (Remains) เผาชนทั้งหลายในอดีตถือว่า กระดูกคนเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ลัทธิถือผีบางพวก (Shamanism) นิยมเก็บกระดูกคนไว้ ประเพณีนิยมในพระพุทธศาสนาไม่ว่าจะในยุคของพระพุทธเจ้าองค์ไหน นับตั้งแต่พระพุทธเจ้าพระนามว่าที่ปึงกรมาจนถึงพระพุทธเจ้าพระนามว่าโคดม การเก็บกระดูก (อัฐิ หรือเป็นกระดูกของคนบริสุทธิ์ก็นิยมเรียกว่า พระธาตุบ้าง พระสารีริกธาตุบ้าง พระบรมสารีริกธาตุบ้าง) ไว้บูชาสักการะปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไป เพราะฉะนั้น ก็จะมีข้อความในคัมภีร์กล่าวถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นเครื่องระลึกถึงพระพุทธเจ้าที่ปรินิพพานไปแล้ว ๔ อย่าง คือ

๑. ธาตุเจดีย์ คือ พระบรมสารีริกธาตุ
๒. บริโภคเจดีย์ คือ สังฆเวชนียสถาน ๔ ตำบล
๓. ธรรมเจดีย์ คือ จารึกข้อพระธรรม
๔. อุทเทสิกเจดีย์ คือ พระพุทธรูป ธรรมจักร รอยพระพุทธรบาท พระแท่นวัชรอาสน์ หรือสัญลักษณ์แทนพระพุทธเจ้า

สรุปได้ในที่นี้ว่า สิ่งที่ควรบูชาสักการะสูงสุดของชาวพุทธคือเจดีย์ ๔ ประเภทดังกล่าว โดยเฉพาะธาตุเจดีย์นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง การหายไปของพระธาตุหรือพระบรมสารีริกธาตุเป็นเครื่องแสดงถึงความเสื่อมของศาสนาอย่างหนึ่ง เรียกว่า “ธาตุอันตรายาน” แต่การหายไปของธาตุที่ว่านี้ไม่ได้หมายถึงว่าพระธาตุหรือพระบรมสารีริกธาตุนั้นหายไปจากโลกนี้ เป็นเพียงการหายไปจากที่หนึ่ง ที่คนไม่นิยมปฏิบัติธรรมแล้วไปปรากฏในอีกที่หนึ่งที่คนนิยมปฏิบัติธรรม หรืออาจไม่ปรากฏในที่ไหนเลยจนกว่าจะมีคนปฏิบัติธรรม จึงจะปรากฏให้เห็น เหตุการณ์อย่างนี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อไม่มีการบูชาสักการะพระบรมสารีริกธาตุที่ประดิษฐานอยู่ในที่ต่าง ๆ ตำนานบอกว่า ถ้าทั่วทุกหนทุกแห่งไม่มีผู้บูชาสักการะเลย พระบรมสารีริกธาตุทั้งหลายจากมนุษยโลก เทวโลก และภพพญานาค จะเสด็จมาสู่ต้นพระศรีมหาโพธิ์สถานที่ตรัสรู้ทั้งหมด รวมกันเป็นรูปพระพุทธรองค์ ทรงประดิษฐาน ณ โคนต้นพระมหาโพธิ์นั้น ทรงกระทำยมกปาฏิหาริย์ แต่ไม่มีมนุษย์คนใดหรือสัตว์โลกคนใดเห็นพระองค์เลย

เพราะฉะนั้น คำว่า “ธาตุอันตรายาน” ไม่ได้หมายถึงว่า ธาตุสูญสิ้นไปจากโลก แต่หมายถึงหายไปไม่ปรากฏให้เห็น พระพุทธดำรัสที่ตรัสกับพระอานนท์คราวหนึ่งว่า “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเรา ผู้ใดเห็นเรา ผู้นั้นเห็นธรรม” ถ้าจะอธิบายในอีกลักษณะหนึ่งก็ได้ว่า ผู้ปฏิบัติธรรม บำเพ็ญคุณความดี มีคุณธรรมประจำใจ ก็จักเห็นพระพุทธเจ้า คำว่า “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเรา” มี ๒ นัย

นัยที่ ๑ หมายถึงว่า ขณะที่พระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ คนที่อยู่ห่างไกลประสงค์จะเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ ไม่จำเป็นต้องเดินทางไกลเพื่อไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ก็ได้ แต่ให้ผู้ปฏิบัติธรรม ทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนา พระพุทธเจ้าก็จะแปลงรัศมีมี ๖ สีไปแสดงพระองค์ปรากฏต่อหน้าผู้นั้น นี้นัยของคำว่า “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเรา”

นัยที่ ๒ หมายถึงว่า เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้ว (ปรินิพพาน=ตาย) ผู้ประสงค์จะเห็นพระพุทธเจ้า ขอให้อธิษฐานจิตบำเพ็ญทาน รักษาศีล เจริญภาวนา กล่าวคำอธิษฐานขอให้พระบรมสารีริกธาตุเสด็จมา ณ ภาชนะหรือสถานที่เหมาะสมซึ่งจัดเตรียมเอาไว้ เมื่อทำความดีถึงขั้น พระบรมสารีริกธาตุก็จะเสด็จมาตามที่ปรารถนา

ลักษณะและสีฐานของพระธาตุและพระบรมสารีริกธาตุ

ลักษณะสี ฐาน และขนาดของพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุมีหลากหลาย มีลักษณะเป็นมันเลื่อมสีต่าง ๆ มีสีทองอุไรบ้าง สีขาวใสดั่งแก้วผลึกบ้าง สีดอกพิกุลแห้งบ้าง มีฐานต่าง ๆ เช่น กลม ยาวรี เตี้ย เป็นเหลี่ยม มีขนาดต่าง ๆ กัน เช่น ขนาดใหญ่เท่าเมล็ดถั่วหัก ขนาดกลางเท่าเมล็ดข้าวสารหัก ขนาดเล็กเท่ากับเมล็ดพันธุ์ผักกาด พระธาตุและพระบรมสารีริกธาตุมีลักษณะและฐานหลากหลายตามที่กล่าวในตำราโบราณ พอกล่าวไว้เป็นตัวอย่างดังนี้

พระธาตุของพระสารีบุตร ฐานกลมเป็นมณฑล บ้างรีเป็นไข่จิ้งจก บ้างตั้งรูปบาตรคว่ำ บ้างพรรณขาวดั่งสีสังข์ สีพิกุลแห้ง สีหวายตะค้า

พระธาตุพระโมคคัลลานะ ฐานกลมเป็นปริมณฑลอย่างหนึ่ง รีเป็นผลมะตูม และเมล็ดทางหลวงก็มี และเมล็ดสวาก็มี เป็นสีดำ หรือขาว หรือเขียว หรือเหลืองเหมือนหวายตะค้า ลายดั่งไข่นก หรือร้าวเป็นสายเลือด

พระธาตุของพระอานนท์ ฐานตั้งใบบัวเผื่อน พรรณดั่งสีดอกพิกุล พรรณดำดั่งน้ำรัก หรือขาวสะอาดดั่งสีเงิน

พระธาตุของพระอุบลวรรณาเถรี ฐานงอกดั่งกระดูกสันหลังงู มีรูทะลุกลาง พรรณเหลืองดั่งเกสรบัว

พระบรมสารีริกธาตุ (ของพระพุทธเจ้า) ขนาดใหญ่ ประมาณเท่าเมล็ดถั่วหัก จำนวน ๕ ทะนาน ทรงพระบรมฐานเหมือนหนึ่งพรรณทองอุไร

พระบรมสารีริกธาตุ (ของพระพุทธเจ้า) ขนาดกลาง ประมาณเท่าเมล็ดข้าวสารหัก จำนวน ๕ ทะนาน ทรงพระบรมฐานเหมือนหนึ่งพรรณแว่นแก้วผลึก อันเลือนลอย

พระบรมสารีริกธาตุ (ของพระพุทธเจ้า) ขนาดเล็ก ประมาณเท่าเมล็ดพันธุ์ผักกาด จำนวน ๖ ทะนาน ทรงพระบรมฐานดั่งพรรณดอกบุปผชาติพิกุล อุดลึไส

ความหลากหลายด้านลักษณะ สี สันฐานของพระธาตุหรือพระบรมสารีริกธาตุ อาจขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น สภาพทางกาย ลักษณะพิเศษทางจิตของพระอรหันต์หรือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ หรือปฏิกิริยาทางเคมีอย่างอื่น นอกจากนี้ น่าจะเกี่ยวเนื่องกับอายุของพระธาตุหรือพระบรมสารีริกธาตุแต่ละองค์ด้วย ซึ่งบางองค์อาจมีอายุเป็นหมื่นชาติแสนชาติ ในคัมภีร์เถรวาทกล่าวถึงพระนามของพระพุทธเจ้า ๒๕ พระองค์ที่ปรินิพพานไปแล้ว พระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้าเหล่านั้นยังคงสถิตอยู่ในโลก ไม่รวมพระธาตุ (หรือพระอรหันตธาตุ) ของพระสาวกสาวิกาสี่ที่มีจำนวนมาก

พระบรมสารีริกธาตุ ๒ ประเภท

๑. พระบรมสารีริกธาตุไม่แตกกระจาย พระบรมสารีริกธาตุที่ไม่แตกกระจายมี ๗ ส่วน คือ พระเขี้ยวแก้ว ๔ พระรากขวัญ ๒ และพระอุณหิสหรือส่วนพระนลาฏ ๑ คำว่า “ไม่แตกกระจาย” หมายถึงยังความเป็นรูปร่าง เป็นแท่ง หรือเป็นกลุ่มก้อนสมบูรณ์ ไม่มีส่วนไหนหักบิ่นไป กล่าวคือก่อนที่ร่างกายจะถูกเผา พระเขี้ยวแก้วเป็นต้นนี้มีรูปร่างอย่างไร หลังจากร่างถูกเผาแล้ว พระเขี้ยวแก้วนี้ก็มีรูปร่างอย่างนั้น

๒. พระบรมสารีริกธาตุแตกกระจาย พระบรมสารีริกธาตุที่แตกกระจายคือ ส่วนอื่นนอกเหนือจาก ๗ ส่วนที่กล่าวไว้ในข้อ ๑ จะไม่เหลือส่วนที่เด่นชัดขนาดเล็กสุดเท่าเมล็ดพรรณผักกาด ขนาดเท่าเมล็ดข้าวสารหัก และขนาดใหญ่เท่าเมล็ดถั่วเหลือง คำว่า “แตกกระจาย” หมายถึง ไม่มีความเป็นรูปร่าง เป็นแท่ง หรือเป็นกลุ่มก้อนเหมือนเดิม มีบางส่วนหักบิ่นไป กล่าวคือก่อนที่ร่างกายจะถูกเผา พระธาตุนี้มีรูปร่างสมบูรณ์ แต่หลังจากร่างถูกเผาแล้ว ก็สูญเสียความสมบูรณ์ไป

พระธาตุและพระบรมสารีริกธาตุในพระพุทธรูปต่าง ความสืบเนื่องแห่งศรัทธาที่ไม่เสื่อมคลาย

พระบรมสารีริกธาตุที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธวงศ์ของฝ่ายเถรวาทมีทั้งแตกกระจายและไม่ได้แตกกระจาย พระพุทธเจ้าที่มีพระบรมสารีริกธาตุไม่แตกกระจายจะมีข้อความที่ระบุลักษณะของพระสถูปไว้ชัดเจน กล่าวคือ

พระทีปังกร มีพระสถูปสูง	๓๖	โยชน์
พระโกณฑัญญะ มีพระสถูป	๗	โยชน์
พระมณฑล มีพระสถูปสูง	๓๐	โยชน์
พระสุมนะ มีพระสถูปสูง	๔	โยชน์
พระอนิมทัสสี มีพระสถูปสูง	๒๕	โยชน์
พระนารท มีพระสถูปสูง	๔	โยชน์
พระปทุมุตตระ มีพระสถูปสูง	๑๒	โยชน์
พระสุชาตะ มีพระสถูปสูง	๓	คาจูด
พระปิยทัสสี มีพระสถูปสูง	๓	โยชน์
พระรัชมทัสสี มีพระสถูปสูง	๓	โยชน์
พระสิทธัตถะ มีพระสถูปสูง	๔	โยชน์
พระติสสะ มีพระสถูปสูง	๓	โยชน์
พระวิปัสสี มีพระสถูปสูง	๗	โยชน์
พระสิขี มีพระสถูปสูง	๓	โยชน์
พระกุกสันธะ มีพระสถูปสูง	๓	คาจูด
พระกัศปะ มีพระสถูปสูง	๑	โยชน์

ความจริง พระพุทธเจ้าทั้งหมดที่กล่าวมานี้มีพระบรมสารีริกธาตุที่แตกกระจายไปยังนานาประเทศ แต่ไม่มีความซ้อระบุดึง และข้อที่ว่า มีพระสถูปสูงเท่านั้นเท่านี้ คงหมายถึงว่า พระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์มีสถูป ๗ องค์ และมีความสูงเท่ากันหมด เพื่อเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุไม่แตกกระจายทั้ง ๗ ประเภทมีพระธาตุเขี้ยวแก้วเป็นต้นนั้น เนื่องจากมีพระบรมสารีริกธาตุไม่แตกกระจาย ประชาชนชาวโลกจึงมีโอกาสน้อยที่จะได้บุญอันเกิดจากการบูชาสักการะส่วนพระพุทธเจ้าที่มีพระบรมสารีริกธาตุแตกกระจาย คือ พระเวทตะ พระโสภิตะ พระปทุมุตตระ พระสุเมธะ พระอัทธทัสสี พระปุลสสะ พระเวสสภู พระโกนาคมะ และพระโคตม พระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้าเหล่านี้แตกกระจายแพร่ไปประดิษฐานในนานาประเทศ นับว่าเป็นประโยชน์แก่อุภกุลแก่ชาวโลก กรณีของพระโคตมพุทธเจ้า มีลักษณะพิเศษมากกว่าพระพุทธเจ้าองค์อื่น กล่าวคือ แม้นในคัมภีร์จะบอกว่า พระบรมสารีริกธาตุของพระองค์แตกกระจายไปในนานาประเทศ และมีการสร้างสถูปบรรจุพระบรมสารีริกธาตุของพระองค์ตั้งแต่สมัยที่โศกพราหมณ์ แจกจ่าย รวมทั้งสิ้น ๑๐ แห่ง คือ

๑. กษัตริย์ลิจฉวี ทรงสร้างที่เมืองเวสาลี
๒. กษัตริย์ศากยะ ทรงสร้างที่เมืองกบิลพัสดุ์
๓. กษัตริย์ถูลิยะ ทรงสร้างที่เมืองอัลลภปุระ
๔. กษัตริย์โกถิยะ ทรงสร้างที่เมืองรามคาม
๕. มหาพราหมณ์ สร้างที่เมืองเวฐฐูทีปะกะ
๖. กษัตริย์มัลละแห่งเมืองปาวา ทรงสร้างที่เมืองปาวา
๗. พระเจ้าชชาติศัตรุ ทรงสร้างที่เมืองราชคฤห์
๘. มัลลกษัตริย์แห่งกุสินารา ทรงสร้างที่เมืองกุสินารา
๙. กษัตริย์เมืองโมริยะ ทรงสร้างสถูปบรรจุพระอังคาร (อังคารสถูป) ที่เมืองปิฬลวัน
๑๐. โศกพราหมณ์ สร้างสถูปบรรจุทะนนวนพระบรมสารีริกธาตุ ที่เมืองกุสินารา (ทะนนวนพระบรมสารีริกธาตุแจก, คำว่า “ตุมพะ” แปลว่า ทะนนวน, บางที่เรียกว่าสถูปนี้ว่า “ตุมพสถูป”)

ในขณะเดียวกัน ในคัมภีร์ก็มีการกล่าวถึงพระบรมสารีริกธาตุที่ไม่แตกกระจาย ๗ ประเภทไว้ด้วย คือ

๑. พระเขี้ยวแก้ว บนด้านขวา (บน+ขวา) ประดิษฐานอยู่ในพระจุฬามณีเจดีย์ ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์

๒. พระเขี้ยวแก้วบนด้านซ้าย (บน+ซ้าย) ประดิษฐาน ณ แคว้นคันธาระ (ปัจจุบันประดิษฐานอยู่ในเจดีย์วัดหลิงกง ประเทศจีน)

๓. พระเขี้ยวแก้วล่างด้านขวา (ล่าง+ขวา) ประดิษฐาน ณ แคว้นกาลิงคะ (ปัจจุบันประดิษฐานอยู่ในวิหารวัดพระธาตุเขี้ยวแก้ว เมืองแคนดี ประเทศศรีลังกา)

๔. พระเขี้ยวแก้วล่างด้านซ้าย (ล่าง+ซ้าย) ประดิษฐานอยู่ในภพของพญานาค

๕. พระรากขวัญ (ไหลปลาร้า) ด้านซ้ายและพระอุณหิส (หน้าผาก) ประดิษฐานอยู่ในทุสสเจดีย์ ณ พรหมโลก

๖. พระรากขวัญด้านขวา ประดิษฐานอยู่ในพระจุฬามณีเจดีย์ ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์

๗. พระทนต์ ๓๖ ซี่ พระโลมา (ขน) ทั่วพระวรกาย (๙๐,๐๐๐ เส้น) และพระนขา (เล็บ) ทั้ง ๒๐ เทพยดาในหมื่นจักรวาลนำไปบูชาในจักรวาลของตน

พระมหากัสสปะและพระเจ้าอชาตศัตรูรวมพระบรมสารีริกธาตุ

เมื่อกษัตริย์/เจ้าผู้ครองนครได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุไปประดิษฐานในเจดีย์ ณ เมืองของตนแล้ว พระมหากัสสปะเห็นว่าในอนาคต คนจะไม่เอาใจใส่บูชาสักการะ เป็นเหตุให้พระบรมสารีริกธาตุหายไป ไม่ปรากฏให้คนเห็น (คงไม่ได้หมายถึงว่าจะเกิดอันตรายแก่พระบรมสารีริกธาตุตามที่หมายความกัน) และจะทำให้ชาวโลกไม่ได้รับประโยชน์เกื้อกูล

พระมหากัสสปะได้ถวายคำแนะนำแต่พระเจ้าอชาตศัตรูให้ประกอบพิธี “ธาตุนิทาน” คือการฝังพระธาตุ ดำเนินบอกว่า ใน พ.ศ. ๘ พระมหากัสสปะใช้อิทธิฤทธิ์อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุจากเมืองต่าง ๆ (ยกเว้นจากเมืองรามคาม) มายังเมืองกรุงราชคฤห์ โดยที่กษัตริย์/เจ้าครองนครไม่ทราบ

พระเจ้าอชาตศัตรูทรงมีพระบัญชาให้ขุดหลุมลึก ๘๐ ศอก ด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ (ทิศอาคเนย์) ของกรุงราชคฤห์ เอาแผ่นโลหะปูข้างล่าง สร้างเรือนขนาดเล็กด้วยทองแดง บรรจุพระบรมสารีริกธาตุลงในกล่องไม้จันทร์เหลืองซ้อนกัน ๘ ชั้นแล้วบรรจุลงในสตูป์ไม้จันทร์เหลืองซ้อนกัน ๘ ชั้น แล้วบรรจุลงในกล่องงา ๘ ชั้น บรรจุซ้อนลงในสตูป์งา ๘ ชั้น บรรจุลงในกล่องแก้ว ๘ ชั้น บรรจุซ้อนลงในสตูป์แก้ว ๘ ชั้น บรรจุลงในกล่องทองคำ ๘ ชั้น บรรจุซ้อนลงในสตูป์ทองคำ ๘ ชั้น บรรจุลงในกล่องเงิน ๘ ชั้น บรรจุลงในกล่องแก้วมณี ๘ ชั้น บรรจุซ้อนลงในสตูป์แก้วมณี ๘ ชั้น บรรจุลงในกล่องแก้วแดง ๘ ชั้น บรรจุซ้อนลงในสตูป์แก้วแดง ๘ ชั้น บรรจุลงในกล่องแก้วลาย ๘ ชั้น บรรจุซ้อนลงในสตูป์แก้วลาย ๘ ชั้น บรรจุลงในกล่องแก้วผลึก ๘ ชั้น บรรจุซ้อนลงในสตูป์แก้วผลึก ๘ ชั้น สตูป์แก้วผลึกนี้จะเป็นสตูป์ชั้นนอก มีการจารึกข้อความไว้ว่า “ในข้างหน้าโน้นเมื่อใด ปิยทาสกุมารได้เสวยราชย์ เป็นพระเจ้าอโศกธรรมราชา เมื่อนั้น พระองค์จักกระทำพระบรมธาตุเหล่านี้ให้แพร่หลาย”

พระโมตตลสิบุตรติสสะและพระเจ้าอโศกมหาราช กระษายพระบรมสารีริกธาตุ

ครั้นถึง พ.ศ. ๒๑๘ พระเจ้าอโศกขึ้นครองราชย์ ต่อมาได้พบสามเณรนิโครธ ทรงเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ทรงอุปถัมภ์พระโมคคัลลสิบุตรติสสะให้ทำสังคายนา ครั้งที่ ๓ พระองค์เองเสด็จจาริกกราบไหว้บูชาสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา รับสั่งให้สร้างสถูป ๘๔,๐๐๐ องค์ บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ประดิษฐานไว้ในที่ต่าง ๆ ทั้งในและนอกพระราชอาณาจักร สันนิษฐาน แม้ในคราวส่งสมณทูต ๘ สาย ออกไปประกาศพระพุทธศาสนายังที่ต่าง ๆ ทั้งในและนอกพระราชอาณาจักร ได้มีการอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุไปด้วยทุกสาย ทำให้พระบรมสารีริกธาตุกระจายไปในนานาประเทศตั้งแต่บัดนั้นมา การส่งพระธรรมทูตออกไปประกาศพระพุทธศาสนาในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช เป็นเหตุทำให้พระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุกระจายไปสู่ประเทศต่าง ๆ

สาเหตุประการต่อมาที่ทำให้พระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุกระจายไปสู่ประเทศต่าง ๆ คือ พวกพ่อค้านานาชาติ ของฝากของขวัญ (เครื่องบรรณาการ) เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาที่นิยมไปให้กันในหมู่นักปกครองและพ่อค้าวาณิชในสมัยโบราณก็คือ (๑) คัมภีร์พระพุทธศาสนา (๒) พระพุทธรูป/พระสถูปเจดีย์ขนาด (๓) พระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุ และ (๔) พระธาตุเขี้ยวแก้ว (ซึ่งถือเป็นของฝากชั้นเยี่ยม)

ตามเป็นมาของพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุในประเทศไทย

พระธาตุและพระบรมสารีริกธาตุได้รับอัญเชิญมาประเทศไทยตั้งแต่สมัย พระโสมพะมิตรและพระอัฐตระเป็นต้นมา (อนุমানหรือคาคการณตามหลักฐานใน คัมภีร์) หรือถ้าว่าตามตำนานอุรังคธาตุพระมหากัสสปะและคณะได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุส่วนหน้าอก (อุรังคธาตุ) มาบรรจุในเจดีย์พระธาตุพนมตั้งแต่ประมาณ พ.ศ. ๕ ก่อนพระโสมพะมิตรและพระอัฐตระด้วยซ้ำไป

แม้แต่ความเชื่อเรื่องบั้งไฟพญานาค ชาวไทยและชาวลาวบริเวณลุ่มแม่น้ำโขงเชื่อว่า เมื่อก่อนมีเจดีย์บนเกาะกลางน้ำ เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ ต่อมากระแสน้ำเซาะเกาะกลางน้ำพังทลาย พื้นดินทรุดลง น้ำท่วมองค์เจดีย์ แต่สภาพของเจดีย์ยังดีอยู่มาจนถึงปัจจุบัน พญานาคทำหน้าที่คุ้มครององค์เจดีย์และพระบรมสารีริกธาตุ พอถึงวันออกพรรษาทุกปี พญานาคก็จะพ่นไฟเพื่อเป็นการบูชาพระบรมสารีริกธาตุ นี่คือนานาน

พุทธศาสนิกชนบริเวณลุ่มแม่น้ำโขงตั้งแต่ทางเหนือถึงใต้ มีศรัทธาในเรื่องพระบรมสารีริกธาตุมาก จะเห็นว่า ทางภาคเหนือก็มีพระธาตุดอยสุเทพ พระธาตุศรีจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พระธาตุหริภุญชัย จังหวัดลำพูน พระธาตุซอแฮ จังหวัดแพร่ พระธาตุแช่แห้ง จังหวัดน่าน พระธาตุหลวงลำปาง จังหวัดลำปาง พระธาตุดอยกองมู จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นต้น ทั้งหมดเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุทั้งสิ้น และมีตำนานเกี่ยวกับความเป็นมาของพระบรมสารีริกธาตุแต่ละแห่งที่มีเอกสารหลักฐานและเล่าสืบต่อกันมา เป็นเรื่องที่น่าเลื่อมใสยิ่ง เช่น พระธาตุดอยสุเทพมีตำนานว่า สมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้าเสด็จมาฉันภัตตาหารที่ ดอยอุจจบุปพตตะ (ภูเขาอ้อย) ย่าสะและแม่ลูกได้ตัดกบฏ (ใส่บาตร) ถวายภัตตาหาร แต่พระพุทธเจ้าและพระสาวก พระพุทธองค์จึงทรงมอบพระเกศาธาตุให้ และได้อัญเชิญมา (บรรจุ) ไว้ที่พระธาตุดอยสุเทพ

ทางภาคอีสานก็มีพระธาตุพนม พระธาตุเชิงชุม พระธาตุเรณูนคร พระธาตุศรีคุณ พระธาตุมหาชัย พระธาตุประสิทธิ์ พระธาตุท่าอุเทน เป็นต้น

พระธาตุเก่าแก่และสำคัญในภาคใต้ของประเทศไทย เช่น พระบรมธาตุนครศรีธรรมราช ซึ่งมีตำนานว่า เจ้าชายทันตกุมารและพระนางเหมมาลาอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุมาขึ้นที่หาดทรายแก้ว สร้างเจดีย์เล็ก ๆ เป็นที่ประดิษฐานไว้เมื่อประมาณ พ.ศ.๘๕๔ ต่อมาประมาณ พ.ศ.๑๐๙๓ พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชทรงสร้างเมืองนครศรีธรรมราชและทรงสร้างพระบรมธาตุเจดีย์องค์เป็นที่ประดิษฐานแทนพระบรมธาตุไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี สร้างขึ้นประมาณระหว่าง พ.ศ. ๑๓๐๐-๑๔๐๐ ในภาคกลางของประเทศไทย พระปฐมเจดีย์ซึ่งเชื่อว่ามีการสร้างขึ้นตั้งแต่สมัยที่พระโสณและพระอุตตระมาเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่สุวรรณภูมิ มีการสร้างพระปฐมเจดีย์เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เพื่อประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ

ในสมัยสุโขทัย มีข้อความในศิลาจารึกหลักที่ ๑ (ประมาณ พ.ศ.๑๘๓๕) บอกว่า “พ่อขุนรามคำแหงทรงช้างเผือกชื่อธูจาศรีไปนมัสการพระศรีรัตนธาตุ พระองค์ทรงอัญเชิญพระธาตุประดิษฐานไว้กลางเมืองให้คนบูชา ๖ วันก่อนที่จะประดิษฐานไว้กลางเมืองศรีสัชชนาลัยแล้วทรงสร้างเจดีย์ครอบไว้” ในรัชสมัยพระยาสิทธิ์ไทย ทรงอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุมาจากลังกา ประดิษฐานไว้ในเมืองนครชุม เป็นต้น

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ (พ.ศ.๒๓๕๓-๒๓๖๐) พระสังฆราชลังกาให้พระสงฆ์ลังกาอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุและต้นพระศรีมหาโพธิ์จากลังกามาถวาย ต่อมาใน พ.ศ.๒๔๔๑ รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ (พ.ศ.๒๔๑๑-๒๔๕๓) อุปราชอังกฤษที่ครองอินเดียได้มอบพระบรมสารีริกธาตุแก่ประเทศไทย พระปิยมหาราชได้รับสั่งให้พระยาสุโขมนัยวินิตไปอัญเชิญมาจากอินเดียมากรุงเทพฯ แล้วนำมาบรรจุไว้ที่เจดีย์ภูเขาทอง วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร ยิ่งในปัจจุบัน มีการอัญเชิญพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุจากศรีลังกาบ้าง อินเดียบ้าง จีนบ้าง หรือจากประเทศอื่น ๆ ทั่วโลกมาประดิษฐานในประเทศไทยเป็นการชั่วคราวบ้าง เป็นการถาวรบ้างอย่างต่อเนื่อง ทุกครั้งที่มีการอัญเชิญมา พุทธศาสนิกชนจากทุกทิศก็หลั่งไหลมากราบไหว้บูชา

นอกจากนี้ ในเจดีย์สำคัญของวัดต่าง ๆ ก็มีการบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และพระธาตุ (พระอรหันตธาตุ) ไว้เช่นกัน คนไทยโบราณนิยมตั้งชื่อว่าวัดขึ้นต้นหรือลงท้ายด้วยคำว่า “ธาตุ” เช่น วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ (กรุงเทพฯ) วัดมหาธาตุ (วัดมหาธาตุสุโขทัย, ชัยนาท, อโยธยา, เพชรบูรณ์, นครพนม, เพชรบุรี เป็นต้น) วัดพระธาตุพนม (นครพนม) วัดพระธาตุศรีจอมทอง วัดพระธาตุดอยสุเทพ (เชียงใหม่) วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ (พิษณุโลก) วัดพระบรมธาตุไชยา (สุราษฎร์ธานี) วัดพระศรีมหาธาตุ (กรุงเทพฯ) เหตุผลในการตั้งวัดขึ้นต้นหรือลงท้ายด้วยคำว่า “ธาตุ” ก็เพราะมีความเกี่ยวข้องกับพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุนั่นเอง

ตำนานเกี่ยวกับพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุนี้ เป็นเรื่องเล่าสืบทอดมากันยาวนาน จากคนรุ่นแล้วรุ่นเล่าจนกลายเป็นเรื่องที่ฝังลึกอยู่ในความเชื่อของคนประจำถิ่นนั้น ๆ และความเชื่อนี้ก็ปรากฏออกมาในประเพณี/พิธีกรรมของคนในถิ่นนั้น ๆ มีความศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจ เมื่อใดที่ประสงค์บุญประสงค์ความสำเร็จก็จะไปกราบไหว้บูชา ขอศีลขอพร วิธีชีวิตอย่างนี้มีมาอย่างต่อเนื่องจากยุคสู่ยุค

ตามเชื่อเกี่ยวกับพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุในสิงตมไทย

๑. การบรรจุพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุในเจดีย์

การบรรจุพระธาตุ (พระอรหันตธาตุ)/พระบรมสารีริกธาตุในประเทศไทย เป็นเหตุการณ์ที่น่าอัศจรรย์ ทำให้เกิดศรัทธาอย่างต่อเนื่อง พุทธศาสนิกชนไทย นิยมบรรจุพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในอดีตนั้น นิยมสร้างสถูปเจดีย์เพื่อบรรจุพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุมาก เห็นได้จากมีเจดีย์เก่าแก่มากในบริเวณเมืองเก่าสุโขทัย ศรีสัชนาลัย ลพบุรี อยุธยา เป็นต้น ในปัจจุบัน มีการอัญเชิญพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุไปบรรจุในสถูป (หรือสถูปเจดีย์) ซึ่งถือว่าเป็นสถูปที่สร้างขึ้นในยุคใหม่ภายในประเทศ ๑๓๖ แห่ง ที่สำคัญ เช่น เจดีย์พระบรมธาตุ วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ พระมหาธาตุเจดีย์นภเมทนีดลและพระมหาธาตุเจดีย์นภพลภูมิสิริ ดอยอินทนนท์ เชียงใหม่ พระเจดีย์มหาจักรีพิพัฒน์ วัดญาณสังวราราม ชลบุรี พระมหาเจดีย์มหารัชมังคลาจารย์ พุทธมณฑล นครปฐม พระมหาธาตุเจดีย์มิ่งมงคล วัดวังยาว ประจำวบศรีจันทร์ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีการอัญเชิญพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุไปบรรจุ ณ เจดีย์ในต่างประเทศอีก ๓๐ แห่ง เช่น พระเจดีย์สมาคมประชาชาติสงเคราะห์ ญี่ปุ่น พระเจดีย์วิปัสสนาเคหะ เมืองบันดุง อินโดนีเซีย

พระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุที่ผู้ศรัทธาอัญเชิญไปประดิษฐานในเจดีย์ต่าง ๆ นี้ มีผู้นำมาถวายแด่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พระองค์ประทานต่อให้ผู้จัดศรัทธาอัญเชิญไปประดิษฐานในที่ต่าง ๆ เพื่อเป็นที่บูชาสักการะของพุทธศาสนิกชนและของศาสนิกชนอื่นผู้ศรัทธา หรือบางกรณีก็ไปอัญเชิญพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุจากต่างประเทศ เช่น อินเดีย ศรีลังกา มาประดิษฐานในประเทศไทย

๒. ปาฏิหาริย์เกี่ยวกับพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุ

เหตุการณ์ที่น่าอัศจรรย์ใจและเป็นที่เกิดศรัทธาประการที่สองคือ “ปาฏิหาริย์” ของพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุในประวัติศาสตร์ไทย ในตำนานเรื่อง พระธาตุทริภุญชัย จังหวัดลำพูนบอกว่า “ประมาณ พ.ศ.๑๕๙๐ พระเจ้าอาทิตย์ ทรงเห็นปาฏิหาริย์พระธาตุเปล่งรัศมี ๖ สี (ฉัพพัตถนรังสี) จึงทรงให้สร้างเจดีย์บรรจุ พระธาตุ

จารีกวัดช้างล้อม จังหวัดสุโขทัย (ประมาณ พ.ศ.๑๙๒๗) บอกว่า “สมเด็จพระมหาธรรมราชา เมื่อทรงสร้างพระพุทธรูปศิลา ก็ได้ทอดพระเนตรเห็นพระศรีรัตนธาตุกระทำปาฏิหาริย์ สว่างดังลวดเงินเห็นเป็นขนาดใหญ่เท่าเสื่อสาต”

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีบันทึกในพงศาวดารว่า กษัตริย์หลายพระองค์ทรงเห็นปาฏิหาริย์ของพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุ เช่น พระบรมราชาธิราชที่ ๑ ทอดเห็นพระเนตรปาฏิหาริย์ของพระบรมสารีริกธาตุ จึงโปรดเกล้าฯ ให้ทหารปักหลักไว้ตรงที่พระบรมสารีริกธาตุปรากฏ แล้วทรงสถาปนาวัดมหาธาตุขึ้นใน พ.ศ. ๑๙๑๗ และสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงเห็นปาฏิหาริย์ถึง ๔ ครั้ง ดังบันทึกเหตุการณ์เมื่อ พ.ศ.๒๑๓๗ ที่เมืองป่าโมก ความตอนหนึ่งว่า “... พระบรมสารีริกธาตุปาฏิหาริย์ โชติช่วงมาเท่าผลส้มเกลี้ยง มาแต่ทักษิณทิศ เวียนเป็นทักษิณาวรรตแล้วเสด็จไป อุตริทิศ ...”

พ.ศ.๒๔๕๒ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ขณะทรงพระยศเป็นมกุฎราชกุมาร เสด็จประทับที่พระราชวังสนามจันทร์ ได้ทอดพระเนตรเห็นปาฏิหาริย์ที่องค์พระปฐมเจดีย์ ดังบันทึกตอนหนึ่งว่า “... ได้เห็นองค์พระปฐมเจดีย์รัศมีสว่างพราวออกทั้งองค์ ดูประหนึ่งว่าองค์พระปฐมเจดีย์ด้านตะวันตกคือ ด้านที่เคียงตรงกับสนามจันทร์นั้นทาด้วยฟอสฟอรัส พราวเรือง ๆ ...” ครั้นเสด็จขึ้นครองราชย์แล้วก็ได้ทอดพระเนตรเห็นปาฏิหาริย์ที่องค์พระปฐมเจดีย์อีกใน พ.ศ.๒๔๕๗

บุคคลทั่วไปในปัจจุบันจำนวนมาก ที่ศรัทธาเลื่อมใส รักษาศิลปปฏิบัติธรรมอย่างสม่ำเสมอ ได้เห็นปาฏิหาริย์แห่งพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุ บางคนมีห้องสำหรับสวดมนต์ไว้พระประจำบ้าน มีแท่นเตรียมไว้เฉพาะสำหรับพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุเสด็จ

การอัญเชิญพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุ

บุคคลผู้ศรัทธา ประสงค์จะให้พระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุเสด็จ ให้เตรียม
ขันธเงินตั้งไว้ ณ ที่บูชาพระ บูชาข้าวเหมือนเป็นอาสนะรองนั่ง เมื่อจะอัญเชิญ
สำรวมจิตรักษาศีลแผ่เมตตา นั่งลงตรงหน้าที่บูชา บริกรรม (กล่าวในใจ) คาถาดังนี้

อชชะตักเค ปาณุปตัง พุทฺธัง ธัมมัง สังฆัง สาระณัง คะโตสมิ มะหันตา
ภินนะมุคคา มัชฌิมา ภินนะตณฺฑุลา ชุททะกา สาสะปะมัตตา เอวัง ธาตุโย สัพ
พัญฺฐานเ อาคัจฉันตุ สีเส เม ปะตันตุ.

ตั้งแต่นี้ไป ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่งจนตลอด
ชีวิต พระบรมสารีริกธาตุขนาดใหญ่มีลักษณะคล้ายเมล็ดถั่วหัก ขนาดกลางมีลักษณะ
คล้ายข้าวสารหัก ขนาดเล็กมีลักษณะคล้ายเมล็ดผักกาด พระบรมสารีริกธาตุ
ดังกล่าวมานี้มีประดิษฐานอยู่ในที่ทุกแห่ง ขออัญเชิญเสด็จมาประดิษฐาน ณ ศิระษะ
ของข้าพเจ้า หรือจะบริกรรมย่อ ๆ ว่า

อิตปิโส วิเสเสอิ อิเสเส พุทธะนาเมอิ

อิเมนา พุทธะตังโสอิ อิโสตั้ง พุทธะปิติอิ.

ข้อสำคัญอย่างยิ่งคือ ผู้อัญเชิญจะต้องรักษาศีลปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง สำรวม
กาย วาจา ใจ มีเมตตาธรรมต่อสัตว์โลก โอบอ้อมอารี ไม่คิดพยาบาทอาฆาตใคร

งานสังคายนาพระไตรปิฎก/พระบรมสารีริกธาตุ

พระมหากัสสปะบูชาสักการะพระบรมสารีริกธาตุ ของพระพุทธเจ้าพระนามว่า “ปทุมุตตระ”

พระมหากัสสปะกล่าวถึงผลกรรมในอดีตชาติของตน ดังปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก ขุททกนิกาย อปทานตอนหนึ่งว่า “ข้าพเจ้าครั้งสร้างอศฺมิยเจติยงตงาม สูง ๑๐๐ ศอก กว้าง ๑๕๐ ศอก ดังวิมานเสียดฟ้า สั้งสมบุญไว้แล้ว ทำจิตให้เลื่อมใสในห้อยบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ (ของพระปทุมุตตระ) นั้น สร้างกุศลเป็นอันมาก ระลึกถึงบูรพกรรม จึงไปเกิดในสวรรค์ชั้นไตรทิพย์ คุณพิเศษเหล่านี้คือ ปฏิสัมภทา ๔ วิโมกษ์ ๘ และอภิญญา ๖ ข้าพเจ้าได้ทำให้แจ้งแล้ว คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ข้าพเจ้าก็ได้ทำเสร็จแล้ว”

พระธาดุปุชกะบูชาสักการะพระบรมสารีริกธาตุ ของพระพุทธเจ้าพระนามว่า “สิทธัตถะ”

พระธาดุปุชกะกล่าวถึงผลกรรมในอดีตชาติของตน ดังปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก ขุททกนิกาย อปทานตอนหนึ่งสรุปความได้ว่า “ข้าพเจ้าได้เก็บพระธาดูของพระพุทธเจ้า (พระสิทธัตถะ) ไว้บูชาตลอด ๕ ปี เหมือนบำรุงพระองค์ผู้ทรงพระชนม์อยู่ ข้าพเจ้าได้บูชาพระธาดูไว้ จึงไม่รู้จักทุกข์เลย นี่เป็นผลแห่งการบำรุงพระธาดู คุณพิเศษเหล่านี้คือ ปฏิสัมภทา ๔ วิโมกษ์ ๘ และอภิญญา ๖ ข้าพเจ้าได้ทำให้แจ้งแล้ว คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ข้าพเจ้าได้ทำเสร็จแล้ว”

พระปัจจุปฏิฐานัญญกะบูชาสักการะพระบรมสารีริกธาตุ ของพระพุทธเจ้าพระนามว่าอถทัสสี

พระปัจจุปฏิฐานัญญกะกล่าวถึงผลกรรมในอดีตชาติของตน ดังปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก ขุททกนิกาย อปทานตอนหนึ่งสรุปความได้ว่า “ข้าพเจ้าเกิดในกำเนิดยักษั ได้รับคำแนะนำให้บูชาพระธาดูของพระพุทธเจ้า (พระอถทัสสี) เมื่อได้ฟังดังนั้น จึงได้สร้างพระสถูปบรรจุพระธาดู บำรุงพระสถูปอยู่ ๕ ปี ด้วยผลกรรมนั้น จึงได้รับสมบัติ ได้บรรลุอรหัตตผลแล้ว”

หนังสือประกอบการเรียบเรียง

พระเทพเวที (ประยูรค์ ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๓.

พระมหาสมชาย ธีรภาโส (บุญเกลี้ยง). ความเชื่อเรื่องพระบรมสารีริกธาตุในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี จำกัด, ๒๕๔๖.

กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ. พระบรมสารีริกธาตุ. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๓๙.

วิทยา ประทุมธรรมาวัฒน์ และคณะ. พระบรมสารีริกธาตุ พระธาตุอัสสัมชัญ สวรรค์พระธาตุพระอรหันตสาวก. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธารบัวแก้ว, ๒๕๔๖.

ทองดี วรรณคุณารมณี. พระบรมสารีริกธาตุ. กรุงเทพฯ: บริษัท ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด, ๒๕๔๖.

ทองดี วรรณคุณารมณี. พระอรหันตธาตุ. กรุงเทพฯ: บริษัท ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด, ๒๕๔๖.

ภาค : ๓ ว่าด้วยพระธาตุพนมแดง

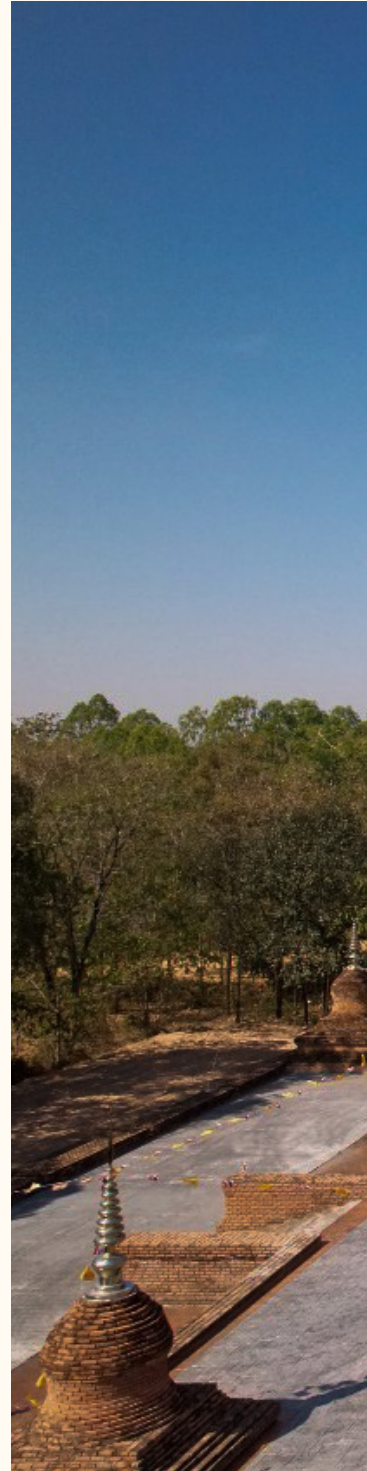
ร้อยตรีทราสรั้งพระธาตุดินแดง
ถวายเป็นพุทธบูชา
เสมีอนหนึ่ง รามปิณฑุสรั้งพุทธสกาปีตยกรรม
ถวายเป็นพระราชกุศล

มณฑลพิษณุ แห่งการสมโภช พระธาตุดินแดง

อิททานิ ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
ปรินิพฺพานโต ปฏฺฐาย สตฺตสฺสฏฺฐยฺตุตฺตรปฺญจสตาธิกานิ
เทวสํวจฺจรสหสฺसानิ อติฏฺกนฺตานิ ปจฺจุปฺนฺนกาลวเสน
มาฆมาสสฺส จตฺตถฺถิ นินฺ วารวเสน ปน ววิวโร โหติ เอวํ ตสฺส
ภควโต ปรีนิพฺพานา สาสนาญฺกาลคณฺนา สลฺลกุเขตฺตพฺพาติ ฯ

ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนายุกาล จำเดิมแต่ปรินิพพาน
แห่งองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
บัดนี้ ล่วงแล้ว ๒๕๖๗ พรรษา ปัจจุบันสมัย นับตามสุริยคติ
ตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๔ เดือน กุมภาพันธ์ หากนับตามจันทรคติ
ตรงกับวันแรม ๑๐ ค่ำ เดือน ๒ ปีมะโรง พระพุทธศาสนายุกาล
จำเดิมแต่ปรินิพพานแห่งองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า
มีนัยอันบัณฑิตพึงกำหนดนับ ด้วยประการฉะนี้ ฯ

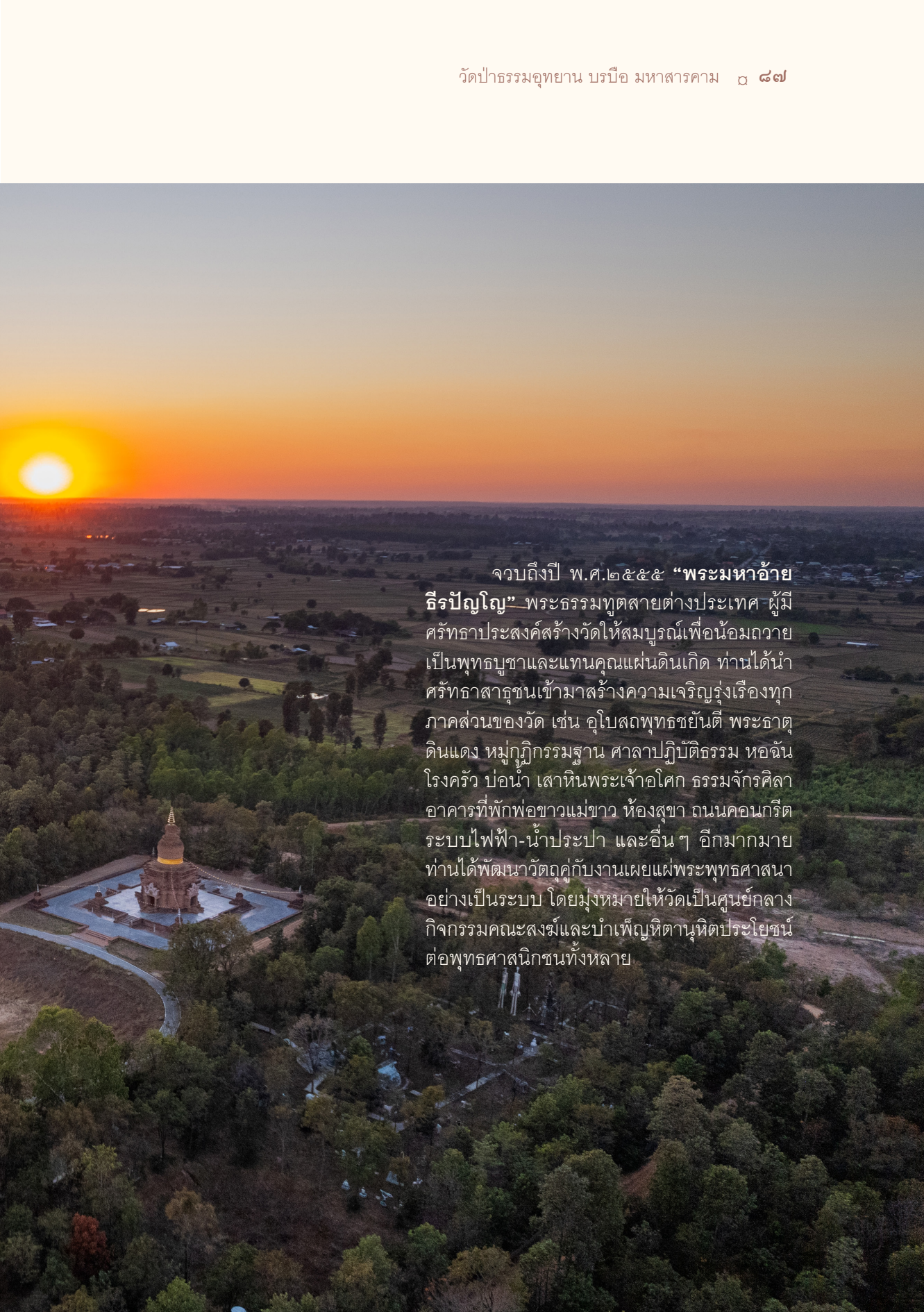

ประวัติวัดป่าธรรมอุทยาน

วัดป่าธรรมอุทยาน เป็นรมณียวิปัสสนาสถานแห่งตักสิลานคร ตั้งอยู่เลขที่ ๑๔๙ หมู่ที่ ๘ ป่าโคกดินแดง บ้านเหล่ายาว ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มีฐานะเป็นวัดราษฎร์และเป็นนิติบุคคล สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ มีอาณาเขตติดกับบริเวณพื้นที่ป่าสาธารณะโคกดินแดงประมาณ ๕๐๐ ไร่เศษ ถือครองเอกสารสิทธิ์ที่ดินตั้งวัด “เนื้อที่ ๔๐ ไร่ ๘๐ ตารางวา” ทิศเหนือจรดกับบ้านดอนงัว ทิศใต้จรดกับบ้านผักหวาน ทิศตะวันออกจรดกับบ้านเหล่าใหญ่ ทิศตะวันตกจรดกับบ้านฝาง วัดป่าธรรมอุทยาน ก่อตั้งเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๓๙ โดยการบุกเบิกของ “พระอาจารย์กุหลาบ อัครจิตโต และ พระมหาเด่น วิจิตรัมโม” ผู้มีเจตนาก่อนตั้งามที่จะบวชป่ารักษารธรรม น้อมถวายเป็นพระราชกุศล เนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี เริ่มแรกได้ก่อร่างสร้างเป็นสำนักสงฆ์ มุ่งเน้นสร้างเสนาสนะแบบสมถะเรียบง่าย บำเพ็ญกุศลกิจกรรมคณะสงฆ์ และสร้างประโยชน์ต่อชุมชนอย่างต่อเนื่อง

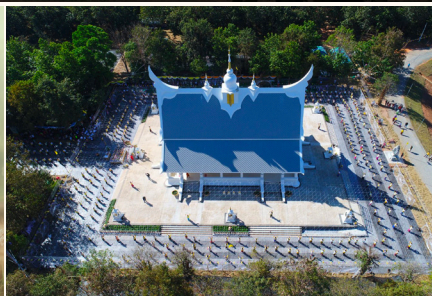

An aerial photograph of Wat Pa Dhammapark in Mahasarakham, Thailand, taken at sunset. The sun is low on the horizon, casting a warm orange glow over the landscape. In the foreground, a large, ornate stupa with a tiered, golden spire stands on a raised platform. The surrounding area is lush with green trees and vegetation. In the distance, a flat landscape with scattered buildings and fields is visible under the twilight sky.

จนมาถึงปี พ.ศ.๒๕๕๕ “พระมหาอ้าย
ธีรปัญญา” พระธรรมทูตสายต่างประเทศ ผู้มี
ศรัทธาประสงค์สร้างวัดให้สมบูรณ์เพื่อน้อมถวาย
เป็นพุทธบูชาและแทนคุณแผ่นดินเกิด ท่านได้นำ
ศรัทธาสาธุชนเข้ามาสร้างความสำเร็จรุ่งเรืองทุก
ภาคส่วนของวัด เช่น อุโบสถพุทธยันตี พระธาตุ
ดินแดง หมู่กุฏิกรรมฐาน ศาลาปฏิบัติธรรม หอฉัน
โรงครัว บ่อน้ำ เส้าหินพระเจ้าอโศก ธรรมจักรศิลา
อาคารที่พักพ่อชาวแม่ขาว ห้องสุขา ถนนคอนกรีต
ระบบไฟฟ้า-น้ำประปา และอื่นๆ อีกมากมาย
ท่านได้พัฒนาวัดคู่กับงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา
อย่างเป็นระบบ โดยมุ่งหมายให้วัดเป็นศูนย์กลาง
กิจกรรมคณะสงฆ์และบำเพ็ญหิตานุหิตประโยชน์
ต่อพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย

วัดป่าธรรมอุทยาน ได้รับความช่วยเหลือจากศรัทธาชาวบ้านท้องถิ่น พร้อมด้วยพุทธศาสนิกชนทุกสารทิศในการทำนุบำรุงส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาด้วยดีตลอดมา จากป่าโคกแห้งแล้งที่พบเห็นในอดีต กลายเป็นป่าอันเขียวขจีรื่นรมย์ดังปรากฏในปัจจุบัน กาลต่อมาปี พ.ศ.๒๕๕๐ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติออกหนังสืออนุญาตให้สร้างวัด จากนั้นปี พ.ศ.๒๕๕๕ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ออกประกาศตั้งเป็นวัดขึ้นในพระพุทธศาสนามีนามว่า **“วัดป่าธรรมอุทยาน”** สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย จนถึงปี พ.ศ.๒๕๕๙ มีหนังสือประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ **“พระราชทานวิสุงคามสีมา”** แก่วัดป่าธรรมอุทยาน ซึ่งปรากฏในพระราชกิจจานุเบกษา กระทั่งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ทางวัดจึงได้ทำพิธีผูกสีมาฝังลูกนิมิตอุโบสถพุทธชยันตี จัดงานธรรมสมโภช ๙ วัน ๙ คืน พร้อมทั้งจัดพิธีเปิดวัดอย่างเป็นทางการ ด้วยประการทั้งมวลนี้ เป็นเหตุมงคลให้มวลพุทธบริษัทได้สร้างวัดอย่างถูกต้องสมบูรณ์ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และถูกต้องตามกฎหมายบ้านเมืองทุกประการ ในส่วนการปกครองของวัดป่าธรรมอุทยานมีเจ้าอาวาสตามลำดับ ได้แก่ พ.ศ.๒๕๓๙-๒๕๖๑ พระอธิการกุหลาบ อัครจิตโต, พ.ศ.๒๕๖๑-ปัจจุบัน (๒๕๖๗) พระมหาเด่น สุติธัมโม

กล่าวได้ว่า **“วัดป่าธรรมอุทยาน”** นี้เกิดขึ้นจากศรัทธาวิสุทธิของชาวพุทธช่วยกันสร้าง หวังให้เป็นอุทยานแห่งเรียนรู้ทุกมิติศาสตร์ของพระพุทธศาสนา เป็นพื้นที่แห่งชีวิตและจิตวิญญาณของชาวพุทธอย่างสมสมัย พุทธบริษัทได้สร้างวัดถวายเป็นพุทธสมบัติอันล้ำค่าแห่งหนึ่งบนผืนแผ่นดินไทย และที่สำคัญได้น้อมถวายทุกสิ่งปลูกสร้างเป็นเครื่องบูชาคุณพระรัตนตรัยตราบเท่าอายุพระพุทธศาสนา สรรพกัลยาณกรรมที่เหล่าพุทธชนได้สร้างวัดป่าธรรมอุทยานนี้สมกับเป็น **“สถาปัตยกรรมแห่งอารยธรรมอีสาน รมณียวิปัสสนาสถานแห่งดักสิลานคร”**

จากถ้ำบาตรสามเณรสู่การสร้างพระธาตุดินแดง

เมื่อต้นเดือนเมษายนปีพุทธศักราช ๒๕๕๘ คณะญาติธรรมประกอบ ด้วย อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้ง ธนาปัญญา, นายคุณเอก ตันทเกษม, คุณเสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล, คุณธัญฉัตร อิมสุขสมวงษ์, คุณเสริมศรี ธีระदार, คุณวิญญา ศิริชาติวาปี และคุณปิยะคนศรี วรรณพรภักดี ได้เดินทางมาทำบุญถวายภัตตาหารเพลสามเณรภาคฤดูร้อนในโครงการปลูกต้นกล้าในนาบุญ รุ่นที่ ๓ ณ วัดป่าธรรม อุทยาน หลังจากทำบุญเสร็จแล้ว คณะญาติธรรมได้เดินทางชมบรรยากาศภายใน วัดและศึกษาดูงานก่อสร้างอุโบสถพุทธชยันตี พร้อมทั้งรับฟังแนวทางการพัฒนา วัดป่าให้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมอีกหนึ่งของภาคอีสาน

กระทั่งช่วงหนึ่งของการสนทนาธรรม ท่านพระมหาอ้าย ธีรปัญญา ได้เล่าประวัติชีวิตพระสารีบุตรในช่วงวาระสุดท้ายที่ท่านกลับไปโปรดโยมมารดาในห้องที่ท่านเกิดของหมู่บ้านนาลันทคาม พอเล่าจบทุกคนมีความซาบซึ้งในปฏิปทาของพระสารีบุตรมาก บางคนถึงกับน้ำตาอาบแก้ม ท่านพระมหาอ้าย ก็เลยเล่าต่อมา “โยมเห็นแผ่นดินว่างเปล่าอยู่ฝั่งตรงข้ามกับหลังอุโบสถโน้นไหม? อาตมามีปณิธานอยากจะทำพระธาตุรูปทรงคล้ายกับเจดีย์พระสารีบุตรที่มหาวิทยาลัยนาลันทา ถึงแม้เจดีย์นาลันทาจะถูกทำลายไม่หลงเหลือรูปทรงแล้วก็ตาม เพราะส่วนตัวอาตมาเองก็มีความเคารพและซาบซึ้งในปฏิปทาคุณงามความดีของพระสารีบุตรมาก ถึงกับต้องทำเป็นวิทยานิพนธ์ตอนศึกษาอนุปริญาเอกที่มหาวิทยาลัยเดลี-อินเดีย หากอาตมายังมีบุญอยู่ ยังมีลมหายใจอยู่ ก็อยากสร้างเจดีย์น้อยๆ รูปทรงแบบนี้เพื่อบูชาคุณพระพุทเจ้าและระลึกถึงคุณสติปัญญาของพระสารีบุตรให้ถึงที่สุด แต่ไม่รู้ว่าจะหาเงินมีโอกาสทำได้หรือเปล่านะ”

ด้วยธรรมสากัจฉาสั้น ๆ แบบจับจิตจิตใจที่ด้านหลังอุโบสถพุทธชยันตี จบแล้ว ทุกคนก็เลยเดินไปดูสถานที่แห่งนั้น ท่านอาจารย์รุ่งปัญญา ก็เลยชักชวนญาติธรรมและแจ้งเจตนาปรารภกับพระมหาอ้ายว่า “โยมและคณะที่เดินทางมา ตักบาตรลูกเณรกลุ่มนี้ จะขอรับเป็นภาระเบื้องต้นในการพิจารณาหาหาทุนสร้างพระธาตุดินแดงถวายไว้ในพระพุทธศาสนาให้ได้ขอรับ” จากนั้นคำว่า “ปัญญาภาคี” จึงเริ่มก่อร่างตั้งตัวเป็นกลุ่มบุญน้อยใหญ่ตั้งแต่น้ำสายเล็ก ๆ ขยายไปสู่ห้วงน้ำศรัทธาสายใหญ่แล้วไหลมารวมกัน

ฉะนั้น จึงเป็นเหตุให้เกิดโครงการก่อสร้าง “พระธาตุดินแดง” ขึ้นนี้ได้มาก็เพราะอาศัยแผ่นดินเดิมแห่งนี้ชื่อ “โคกดินแดง” บรมธาตุสถานแห่งนี้ขุดลึกลงไป ในแผ่นดิน ซึ่งสูงขึ้นบนแผ่นฟ้า ย่อมมีนาคเทวดาองค์อินทร์คอยปกป้องคุ้มครองรักษาอยู่ ผู้มีบุญญาธิการผู้มีวาสนาสังสมร่วมกันไว้ดีแล้ว ถึงคราวถึงเวลาก็จักมาหลอมรวมกัน สร้างธาตุสถานอันศักดิ์สิทธิ์ให้เป็นศาสนาคารสาธารณสมบัติคู่แผ่นดินไทยบ้านพุทธเมืองสยามตราบนิรันดร์

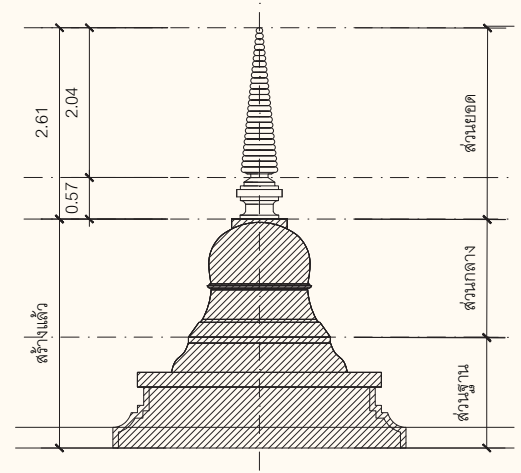
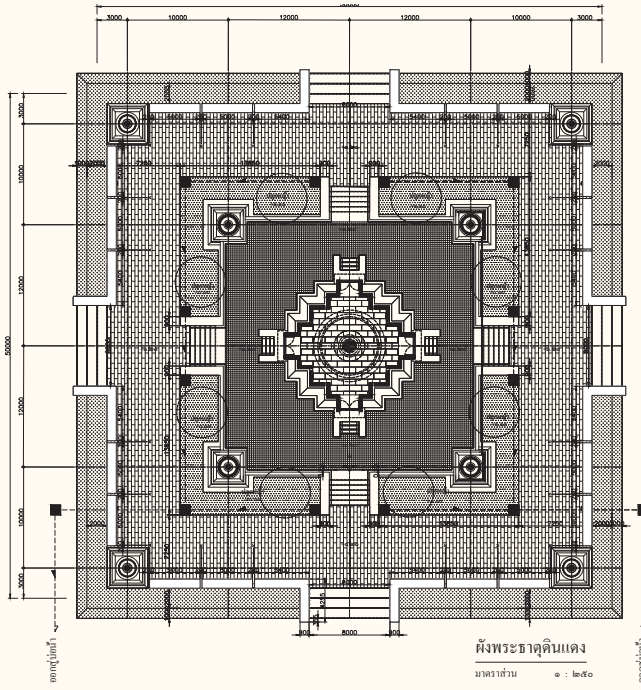
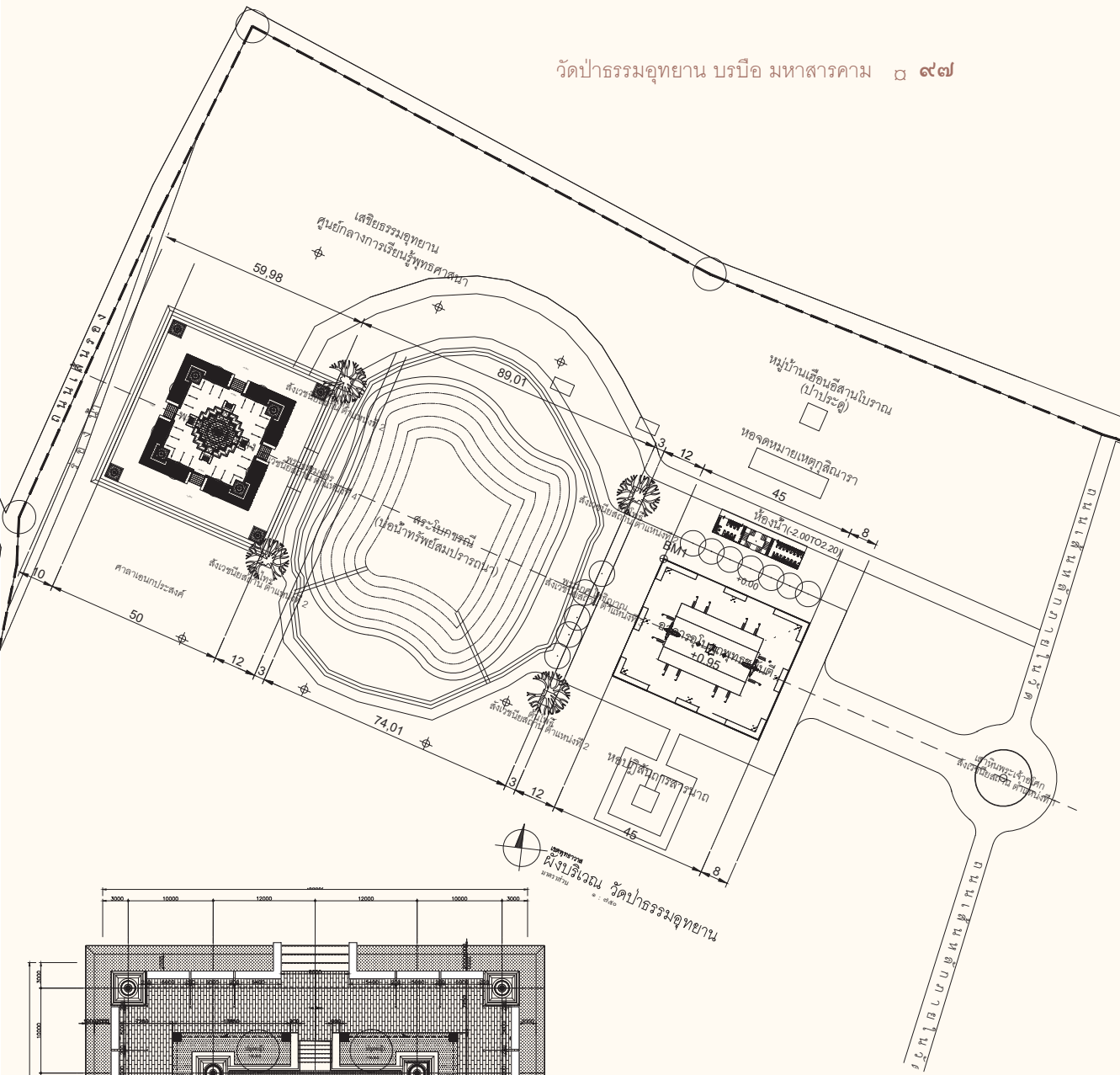

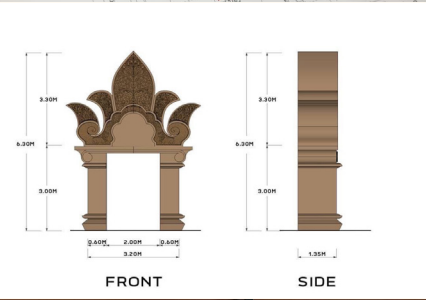
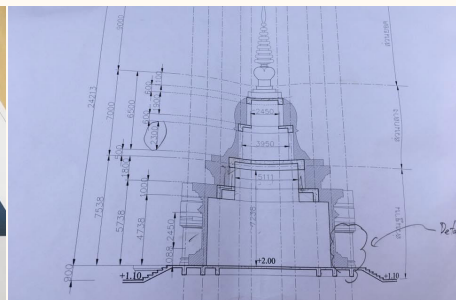
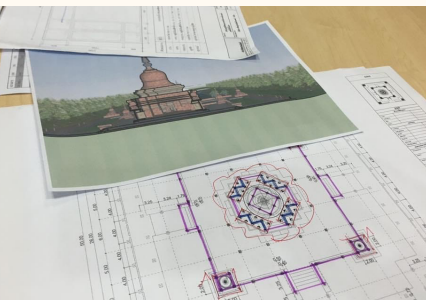
สถาปัตยกรรมแห่งพระธาตุดินแดง

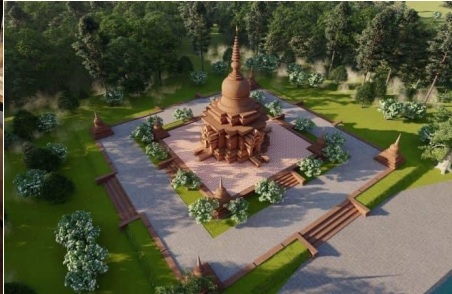
จังหวัดมหาสารคามเป็นจังหวัดทางภาคอีสานที่มีพุทธสถาปัตยกรรมสำคัญประจำเมืองคือ พระธาตุนาดูน องค์พระธาตุเป็นศิลปสถาปัตยกรรมในยุคสมัยทวารวดี ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เริ่มก่อร่างสร้างชุมชนที่มีพระพุทธศาสนาประดิษฐานเป็นปฐมุดินแดนที่เรียกว่าประเทศไทยในปัจจุบัน โดยออกแบบก่อสร้างจากเค้ารูปทางศิลปกรรมสมัยทวารวดีเป็นสำคัญ ซึ่งศิลปกรรมสมัยทวารวดีนั้นจะแตกต่างจากสมัยปัจจุบัน โดยเน้นที่ลวดลายที่มีลักษณะเป็นพันธุ์พฤกษา ยังไม่เป็นยอดดลยแหลม ๆ แบบกนกอย่างที่ปรากฏในสมัยหลัง

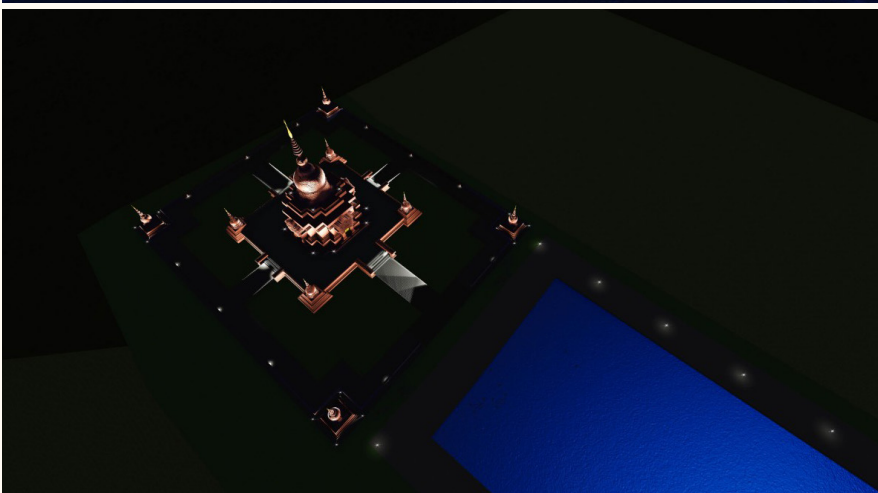

การสร้างพระธาตุหรือเจดีย์นั้น ถือเป็นบุญสถานแดนศักดิ์สิทธิ์ ดังคำที่ผู้รับบันทึกว่า “ประเพณีการสร้างเจดีย์นี้ ถือเป็นความชาญฉลาดของบรรพบุรุษไทยที่จะสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีไทยสู่ลูกหลานชั่วกัลป์ เป็นมรดกตกทอดสืบเนื่องไปเป็นพัน ๆ ปี เจดีย์แสดงถึงความเป็นไทย เป็นปูชนียสถานเป็นมิ่งขวัญคู่บ้านคู่เมือง เป็นที่กราบไหว้บูชาของพุทธมามกะ บ่งบอกถึงความรุ่งเรืองแห่งพระพุทธศาสนาและจิตใจของคนไทย”

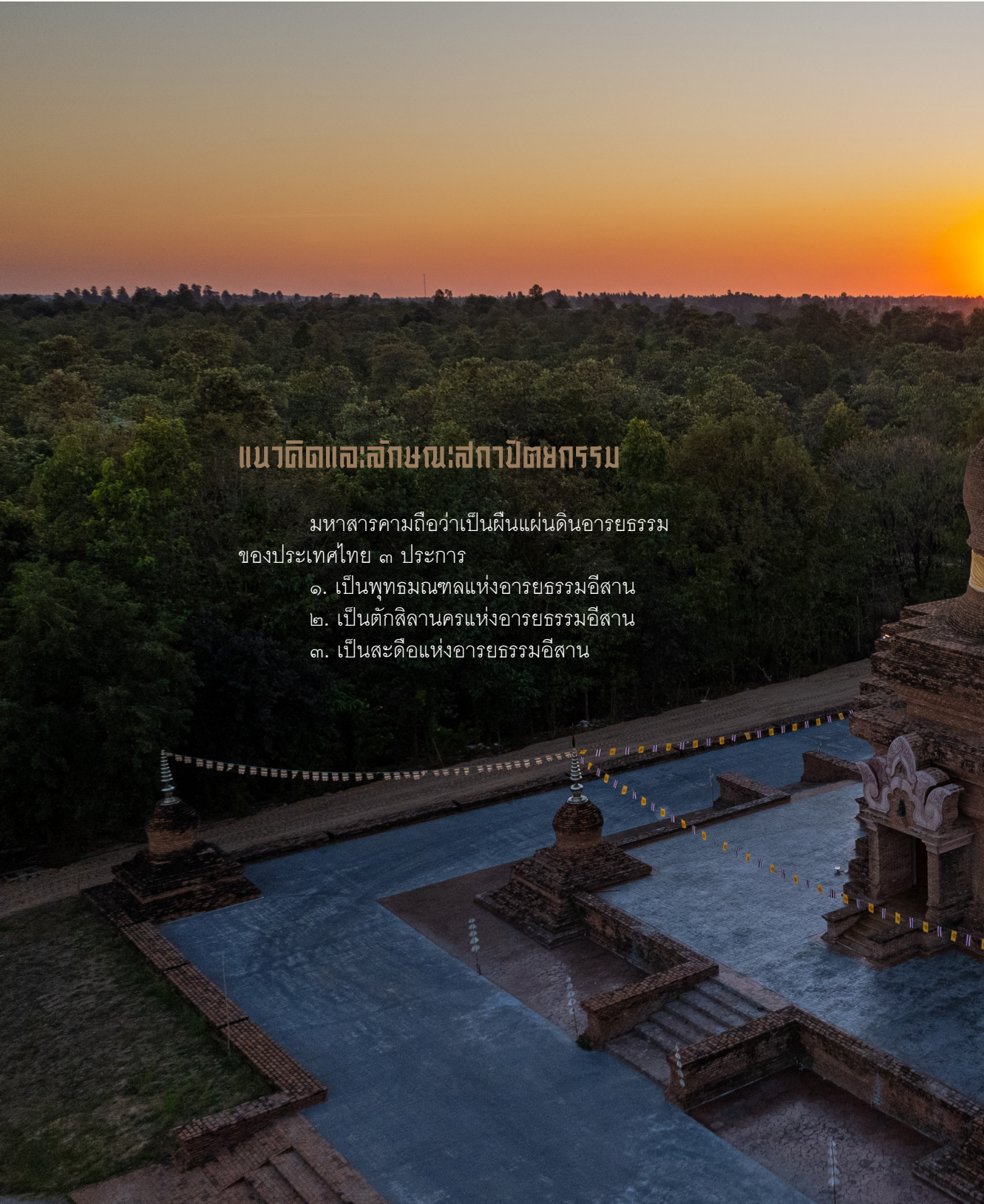

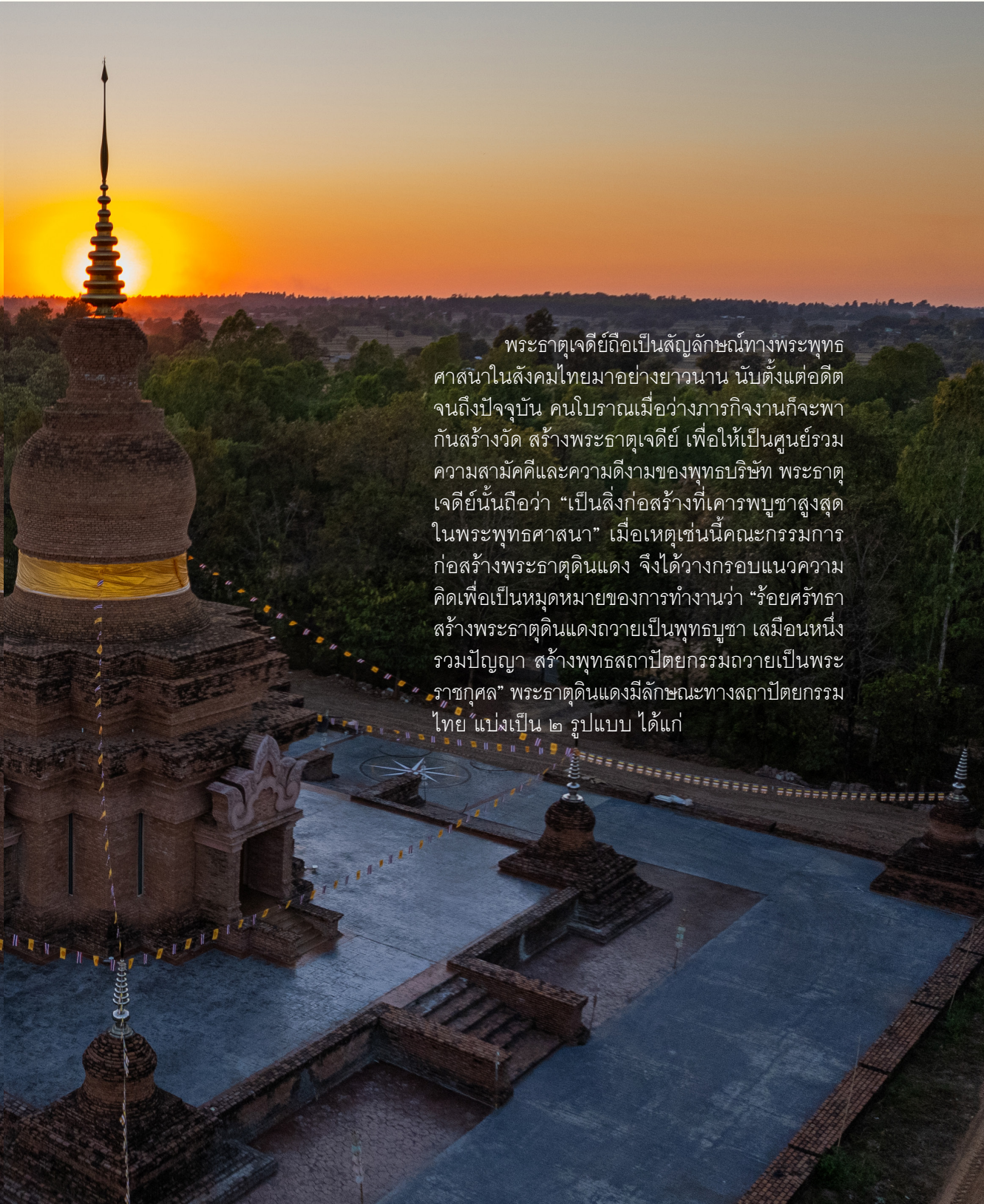

แนวติดและสักขณ:เสกาศปิตยกรรุม

มหาสารคามถือว่าเป็นผืนแผ่นดินอารยธรรม
ของประเทศไทย ๓ ประการ

๑. เป็นพุทธมณฑลแห่งอารยธรรมอีสาน
๒. เป็นตักสิลานครแห่งอารยธรรมอีสาน
๓. เป็นสะดือแห่งอารยธรรมอีสาน

พระธาตุเจดีย์ถือเป็นสัญลักษณ์ทางพระพุทธศาสนาในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คนโบราณเมื่อว่างภารกิจงานก็จะพากันสร้างวัด สร้างพระธาตุเจดีย์ เพื่อให้เป็นศูนย์รวมความสามัคคีและความดีงามของพุทธบริษัท พระธาตุเจดีย์นั้นถือว่าเป็นสิ่งก่อสร้างที่เคารพบูชาสูงสุดในพระพุทธศาสนา” เมื่อเหตุเช่นนี้คณะกรรมการก่อสร้างพระธาตุดินแดง จึงได้วางกรอบแนวคิดเพื่อเป็นหมุดหมายของการทำงานว่า “ร้อยศรีทธาสร้างพระธาตุดินแดงถวายเป็นพุทธบูชา เสมือนหนึ่งรวมปัญญา สร้างพุทธสถาปัตยกรรมถวายเป็นพระราชกุศล” พระธาตุดินแดงมีลักษณะทางสถาปัตยกรรมไทย แบ่งเป็น ๒ รูปแบบ ได้แก่

๑. รูปแบบภายนอก

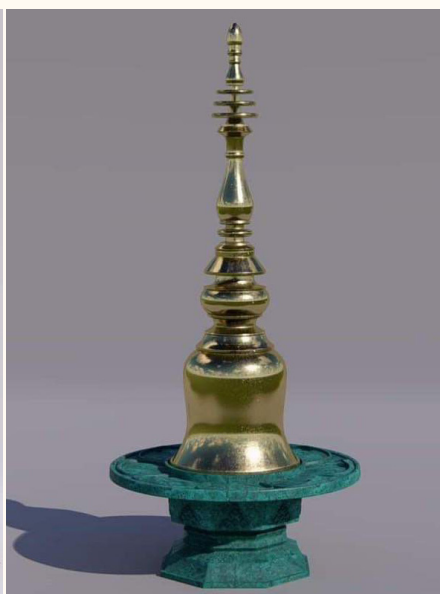
พระธาตุดินแดง มีลักษณะขนาดกว้าง ๕๐ เมตร ยาว ๕๐ เมตร สูง ๒๕ เมตร โดยนับความสูงจากพื้นลานประทักษิณจนถึงส่วนยอดสุดเมื่อน้ำค้าง นอกจากนั้นยังมีพระอรหันตเจดีย์บริวาร ๘ องค์ ๘ ทิศ ตั้งอยู่รายรอบทั้ง ๒ ชั้น องค์ประกอบของพระธาตุดินแดงประกอบด้วย ๓ ส่วน ได้แก่ ๑. ส่วนยอด มีเมื่อน้ำค้าง ปลียอด ปล้องไฉน ก้านฉัตร บัลลังก์ ๒. ส่วนกลาง มีองค์ระฆัง บัวปากระฆัง ชูดรองรับองค์ระฆัง และ ๓. ส่วนฐาน มีฐานเขียง ฐานบัวแปดเหลี่ยม เป็นต้น การก่อรอบนอกอาคารใช้อิฐโบราณคุณภาพอัดแน่นก่อไขว้ด้วยอิฐมอญอยู่ระหว่างการก่อสร้างฐานเจดีย์เป็นสี่เหลี่ยม พื้นที่ประทักษิณลักษณะย่อเก็จในตามคติเดิม มีระเบียงคด มีเวทิกาใช้กันขอบเขต นอกจากนั้นบริเวณยังมีซุ้มประตู ๔ ซุ้ม เป็นศิลปะปูนปั้นภาพนูนต่ำสัตว์มงคลในพระพุทธศาสนา เช่น ช้าง ม้า สิงห์ ลิง กวาง พญานาค นิลกาย เป็นต้น หน้าบันซุ้มประตูทางเข้าทั้ง ๔ ด้าน มีพระพุทธรูปมาหินศิลาปางสังเวชนียสถาน ๔ ตำบล ได้แก่ ปางประสูติ ปางตรัสรู้ ปางปฐมเทศนา และปางปรินิพพาน ซึ่งนายช่างท้องถิ่นชาวอินเดียนแกะสลักด้วยหินทรายจากเมืองจุนาร์ แหล่งเดียวกับหินที่สร้างเสาศิลาเหินพระเจ้าอโศกมหาราช และมีพระพุทธรูปมาปางอัญกรมหาสถาน แกะสลักด้วยหินแกรนิตสีดำ อัญเชิญมาจากมหาวิทยาลัยนาแลนทา ประเทศอินเดีย อันเป็นสถานที่เกิดและสถานที่นิพพานของพระสารีบุตร อัครสาวกเบื้องขวาผู้เลิศด้วยปัญญา ประดิษฐานไว้เพื่อความเป็นสิริมงคลอีกด้วย

๒. รูปแบบภายใน

บริเวณส่วนโถงกลางพระธาตุดินแดง ประกอบด้วยแท่นหินอ่อน รูปทรงสี่เหลี่ยมย่อมุมม เทคานก่อก่อแท่น ปลูกด้วยหินอ่อนสีขาวพราวกระต่าย ขนาดกว้าง ๒.๖๘ เมตร ยาว ๒.๖๘ เมตร สูง ๘๐ เซนติเมตร ข้างในแท่นหินอ่อนบรรจุพระกรุดินแดง ๓๘ ไร่ ๗ ละคร ๕๐๐ องค์กร มีองค์สถูปพระธาตุดินแดง หล่อทองเหลืองรมสีคราบสนิมเขียว (Green copper oxide) ขนาดสูง ๓.๒ เมตร กว้าง ๑.๕ เมตร ประดิษฐานเหนือแท่นหินอ่อน ซึ่งถือเป็นหัวใจของพระธาตุดินแดง องค์สถูปมีช่องประตูทั้ง ๔ ด้าน สำหรับประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุจาก ๔ ประเทศ ได้แก่

๑. **ช่องประสูติ** ด้านทิศเหนือประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุจากลุมพินีวัน สังขนิยสถานทีประสูติ ประเทศเนปาล
๒. **ช่องตรัสรู้** ด้านทิศตะวันออกประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุจากประเทศไทย
๓. **ช่องปฐมเทศนา** ด้านทิศใต้ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุจากประเทศศรีลังกา
๔. **ช่องปรินิพพาน** ด้านทิศตะวันตกประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุจากเมืองกุสินารา สังขนิยสถานทีปรินิพพาน ประเทศอินเดีย และมีขอบพระธาตุขนาดุนจำลองสามารถถอดแยกได้เป็นสองส่วนบรรจุอยู่ข้างในอีกชั้น ซึ่งทำด้วยวัสดุทองเหลือง ขนาดสูง ๓๕ นิ้ว สำหรับประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ (พระอุรังคธาตุ) และพระอรหันตธาตุ ๘ องค์ พร้อมด้วยผอบดินมวลสารอันศักดิ์สิทธิ์ที่อัญเชิญจากอัฐมมหาสถาน ประเทศอินเดีย เพื่อให้พุทธศาสนิกชนเข้าสักการะบูชาทั้ง ๔ ทิศ ๔ ด้าน และผู้เข้ามากราบไหว้สามารถสวดมนต์ไหว้พระนั่งสมาธิ เจริญจิตภาวนาได้ตามอัธยาศัย

พระธาตุดินแดง ๙ ยอด

พระธาตุดินแดง มีลักษณะเป็นเจดีย์ทรง ๙ ยอด หรือเรียกว่า ๑ ประธาน ๘ บริวาร ตั้งลดหลั่นลงมาตามลำดับตามภูมิสถาปัตยกรรมโบราณ กล่าวตามคำแปลของบทสวดคาถาพระอรหันต์ ๘ ทิศ ก็จะเรียงตามลำดับดังนี้

๑. พระพุทธเจ้า ทรงประทับนั่งอยู่ท่ามกลาง
๒. พระอัญญาโกณฑัญญะ อยู่ทางทิศบูรพา (ตะวันออก)
๓. พระมหากัสสปะ อยู่ทางทิศอาคเนย์ (ตะวันออกเฉียงใต้)
๔. พระสารีบุตร อยู่ทางทิศทักษิณ (ใต้)
๕. พระอุบาลี อยู่ทางทิศหริต (ตะวันตกเฉียงใต้)
๖. พระอานนท์ อยู่ทางทิศปัจฉิม (ตะวันตก)
๗. พระควัมปติ อยู่ทางทิศพายัพ (ตะวันตกเฉียงเหนือ)
๘. พระมหาโมคคัลลานะ อยู่ทางทิศอุดร (เหนือ)
๙. พระราหุล อยู่ทางทิศอีสาน (ตะวันออกเฉียงเหนือ)

องค์กลาง คือสัมพุทธเจดีย์ เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ และรายล้อมด้วยเจดีย์พระอรหันต์ ๘ องค์เป็นบริวาร โดยใช้ปรัชญาคติที่สร้างว่า **“พระพุทธเจ้าเป็นศูนย์กลางแห่งความดี พระอรหันต์เจดีย์เป็นบริวารแห่งความงาม”** และ “ธุรกิจจะรุ่งเรืองก็เพราะได้ผู้บริหารมีสติปัญญาที่เป็นยอดคนชีวิตจะเปี่ยมสุขสันต์ก็เพราะได้บริวารผู้เป็นยอดเยี่ยม” โดยวัตถุประสงค์การก่อสร้างพระธาตุดินแดง ก็เพื่อเป็นเครื่องระลึกถึงพุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ และสังฆานุภาพ ผู้ทรงไว้ซึ่งความเป็นเลิศในด้านต่าง ๆ อนึ่งผู้ใดได้กราบไหว้บูชาสักการะอยู่เป็นประจำด้วยการน้อมระลึกถึงพระพุทธจริยาและอริยสาวกปฏิบัติเหล่านี้ จักได้รับความไพบุลย์แห่งความดี และจักมั่งมีความสุขด้วยการกราบไหว้พระรัตนตรัยอยู่ตลอดเช่นกัน

อานิสงส์การสร้างพระธาตุ

การสร้างพระธาตุดินแดง ถือว่าเป็นงานใหญ่มีนัยความสำคัญยิ่ง การดำเนินการต้องอาศัยกำลังความสามัคคีแห่งศรัทธาทุกภาคส่วน ร่วมลงขันกำลังศรัทธา กำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังปัญญา งานจึงจักสำเร็จลุล่วงด้วยดี อนึ่ง ทานบดีผู้สร้าง และผู้มีส่วนร่วมสร้างย่อมได้รับอานิสงส์ผลบุญในปัจจุบันชาติ กล่าวคือ “ได้หลอมรวมพลังไตรสამัคคี, ได้สร้างเจดีย์ถวายเป็นพุทธบูชา, ได้สะสมทุนบุญกริยาแห่งชีวิต, ได้ทำกิจหน้าที่ของชาวพุทธ, ได้สร้างสิ่งบูชาสูงสุดถวายเป็นพระราชกุศล, ได้เป็นบันไดสู่มรรคผลนิพพาน”

ส่วนในคัมภีร์ขุททกนิกาย อปทาน และคัมภีร์มังคลัตถปิณี บันทึกไว้ว่า ผู้สร้างพระธาตุเจดีย์หรือได้บูชาพระบรมสารีริกธาตุ ย่อมได้อานิสงส์ดังนี้ “เป็นที่รักของภรรยาหรือสามี, เป็นเศรษฐีทุกชาติไป, ภัยอันตรายใดๆ, ไม่แผ้วพาน มียศบริวารพร้อมพรั่ง, เป็นที่รักของเทวดาและมนุษย์, ผิวพรรณผุดผ่องดังทองคำ, เป็นผู้นำของมวลชน, กุศลผลให้เกิดเป็นพระราชา, จักบรรลุนิพพานทั้งหก, ปิดประตูนรกโลกันต์, ประตูสวรรค์ทุกชั้นเปิด, บังเกิดเป็นจอมเทวดา, สมความปรารถนาทุกประการ”

ประโยชน์ของพระธาตุดินแดง

เป็นสถานที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุที่อัญเชิญมาจาก ๔ ประเทศ ได้แก่ ประเทศอินเดีย ประเทศเนปาล ประเทศศรีลังกา และประเทศไทย, เป็นพุทธอนุสาวรีย์สถานอันศักดิ์สิทธิ์ของชาวพุทธไทยที่สร้างขึ้นเนื่องในโอกาส การสถาปนาครบรอบ ๑๕๐ ปีมหาสารคาม, เป็นอนุสาวรีย์แห่งเฉลิมฉลองพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปีในปีพุทธศักราช ๒๕๕๙, เป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระวชิร เกळाเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐, เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมเจริญจิตภาวนาในวันสำคัญ ทางพระพุทธศาสนา และเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมอันสำคัญอีกแห่งหนึ่ง ของภาคอีสาน

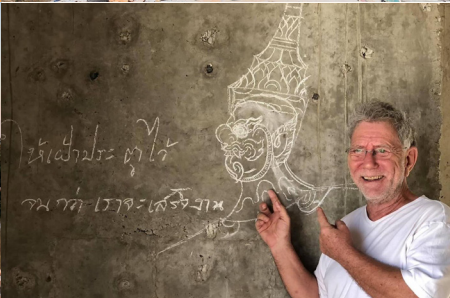
๑๑๐ ▣ งานส่งเสริมพระพุทธศาสนา

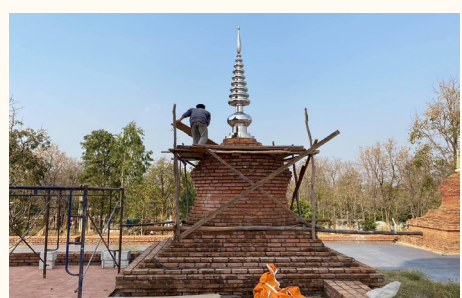

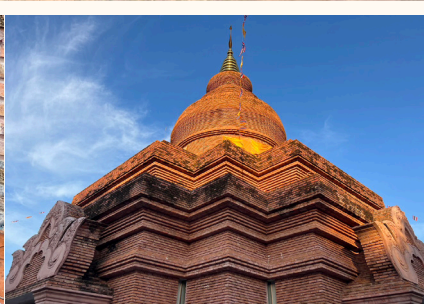
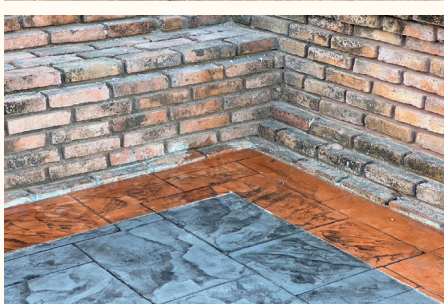
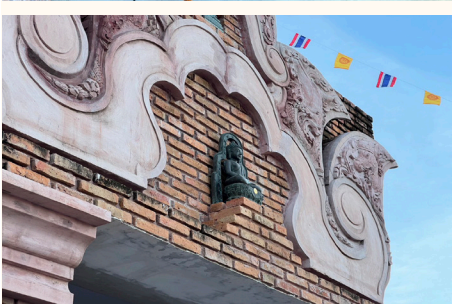
๑๑๒ ▣ งานสมโภชพระธาตุดินแดง

๑๑๔ ▣ งานสมโภชพระธาตุดินแดง

ภาค : ๕

ว่าด้วยเหตุการณ์สำคัญ

ตริภุชชาติตั้งมั่น คือ ฐานสำถัญที่สำเร็จ

สืบเนื่องจากมหามงคลโอกาสฉลองครบรอบ ๑๕๐ ปี แห่งการสถาปนาเมืองมหาสารคาม (๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๘) และในมหามงคลสมัยเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติครบ ๗๐ ปี แห่งการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ (๙ มิถุนายน ๒๕๕๙) คณะสงฆ์วัดป่าธรรมอุทยาน ร่วมกับคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง พร้อมด้วยพุทธบริษัทผู้ศรัทธาในพระรัตนตรัย มีมติศรัทธาจัดสร้างพระธาตุดินแดง ลักษณะสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์ ขนาดกว้าง ๕๐ เมตร ยาว ๕๐ เมตร สูง ๒๕ เมตร เพื่อน้อมถวายเป็นพุทธบูชา และน้อมถวายเป็นพระราชกุศล ร่วมฉลองในมหามงคลดังกล่าว การสร้างพระธาตุดินแดงถือว่าเป็นงานใหญ่มีนัยความสำคัญยิ่ง การดำเนินการต้องอาศัยกำลังความสามัคคีแห่งความศรัทธาทุกภาคส่วน ร่วมกันช่วยกันลงขันกำลังศรัทธา กำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังปัญญา งานจึงจักสำเร็จลุล่วงด้วยดี ซึ่งการก่อสร้างได้ดำเนินไปตามลำดับ พอสรุปภาพรวมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันได้ ดังนี้

ก้าวที่ ๓ วางศิลาฤกษ์

วันเสาร์ที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ (ตรงกับวันขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีมะแม) เวลา ๐๙.๕๙ น. ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์สร้างพระธาตุดินแดง โดยมี พระเทพเมธี (สมเกียรติ โกวิท ปร.ธ.๙) เจ้าคณะภาค ๙ วัดอรุณราชวราราม ราชวรมหาวิหาร เป็นประธานวางศิลาฤกษ์ และพระเทพสิทธิอาจารย์ (น้อย ญาณวฑฺฒโธ) เจ้าอาวาสวัดมหาชัย พระอารามหลวง เจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม เป็นประธานเจริญชัยมงคลคาถา

พร้อมด้วยคณะสงฆ์วัดป่าธรรมอุทยาน คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง นำโดย ท่านอาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา เป็นประธานฝ่ายฆราวาส พร้อมด้วยคณะอุบาสกอุบาสิกา ข้าราชการ ผู้บริหารท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะครู นักเรียน พ่อค้า ประชาชน และพุทธศาสนิกชนร่วมบุญพิธีอย่างพร้อมเพรียง นับเป็นประวัติศาสตร์การเริ่มต้นสร้างพระธาตุดินแดงในมหามงคลโอกาสครั้งนี้ ด้วยเจตนาปณิธานว่า “ร้อยศรัทธาสรางพระธาตุดินแดงถวายเป็นพุทธบูชาเสมือนหนึ่ง รวมนิยามสร้างพุทธสถาปัตยกรรมถวายเป็นพระราชากุศล”

ตอนที่ ๒ นมัสการสังเวชนียสถาน ๔ ตำบล อินเดีย-เนปาล

วันที่ ๒๖ มกราคม-๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ พระมหาอ้าย ธีรปัญญา พระมหาสุทธิชัย มันทชโย พร้อมด้วยคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดงและคณะญาติธรรมผู้แสวงบุญชาวไทย จำนวน ๓๓ คน นำโดย อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา เดินทางไปนมัสการสังเวชนียสถาน ๔ ตำบล ณ ประเทศอินเดีย-เนปาล การเดินทางไปนมัสการสังเวชนียสถานครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ ได้แก่ ๑. เพื่อทำหน้าที่ชาวพุทธสักครั้งหนึ่งในชีวิต ได้มีโอกาสกราบไหว้บูชาสักการะพุทธสถานในสถานที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าโดยตรง และนับเป็นครั้งที่ ๗ ของอาจารย์รุ่งปัญญา ๒. เพื่อกราบไหว้อริษฐานจิต ณ สถูปพระสารีบุตรที่มหาวิทยาลัยนาลันทา อันเป็นสถานที่เกิด สถานที่นิพพานของพระสารีบุตร พระอรหันตเจ้าผู้เป็นแรงบันดาลใจในการเกิดขึ้นของพระธาตุดินแดง ให้การก่อสร้างบรรจุเป้าหมายตามเจตนาปรารถนาทุกประการ และ ๓. เพื่อนำพาคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดงตลอดถึงญาติธรรมกัลยาณมิตรผู้มีบุญสัมพันธ์กัน ไปนมัสการอริษฐานจิตสร้างพระธาตุดินแดง ณ สังเวชนียสถาน ๔ ตำบล เป็นการสร้างพลังศรัทธา-พลังปัญญา มั่นในพระรัตนตรัยด้วยอัปมาทธรรม ตามพุทธประสงค์ในมหาปริณิพพานสูตรว่า

“ดูกรอานนท์ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา จักมาด้วยความเชื่อว่า พระตถาคตประสูติในที่นี้ก็ดี พระตถาคตตรัสรู้พระอนุตรธรรมมาสัมโพธิญาณในที่นี้ก็ดี พระตถาคตทรงยังอนุตรธรรมจักรให้เป็นไปในที่นี้ก็ดี พระตถาคตเสด็จปริณิพพานแล้วด้วยอนุปาทิเสสนิพพานธาตุในที่นี้ก็ดี ก็ชนเหล่าใดเหล่าหนึ่ง เทียวจาริกไปยังเจดีย์ มีจิตเลื่อมใสแล้ว จักทำกาละลง ชนเหล่านั้นทั้งหมดเบื้องหน้า แต่ตายเพราะกายแตก จักเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ฯ”

ก้าวที่ ๓ อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุจากประเทศศรีลังกา

วันอังคารที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ (ตรงกับวันขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๘ ปีวอก) เวลา ๑๑.๐๒ น. พระมหานายก พระทิพโอบุเววา ศรี สิทธิตถะ สุ่มังคละ มหานครนายก ได้ประทานอนุญาตให้คณะเจ้าฝั่ และประทานพระบรมสารีริกธาตุ แก่คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ณ ตำหนักที่ประทับวัดบุญปวาราม หรือ วัดมัลลวัตตะ นครแคนดี้ ประเทศศรีลังกา ซึ่งเป็นที่ประทับของพระมหานายก คณะสงฆ์นิคมสยามวงศ์ คณะมัลลวัตตะ อยู่ตรงกันข้ามกับวัดพระเขี้ยวแก้ว เมืองแคนดี้ ประเทศศรีลังกา

โดยมี พระมหาอ้าย อธิปัญญา พระมหาสุทธิชัย มันทไชย อาจารย์ รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา เป็นหัวหน้าคณะ พร้อมด้วยคณะกรรมการและคณะ ผู้แสวงบุญชาวไทย จำนวน ๔๙ คน โดยมี พระอาจารย์ปิยรัตน์ พระภิกษุชาว ศรีลังกา กับคุณสุดาวรรณ เตชะไกรศรี เป็นผู้ประสานศาสนิกจในการเข้าฝั่ทั้งนี้ ก็เพื่ออัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุไปประดิษฐาน ณ พระธาตุดินแดง วัดป่าธรรม อุทยาน ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เนื่องในมหามงคลโอกาส ครบรอบ ๑๕๐ ปี แห่งการสถาปนาจังหวัดมหาสารคาม และฉลองสิริราชสมบัติ ครบ ๗๐ ปีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ นับ เป็นสิริมงคลอย่างสูงสุด

หลังจากเดินทางถึงประเทศไทย คณะกรรมการได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุไปประดิษฐานเป็นการชั่วคราวภายในอุโบสถวัดนาครก เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยมีพระเดชพระคุณพระกิตติโสภณวิเทศ (เศรษฐกิจ สมหาหิโต) เจ้าอาวาสวัดนาครก พร้อมด้วยคณะสงฆ์ได้เจริญชัยมงคลคาถา ถวายเครื่องบูชาสักการะ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้พุทธศาสนิกชนกราบไหว้พระขอพรเพื่อความ เป็นสิริมงคลในชีวิต ช่วงเทศกาลวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา ปีพุทธศักราช ๒๕๕๙

ก้าวันที่ ๔ ตอกเสาเข็มในวันอาสาฬหบูชา

วันอังคารที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๙ (ตรงกับวันอาสาฬหบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ปีวอก) เวลา ๐๙.๑๐ น. ถีอฤกษ์เบิกยามตอกเสาเข็มเริ่มก่อสร้าง เนื่องในวันอาสาฬหบูชา ซึ่งเป็นวันที่พระพุทธเจ้าทรงประกาศพระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรก โดยแสดงปฐมเทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เมืองพาราณสี พระรัตนตรัยครบองค์สามบริบูรณ์ครั้งแรกในโลก คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ซึ่งเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นก่อนพุทธศักราช ๔๕ ปี

ปรารภวันสำคัญเช่นนี้ คณะสงฆ์วัดป่าธรรมอุทยาน คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง คณะอุบาสกอุบาสิกา ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน พร้อมด้วยพุทธศาสนิกชน ลงขันกันตอกเสาเข็มเป็นปฐมมงคล โดยตอกเสาเข็มรับฐานพระธาตุ จำนวน ๑๐๘ ต้น เท่ากับพุทธคุณ ๕๖ ธรรมคุณ ๓๘ สังฆคุณ ๑๔ ตอกเสาเอกรับตัวอาคาร จำนวน ๔ ต้นเท่ากับอริยสัจ ๔ ณ บริเวณก่อสร้างพระธาตุดินแดงวัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลกำแพง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

บรรยากาศเต็มไปด้วยพลังศรัทธาอันบริสุทธิ์ มีลมพัดผ่านเบาสบาย เสียงสาธยายบทพระธรรมจักรก้องกังวาล พระสงฆ์สามเณร คณะเจ้าภาพ สาธุชน ผู้เฒ่าผู้แก่ร่วมกันเดินเท้าเปล่า ย่ำดินลูยโคลนดินแดง จูงมือถือแขนประคองกันและกัน ตั้งจิตอธิษฐาน ลงขันแรงกายร่วมบุญแรงใจตอกไม้มงคลประหนึ่งว่า “ขอให้การก่อสร้างพระธาตุดินแดง จงสำเร็จสัมฤทธิ์โดยพลันเทอญ” กาลสำคัญครั้งหนึ่งที่ทุกคนมีโอกาสสร้างสิ่งมหัศจรรย์แห่งเจดีย์ “สร้างเก่าให้ดูใหม่...นับพันปี” จึงเริ่มปรากฏในวันนั้นแล

กัณฑ์ ๕ ทอดปฐมกฐินสามัคคี ปี ๒๕๕๙

วันอาทิตย์ที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ (ตรงกับวันแรม ๗ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีวอก) เวลา ๑๐.๐๙ น.เนื่องในวันปิยมหาราช คณะกรรมการได้นำอ้อมนำผ้ากฐินจิ้วรมาทอดถวายแก่พระสงฆ์ผู้จำพรรษากาลถ้วนไตรมาส ณ วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยหลอมรวมคณะสายธารญาติธรรม “แม่น้ำแห่งศรัทธา ๙ สาย” หลอมรวมเป็น “หนึ่งกองกฐินสามัคคี” ได้แก่

สายที่ ๑ อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา และคุณสมชัย-คุณธรรญา สันติภราดรกุล, สายที่ ๒ คุณพ่อวิทยา-คุณแม่กัญญา ศิริชาติวาปี และนายคุณเอก ตันตเกษม-คุณวรัญญา ศิริชาติวาปี, สายที่ ๓ คุณโชคชัย คุณวาสี, สายที่ ๔ คุณสิริพิชญ์ เตชะไกรศรี-คุณเสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล-น.สพ.ธนวัชส์ วิบูลย์อุทัย, สายที่ ๕ คุณขวัญชัย-คุณวันดี เลิศศิริขจร, สายที่ ๖ กลุ่มนางพญาและญาติธรรม โดย คุณเสริมศรี ธีระดากร, สายที่ ๗ คุณกรกช โรจนะโชติกุล และครอบครัว, สายที่ ๘ คุณธัญญ์ชัฐ อิมสุขสมวงษ์ และคุณศรัณย์ อุดตะมัง, และสายที่ ๙ คุณอนุชา-คุณชนิสร โชคคุณานันท์กุล ในการทอดกฐินสามัคคีครั้งนี้ได้รับความเมตตาจากคุณสุเมธ-คุณยุพา เตชะไกรศรี รับเป็นประธานอุปถัมภ์กิตติมศักดิ์

ในกาลทานครั้งนี้ คณะกรรมการได้รวบรวมปัจจัยอันเป็นกฐินบริวารเพื่อสร้างพระธาตุดินแดง ทรัพย์อดเงินทั้งสิ้น **๕,๗๗๕,๘๐๙.๒๕ บาท** (ห้าล้านเจ็ดแสนเจ็ดหมื่นห้าพันแปดร้อยเก้าบาท ยี่สิบห้าสตางค์) หลังพิธีทอดกฐิน คณะกรรมการได้ร่วมแรงกาย ร่วมแรงใจกัน ช่วยกันเทปูนเสาเอกอาคารพระธาตุดินแดง และเทปูนเสาเอกพระอรหันตเจดีย์บริวาร ๘ องค์ ด้วยความอิมบุญ อิมสุข ปลื้มใจในมหากุศลครั้งนี้

ก้าวันที่ ๖ บำเพ็ญกุศลอุทิศถวายพระบรมศพ

ที่สุดแห่งกาลครั้งหนึ่ง เมื่อวันเสาร์ที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๙ เวลา ๑๖.๐๐ น. (ตรงกับวันแรม ๖ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีวอก) คณะสงฆ์วัดป่าธรรมอุทยาน จัดพิธีสวดพระอภิธรรมอุทิศถวายเป็นพระราชกุศลแด่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ณ ภายในอุโบสถพุทธชยันตีวัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลกำแพง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยมี คณะผู้จัดละคร ดารา นักแสดง นักร้อง นำโดย แม่มี่ พิศมัย วิไลศักดิ์ ศิลปินแห่งชาติ แม่ก้อย ทาริกา ธิดาทิตย์ สุเชาว์ พงษ์วิไล แม่โย ทศน์วรรณ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา หม่อม จินตรา สุขพัฒน์ พลภู่ กุลจิตติเศรษฐ์ และคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง นำโดย อาจารย์รุ่งปัญญา ตังธนาปัญญา ดร.เสาวภาคย์ ธนอมศักดิ์กุล นายคุณเอก ตันทเกษม พร้อมกับ คณะอุบาสกอุบาสิกาสิกขาธรรมอุทยาน ร่วมกันเป็นเจ้าภาพ เพื่อน้อมถวายอาลัย ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้

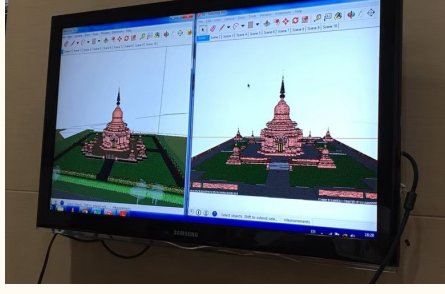
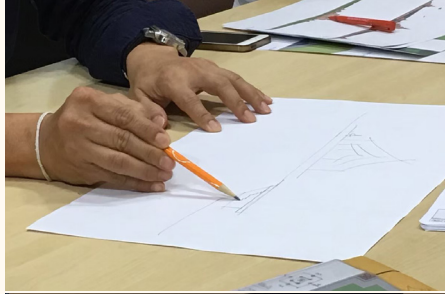
วันเสาร์ที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ (ตรงกับวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๔ ปีกะกา) เวลา ๑๗.๐๐ น. ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ส่วนราชการ และเอกชน โดยคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดงวัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลกำแพง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม บำเพ็ญกุศลอุทิศถวายพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท พระบรมราชวัง กรุงเทพมหานคร

ก้าวที่ ๗ วางสร้างเขตกาศาลี และประชุมใหญ่

วันอังคารที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ (ตรงกับวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๖ ปีระกา) เวลา ๑๐.๐๙ น. เนื่องในเทศกาลวันวิสาขบูชาปีพุทธศักราช ๒๕๖๐ คณะสงฆ์วัดป่าธรรมอุทยาน คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง นำโดย อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา ได้ทำพิธีบวงสรวงเทวดาพาลี ขอขมาเจ้าที่ เจ้าป่าตามคติประเพณีไทย ณ บริเวณพื้นงานก่อสร้างทั้ง ๓ จุด ได้แก่ งานก่อสร้างพระธาตุดินแดง งานก่อสร้างสระมุจลินท์สิงหนคราช และงานตั้งเสาทินพระเจ้าอโศกมหาราช เพื่อให้งานก่อสร้างสำเร็จลุล่วงด้วยดี จากนั้นถวายภัตตาหารเพล รับประทานอาหารกลางวัน และประชุมใหญ่เพื่อปิดงานระยะที่ ๑ ตามงบประมาณ และนัดวันทอดผ้าป่าสามัคคีเพื่อหาทุนทรัพย์ก่อสร้างพระธาตุดินแดง ระยะที่ ๒ ในวันอาสาฬหบูชาที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๐ ก่อนเข้าพรรษาถัดไป

ก่าวที่ ๔ ทอดผ้าป่าสามัคคี ปี ๒๕๖๐

วันเสาร์ที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๐ (ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ปีระกา) เวลา ๐๙.๒๙ น. เนื่องในวันอาสาฬหบูชา ปีพุทธศักราช ๒๕๖๐ คณะกรรมการได้จัดทอดผ้าป่าสามัคคี เพื่อสร้างพระธาตุดินแดงและเจดีย์พระอรหันต์ ๘ ทิศ ระยะที่ ๒ ตามแนวความคิดว่า “สร้าง ๑ พระธาตุดินแดงน้อยมถวายเป็นพุทธบูชา ได้กำไรบุญมหาศาลเป็นเจดีย์พระอรหันต์ ๘ ทิศ เลิศยิ่งด้วยมงคลชีวิต” โดยแบ่งสายบุญ ๙ สาย ๆ ละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ได้แก่

๑. สัมมาสัมพุทธเจดีย์ พระพุทธเจ้า พระบรมครูผู้เป็นศูนย์กลางแห่งความดีทั้งปวง เจ้าภาพโดย อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา และศิษยานุศิษย์

๒. เจดีย์พระมหาโมคคัลลานะ พระเถระผู้เลิศในทางผู้มีฤทธิ์ ประจำทิศเหนือ เจ้าภาพโดย คุณขวัญชัย-คุณวันดี เลิศศิริขจร และครอบครัว

๓. เจดีย์พระสารีบุตร พระเถระผู้เลิศในทางผู้มีปัญญา ประจำทิศใต้ เจ้าภาพโดย พระมหาอ้าย ธีรปัญญา และคุณณรงค์-คุณกมลลักษณ์ อรวัฒนศรีกุล พร้อมด้วยญาติธรรมสายบุญพุทธภูมิ

๔. เจดีย์พระอัญญาโกณฑัญญะ พระเถระผู้เลิศในทางรัตตัญญู ประจำทิศตะวันออก เจ้าภาพโดย อาจารย์ณัฐสมล ธนกุลรังษะขันธ์

๕. เจดีย์พระอานนท์ พระเถระผู้เลิศในทางผู้เป็นพหูสูต ผู้มีสติ ผู้มีคติ ผู้มีความเพียร เป็นพุทธอุปัฏฐาก ประจำทิศตะวันตก เจ้าภาพโดย โครงการเดอะเคปเลอร์ และกสิตเตอร์ บางป่อ

๖. เจดีย์พระราหุล พระเถระผู้เลิศในทางผู้ใคร่ในการศึกษา ประจำทิศตะวันตกเฉียงเหนือ เจ้าภาพโดย คุณธัญญ์ชรั อิมสุขสมวงษ์

๗. เจดีย์พระอุบาลี พระเถระผู้เลิศในทางผู้ทรงพระวินัย ประจำทิศตะวันตกเฉียงใต้ เจ้าภาพโดย คุณกรรช โรจนะโชติกุล และครอบครัว

๘. เจดีย์พระมหากัสสปะ พระเถระผู้เลิศในทางผู้ทรงอุดมคติ ประจำทิศตะวันออกเฉียงเหนือ เจ้าภาพโดย น.สพ.ธนวิสต์ วิบูลย์อุทัย และคุณเสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล

๙. เจดีย์พระควัมปติ พระเถระผู้ยิ่งใหญ่ด้วยฤทธิ์ห้ามภัยพิบัติ ประจำทิศตะวันออกเฉียงใต้ เจ้าภาพโดย คุณศรัณย์ อุตตะมัง และครอบครัว

ในสามัคคีทานครั้งนี้ คณะกรรมการได้รวบรวมปัจจัยอันเป็นบริวารเพื่อสร้างพระธาตุดินแดง สรุปรายอดเงินทั้งสิ้น ๔,๕๙๑,๘๒๙ บาท (สี่ล้านห้าแสนเก้าหมื่นหนึ่งพันแปดร้อยยี่สิบเก้าบาทถ้วน) หลังเสร็จพิธีทอดผ้าป่าสามัคคี คณะกรรมการได้แห่ผ้าทองห่มองค์พระธาตุดินแดง ปักธงธรรม และจุดเทียนพรรษา ณ พื้นที่หน้างานก่อสร้างพระธาตุดินแดงและเจดีย์พระอรหันต์ ๘ ทิศ เพื่อเป็นขวัญ กำลังศรัทธาและเปิดแสงสว่างให้งานก่อสร้างพระธาตุดินแดงสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ก้าวที่ ๙

อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุสู่สังกาสู่วัดป่าธรรมอุทยาน

วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๑ (ตรงกับวันขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๘ ปีจอ) เวลา ๐๙.๓๐ น. คณะกรรมการสร้างพระธาตุดินแดง นำโดย อาจารย์ รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา ได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุจากประเทศศรีลังกาสู่ วัดป่าธรรมอุทยาน เพื่อประดิษฐานเป็นการชั่วคราวภายในอุโบสถพุทธชยันตี โดยมี คณะสงฆ์วัดป่าธรรมอุทยาน อุบาสกอุบาสิกา คณาจารย์ บุคลากร เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม ร่วมถวายเครื่องสักการะบูชา กราบไหว้พระบรมสารีริกธาตุด้วยความอิ่มสุขในบุญสำคัญครั้งนี้ หลังจากนั้นคณะกรรมการและพุทธศาสนิกชนได้ร่วมกันถวายเทียนพรรษา ผ้าอาบน้ำฝน ทอดผ้าป่า บำรุงอาราม และปวารณาต่อคณะสงฆ์เพื่อจ้องเป็นเจ้าภาพทอดกฐินสามัคคี ปีพุทธศักราช ๒๕๖๑ ในวันอาทิตย์ที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ตามศรัทธา ประสงค์ต่อไป

ก่าวที่ ๓๐ ทอดกรฐินสามัคคี ปี ๒๕๖๓

วันอาทิตย์ที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ (ตรงกับวันแรม ๔ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีจอ) เวลา ๑๐.๐๙ น. คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ได้น้อมนำผ้ากฐินจิ๋วมาทอดถวายแด่พระสงฆ์ผู้จำพรรษากาลถ้วนไตรมาส ณ วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลกำแพง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ร่วมกับผู้มีศรัทธาเป็นเจ้าของทอดกฐินสามัคคี จำนวน ๑๒ สาย ได้แก่

สายที่ ๑ อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา พร้อมด้วยกัลยาณมิตร, สายที่ ๒ คุณพ่อวิทยา-คุณแม่กัญญา ศิริชาติวาปี, นายคุณเอก ตันทเกษม-คุณวรัญญา ศิริชาติวาปี, สายที่ ๓ คุณขวัญชัย-คุณวันดี เลิศศิริขจร และบริษัท ช.รุ่งแสง ไลท์ติ้ง จำกัด, สายที่ ๔ คุณศุภกร-คุณสิริพิชญ์ เตชะไกรศรี, สายที่ ๕ คุณธัญญชัฐ อิมสุขสมวงษ์ และบริษัท พรีเมียร์ อิมเมจ จำกัด, สายที่ ๖ คุณเสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล-น.สพ. ธนวิมล วิบูลย์อุทัย, สายที่ ๗ คุณโชคชัย คุณวาสี และบริษัท โตโยต้าแก่นนคร จำกัด, สายที่ ๘ คุณจิตติมา ขำสายทอง และบริษัทจำกัด เดอะเบสท์ บัคดี ๑๙, สายที่ ๙ คุณประสาน อัครรุ่งเรืองชัย และครอบครัว, สายที่ ๑๐ คุณศิริศักดิ์ วรฐิติ และบริษัท เอโอเอ็น อะคริลิคแอนดีไซน์ จำกัด, สายที่ ๑๑ คุณขจรศักดิ์-คุณพรมพร เหลืองหิรัญ และบริษัท ออมนิแคร์ จำกัด และ สายที่ ๑๒ คุณวัชระ-คุณสิริขวัญ ลีลาขจรจิต และห้างหุ้นส่วนจำกัด วัชระ อิล็คทริค

ในกาลทานครั้งนี้ คณะกรรมการได้รวบรวมปัจจัยอันเป็นกฐินบริวารเพื่อสร้างพระธาตุดินแดง ทรัพย์อดเงินทั้งสิ้น ๒,๕๘๙,๕๖๒.๒๕ บาท (สองล้านห้าแสนแปดหมื่นเก้าพัน ห้าร้อยหกสิบสองบาท ยี่สิบห้าสตางค์) หลังทอดกฐินสามัคคีเสร็จแล้ว น.สพ.ธนวัฒน์ วิบูลย์อุทัย-ดร.เสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล ได้ถวายรถกอล์ฟ ๑ คัน เพื่อให้พระสงฆ์ใช้สอยภายในอาราม จากนั้นคณะกรรมการได้อัญเชิญยอดองค์พระอรหันตเจดีย์ ๑ ยอดขึ้นประดิษฐานด้านทิศตะวันออกเป็นสวัสดิฤกษ์ และร่วมกันห่มผ้าทองถวายเป็นองค์พระธาตุดินแดงเป็นปฐมมงคลอีกด้วย

อนึ่ง ในช่วงเข้าพรรษากาลปี ๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ (ตรงกับวันแรม ๗ ค่ำ เดือน ๙ ปีจอ) ดร.เสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล และ น.สพ.ธนวัฒน์ วิบูลย์อุทัย ได้กราบนิมนต์คณะสงฆ์วัดป่าธรรมอุททยาน จำนวน ๓ รูปไปเจริญพระพุทธมนต์เนื่องในโอกาสทำบุญเปิดโครงการ Klever ณ หมู่บ้านเลข ๓ นครา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จากนั้นได้ประชุมคณะกรรมการเพื่อปรึกษาหารืองานก่อสร้างพระธาตุดินแดงเป็นวาระพิเศษ

ท้าวที่ ๓๓ ทอดกฐินสามัคคี ปี ๒๕๖๒

วันเสาร์ที่ ๑๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ (ตรงกับแรม ๖ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีกุน) เวลา ๐๙.๑๐ น. คณะกรรมการจัดสร้างพระราชทานดินแดง ได้นำอมน้ำผักชีจืดจาวมาทอดถวายแด่พระสงฆ์ผู้จำพรรษากาลถ้วนไตรมาส ณ วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ร่วมกับผู้มีศรัทธาเป็นเจ้าของทอดกฐินสามัคคี จำนวน ๑๑ สาย ได้แก่

สายที่ ๑ อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา, สายที่ ๒ บริษัท เอ็มสที พรอพเพอร์ตี้ จำกัด โดย น.สพ.ธนวัฒน์ วิบูลย์อุทัย-ดร.เสาวภาคย์ ถนนมศักดิ์กุล, สายที่ ๓ คุณพ่อวิทยา-คุณแม่กัญญา ศิริชาติวาปี, สายที่ ๔ บริษัท ริโก้ (ประเทศไทย) โดย คุณจุเลียน จุลนันท์ ไพร์เอ็ด, สายที่ ๕ บริษัท ช.รุ่งแสง ไลตติ้ง จำกัด โดย คุณขวัญชัย-คุณวันดี เลิศศิริขจร, สายที่ ๖ คุณอธิวัฒน์-คุณธิดิภาญจน์ ชัยประสพวงศ์, สายที่ ๗ สหกรณ์แท็กซี่จตุรมิตร จำกัด โดย คุณสุนทร บุญเกิด และคุณอุไรวรรณ ภูนาแร่, สายที่ ๘ คุณอนิรุทธ์ ศิลาพรประเสริฐ-คุณมนัสนันท์ คณนานุกุลชัย, สายที่ ๙ บริษัท เพอร์ซิเดนซ์ เบเกอร์ จำกัด (มหาชน) ขนบปังฟาร์มเฮ้าส์ โดย คุณมาลี ตั้งใจสนอง, สายที่ ๑๐ บริษัท ไทยแมคเทค จำกัด โดย คุณปัญญา-คุณศศิธร ปั่นอุดม, และสายที่ ๑๑ โครงการปลูกต้นกล้าในนาบุญวัดป่าธรรมอุทยาน

ในกาลทานครั้งนี้ คณะกรรมการได้รวบรวมปัจจัยอันเป็นกฐินบริวารเพื่อสร้างพระราชทานดินแดง สรุยอดเงินทั้งสิ้น **๑,๕๘๐,๕๑๐ บาท** (หนึ่งล้านห้าแสนแปดหมื่นห้าร้อยสิบบาทถ้วน) หลังเสร็จทอดกฐินจืดแล้ว ได้อัญเชิญผ้าทองห่มถวายองค์พระธาตุดินแดง ถวายภัตตาหารเพล ร่วมรับประทานอาหาร และประชุมปรึกษาหารือ วางแผนการสร้างพระราชทานดินแดงตามงบประมาณเป็นวาระพิเศษ

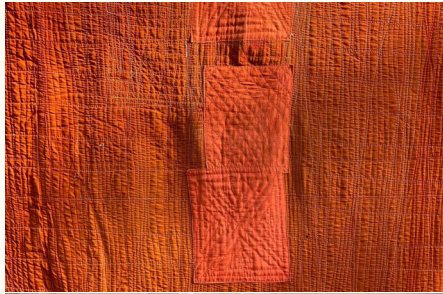

ท้าวที่ ๑๒ พุทธากิเชกพระกรุดินแดง ๘๘,๐๐๐ องค์

เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๖๒ (ตรงกับวันแรม ๑๓ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีกุน) ครั้งที่ ๑ พระพุทธรูปจำนวน ๑๐๘ รูปในโครงการพระธรรมยาตรา “ตามรอยบาทพระศาสดาแดนพุทธภูมิ อินเดีย-เนปาล” รุ่นที่ ๗ นำโดย พระอาจารย์ ประวัติ ปวัตโต นำกองทัพธรรมพระสงฆ์ผู้มาจากทิศทั้งสี่ เดินธุดงค์เตรียมความพร้อมก่อนไปพุทธภูมิอินเดีย-เนปาล ได้เมตตาเข้าพัก ปักกลด บำเพ็ญวัตร ปฏิบัติธรรม กรวดน้ำแผ่เมตตาแก่สรรพสัตว์ เวียนประทักษิณ และเข้ากราบไหว้พระบรมสารีริกธาตุ พร้อมทั้งเจริญพระพุทธรูปมนต์บทพระธรรมจักกัปปวัตตนสูตรภายในพระธาตุดินแดง เพื่อความเป็นสิริมงคลและเป็นความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาสืบต่อไป

กาลต่อมาเมื่อวันที่ ๑๓-๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ (ตรงกับแรม ๑๓-๑๔ ค่ำ เดือน ๑ ปีชวด) ครั้งที่ ๒ พระพุทธรูปจำนวน ๕๐ รูปในโครงการพระธรรมยาตรา “ตามรอยบาทพระศาสดาแดนพุทธภูมิ อินเดีย-เนปาล” รุ่นที่ ๘ นำโดย พระอาจารย์ประวัติ ปวัตโต นำกองทัพธรรมพระสงฆ์ผู้มาจากทิศทั้งสี่ เดินธุดงค์เตรียมความพร้อมก่อนไปพุทธภูมิอินเดีย-เนปาล ได้เมตตาเข้าพัก ปักกลด บำเพ็ญวัตร ปฏิบัติธรรม กรวดน้ำแผ่เมตตาแก่สรรพสัตว์ ในมงคลโอกาสนี้ มวลหมู่พระพุทธรูปรวมพลังสมาธิจิต พุทธากิเชกพระกรุเนื้อผงพระธาตุดินแดง จำนวน ๑๖๘ ไห ๆ ละ ๕๐๐ องค์ รวมทั้งสิ้น ๘๔,๐๐๐ องค์ จัดสร้างเป็นพุทธบูชา โดยคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง พระกรุดินแดงมีลักษณะเป็นพระพิมพ์เนื้อผงจันทร์ลอย ผสมมวลสารว่าน ๑๐๘ รูปวงกลมธรรมจักรและดอกบัว ขนาด ๓ เซนติเมตร ด้านหน้าเป็นพระพุทธรูประธานและด้านหลังเป็นพระธาตุดินแดง พิธีพุทธากิเชกก็เพื่อความเข้มแข็งในพลังมวลสารอันศักดิ์สิทธิ์ มอบเป็นขวัญกำลังใจแก่ผู้ร่วมทำบุญสร้าง และบรรจุเป็นพระกรุดินแดงถวายเป็นพุทธบูชา “พระกรุดินแดงนี้มีอานุภาพมาก ผู้ใดมีไว้จะทำการใด จักมีความสำเร็จผลตามความปรารถนาทุกประการ” ตามคติความเชื่อของพระพุทธศาสนาแบบเถรวาทไทย ณ ภายอุโบสถพุทธชยันตี ๖๒๕ ปีพุทธศาสนา ตำบลกำแพง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ก้าวที่ ๓๓ ทอดถิ่นสามมิติ ปี ๒๕๖๓

วันอาทิตย์ที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ (ตรงกับวันแรม ๒ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีชวด) เวลา ๐๙.๑๐ น. คณะกรรมการจัดสร้างพระราชทานดินแดง ได้นำอ้อมนำผ้ากฐินจิ๋วมาทอดถวายแด่พระสงฆ์ผู้จำพรรษากาลถ้วนไตรมาส ณ วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลกำแพง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ร่วมกับผู้มีศรัทธาเป็นเจ้าของทอดกฐินสามัคคี จำนวน ๑๐ สาย ได้แก่

สายที่ ๑ อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา พร้อมด้วยครอบครัว และกัลยาณมิตร, สายที่ ๒ บริษัท เอ็มสดี พรอพเพอร์ตี้ จำกัด โดย ดร.เสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล-น.สพ.ธนวิมล วิบูลย์อุทัย, สายที่ ๓ คุณพ่อวิทยา-คุณแม่กัญญา ศิริชาติวาปี, นายคุณเอก ตันตทเกษม-คุณวรัญญา ศิริชาติวาปี, สายที่ ๔ บริษัท ทีพีซี คอนกรีตอัดแรง จำกัด โดย คุณอุทัย บุญสมจิตร, สายที่ ๕ บริษัท ซีออนเคมีคอล (เอเชีย) จำกัด โดย คุณศรัณย์ อุตตะมัง, สายที่ ๖ บริษัท โตโยต้า แก่นนคร จำกัด โดย คุณโชคชัย คุณวาลี, สายที่ ๗ บริษัท เจ อาร์ เซิร์ฟ จำกัด โดย คุณจิรัฏฐ์ ศรีหทัยเลิศ, สายที่ ๘ บริษัท ช.รุ่งแสง โลหะดัด จำกัด โดย คุณขวัญชัย-คุณวันดี เลิศศิริขจร, สายที่ ๙ บริษัท ไทยแมคเทค จำกัด, บริษัท พีเอส เมทัลเวิร์ค จำกัด โดย คุณปัญญา-คุณพิรญา บันอุดม, และสายที่ ๑๐ บริษัท ริโก้ (ประเทศไทย) จำกัด โดย คุณจุเลียน จุลนันท์ ไพโรเอ็ด

ในกาลทานครั้งนี้ คณะกรรมการได้รวบรวมปัจจัยอันเป็นกฐินบริวารเพื่อสร้างพระราชทานดินแดง ทรัพย์อดเงินทั้งสิ้น **๒,๕๘๗,๑๕๓.๙๙ บาท** (สองล้านห้าแสนแปดหมื่นเจ็ดพันหนึ่งร้อยห้าสิบบสามบาทเก้าสิบเก้าสตางค์) หลังเสร็จทอดกฐินจิ๋วแล้ว ได้อัญเชิญผ้าทองห่มถวายองค์พระราชทานดินแดง ประดิษฐานนุชนกไม้ติดตั้งยอดสแตนเลส ๒ ยอด บรรจุพระกรุดินแดง ๘๔,๐๐๐ องค์ ถวายภัตตาหารเพล ร่วมรับประทานอาหาร และประชุม ปรีกษา หรือ วางแผนการสร้างพระราชทานดินแดงตามงบประมาณเป็นวาระพิเศษ

ก้ำายที่ ๓๔ ทอดกฐินสามัคคี ปี ๒๕๖๔

วันอาทิตย์ที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔ (ตรงกับวันขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีฉลู) เวลา ๐๙.๑๐ น. คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ได้น้อมนำผ้ากฐินจิ๋วมาทอดถวายแด่พระสงฆ์ผู้จำพรรษากาลถ้วนไตรมาส ณ วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ร่วมกับผู้มีศรัทธาเป็นเจ้าภาพทอดกฐินสามัคคี จำนวน ๕ สาย ได้แก่

สายที่ ๑ คณะกรรมการสร้างพระธาตุดินแดง นำโดย อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา, สายที่ ๒ บริษัท เพชรซิเมนต์ เบเกอร์ จำกัด (มหาชน) ขนมนั่งฟาร์มเฮ้าส์ โดย คุณมาลี ตั้งใจสนอง, สายที่ ๓ บริษัท ไทยแมคเทค โดย คุณปัญญา - คุณพีรญา ปันอุดม, สายที่ ๔ บริษัท เจ อาร์ เซิร์ฟ โดย คุณจิรัฐ ศรีหทัยเลิศ, สายที่ ๕ บริษัท The Best Buddy 19 และ BBD Insurance Broker โดย คุณจิตติมา ขำสายทอง

ในกาลทานครั้งนี้ คณะกรรมการได้รวบรวมปัจจัยอันเป็นกฐินบริวารเพื่อสร้างพระธาตุดินแดง ทรัพย์อดเงินทั้งสิ้น ๑,๒๔๖,๙๖๓.๖๙ บาท (หนึ่งล้านสองแสนสี่หมื่นหกพันเก้าร้อยหกสิบสามบาท หกสิบเก้าสตางค์) ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ การก่อสร้างพระธาตุดินแดงได้หยุดพัก ๑ ปีสาเหตุจากสถานการณ์โควิด-19 หลังเสร็จทอดกฐินจิ๋วแล้ว ได้อัญเชิญผ้าทองห่มถวายองค์พระธาตุดินแดง ยกยอดฉัตรสแตนเลสชุบทองขึ้นประดิษฐานองค์พระอรหันต์เจดีย์ ๘ องค์ ๘ ทิศ จากนั้นถวายภัตตาหารเพล ร่วมรับประทานอาหาร และประชุม ปรีกษา หรือ วางแผนการสร้างพระธาตุดินแดงตามงบประมาณเป็นวาระพิเศษอีกด้วย

ก้ำวันที่ ๓๕ ทอดกฐินสามัคคี ปี ๒๕๖๕

วันเสาร์ที่ ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕ (ตรงกับวัน ขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีชวด) เวลา ๑๐.๐๙ น. คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ได้น้อมนำผ้ากฐินจิ๋วรมาทอดถวายแด่พระสงฆ์ผู้จำพรรษากาลถ้วนไตรมาส ณ วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ร่วมกับผู้มีศรัทธาเป็นเจ้าของทอดกฐินสามัคคี จำนวน ๑๐ สาย ได้แก่

สายที่ ๑ คณะกรรมการสร้างพระธาตุดินแดง นำโดย อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา, สายที่ ๒ บริษัท เอ็มส์พี พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด โดย ดร.เสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล-น.สพ.ธนวิสต์ วิบูลย์อุทัย, สายที่ ๓ บริษัท เพชรเด็นท์ เบเกอรรี่ (มหาชน) ขนบปังฟาร์มแฮลส์ โดย คุณมาลี ตั้งใจสนอง, สายที่ ๔ บริษัท ซ็อนเคมิคอล (เอเชีย) จำกัด โดย คุณศรัณย์ อุตตะมัง, สายที่ ๕ บริษัท ไทยแมคเทค จำกัด, บริษัท พีเอส เมทัลเวิร์ค จำกัด โดย คุณปัญญา-คุณพีรญา ปั้นอุดม, สายที่ ๖ บริษัท เจ อาร์ เซิร์ฟ โดย คุณจิรัฏฐ์ ศรีหทัยเลิศ, สายที่ ๗ บริษัท ลักกี้ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด โดย คุณขวัญชัย-คุณวันดี เลิศศิริขจร, สายที่ ๘ บริษัท เมทัลลิก ที.เอฟ 1999 จำกัด โดย คุณอิสรา ไศภิชฐ์เวศย์สกุล, สายที่ ๙ บริษัท มาม่า เคม จำกัด โดย คุณธารทิพย์ ทวีสัตย์, คุณจำปูน ปรีดีเวช, คุณรัชนีกรณ สงขลา, คุณอนวัช ณ สงขลา, และสายที่ ๑๐ บริษัท รวมเจริญวิฑูต มาร์เก็ตติ้ง จำกัด โดย คุณชนะชาติ - คุณณัฐมน สมานวรกิจ และครอบครัว

ในกาลทานครั้งนี้ คณะกรรมการได้รวบรวมปัจจัยอันเป็นกฐินบริวารเพื่อสร้างพระธาตุดินแดง ทรัพย์อดเงินทั้งสิ้น **๒,๒๕๓,๖๕๗.๖๒ บาท** (สองล้านสองแสน ห้าหมื่นสามพัน หกร้อยห้าสิบบเจ็ดบาท หกสิบสองสตางค์) หลังทอดกฐินเสร็จแล้ว คณะกรรมการได้มอบถวายปัจจัยบำรุงอาราม, มอบทุนการศึกษาสามเณรต้นกล้า, ทุนสงเคราะห์แก่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) เขตพื้นที่ใกล้วัด จำนวน ๔ แห่ง, มอบทุนบุญยังชีพแก่พ่อชาวมแม่ชาวมผู้ถืออุโบสถศีลตลอดทั้งปี

การทอดกฐินสามัคคีครั้งนี้ พระเดชพระคุณเจ้าคุณหลวงปู่ พระศรีวรญาณ.วิ (ไหล โสมโก ป.ธ.๙) เจ้าอาวาสวัดป่าหนองคู อำเภอนาเชือก ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม ได้เป็นประธานบรรจุพระบรมสารีริกธาตุลงในผอบเงิน ทอง นาค หยกขาว และผอบทองเหลือง รวม ๕ ชั้นตามคติประเพณีไทยอีสานภายในอุโบสถพุทธชยันตี พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา คณะกรรมการ อุบาสกอุบาสิกา ร่วมอนุโมทนาโดยทั่วกัน

หลังเสร็จพิธีทอดกฐินสามัคคีแล้ว คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง นำโดย พระมหาอภัย ธีรปัญญา และอาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา พร้อมด้วย คณะเจ้าภาพทุกสายบุญ อุบาสกอุบาสิกาวัดป่าธรรมอุทยาน ได้ร่วมกันบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ๙ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ พระบรมสารีริกธาตุจากวัดไทยกุสินาราชเฉลิมราชย์ เมืองกุสินารา ประเทศอินเดีย, ส่วนที่ ๒ พระอังคารธาตุจากเมืองกบิลพัสดุ์ ประเทศอินเดีย, ส่วนที่ ๓ ดินจากสังเวชนียสถาน ๔ ตำบล, ส่วนที่ ๔ พระพุทธานาคปรกหินดำจากเมืองนาลันทา ประเทศอินเดีย, ส่วนที่ ๕ พระพุทธรูปเมตตาแกะจากไม้โพธิ์ เมืองพุทธคยา ประเทศอินเดีย ถวายโดย พระธรรมโพธิวงศ์ (วีรยุทธ วัชรโย) เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา, หัวหน้าพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล, ส่วนที่ ๖ พระอัฐธาตุและพระอรหันตธาตุ ๘ องค์ จากธรรมสถานคุณแม่รัตนาวร จงจิตรนนท์, ส่วนที่ ๗ พระบรมสารีริกธาตุจากธรรมสถานอาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา, และส่วนที่ ๙ พุทธบริษัทได้บรรจุวัตถุมงคล พระบรมรูปทรงพนวช รัชกาลที่ ๙ เหรียญบาท เงิน ทอง นาค และของมีค่าอื่น ๆ อีกมากมาย

จากนั้นคณะเจ้าภาพกฐินสามัคคี ได้ัญเชิญผ้าทองท่มถวายองค์พระธาตุดินแดง พิธียกยอดฉัตรเอกขึ้นประดิษฐานบนบัลลังก์ของพระธาตุดินแดง โดยเจ้าคุณหลวงปู่ พระศรีสุวรรณ.วิ (ไหล โฆษโก ป.ธ.๙) เจ้าอาวาสวัดป่าหนองคู อำเภอนาเชือก ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม เป็นประธานเจิมผอบ-เจิมฉัตรเอก, พระมหาเด่น สิริธัมโม เจ้าอาวาสวัดป่าธรรมอุทยาน ประพรมน้ำพระพุทธมนต์ไปรดดอกไม้, พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา และสาธุชนสาธยายบทพุทธคุณทุกขณะแห่งมงคลกฤษ์นั้น

จากนั้นคณะกรรมการสร้างพระธาตุดินแดง นำโดย พระมหาอภัย ธีรปัญญา อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา ดร.เสาวภาคย์ ธนอมศักดิ์กุล นายคุณเอก ตันทเกษม พร้อมด้วยพุทธศาสนิกชนได้ัญเชิญผอบพระบรมสารีริกธาตุที่บรรจุแล้วขึ้นประดิษฐานบนแท่นเหล็กไต้องค์ยอดฉัตร แล้วรถเครนได้ยกองค์ยอดฉัตรเอกขึ้นประดิษฐานบนบัลลังก์พระธาตุดินแดงด้วยความเรียบร้อยงดงาม ทั้งเบื้องต้นท่ามกลาง และที่สุด สำเร็จลุล่วงในตถาคตโพธิ์สัทธาด้วยดีทุกประการ สร้างความปลาบปลื้มปิติในบุญครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

ก้าวที่ ๓๖ อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุจากประเทศอินเดีย

วันอังคารที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ (ตรงกับวันขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีเถาะ) เวลา ๑๓.๐๕ น. พระเดชพระคุณ พระธรรมโพธิวงศ์ (วีรยุทธ์ วีรยุทธโช) เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา, หัวหน้าพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล ได้มอบพระบรมสารีริกธาตุบรรจุในผอบหินสบู่แบบโบราณจากวัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์ นครกุสินารา สังฆเนยสถานที่เป็นนิพพานของพระพุทธเจ้า รัฐอุตตรประเทศ สาธารณรัฐอินเดีย โดยมี พระมหาอภัย ธีรปัญญา ซึ่งจำพรรษาที่วัดไทยบุพพารามมหาวิหาร นครสาวัตถี เป็นผู้รับมอบและเป็นผู้อัญเชิญกลับประเทศไทย เพื่อนำไปประดิษฐาน ณ พระธาตุดินแดงวัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลกำแพง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม นับเป็นมหามงคลแก่อารามวัดป่าธรรมอุทยาน และจักเป็นที่กราบไหว้ บูชา สักการะ น้อมระลึกในพระพุทธรักษาของพุทธบริษัทต่อไป

พระบรมสารีริกธาตุ

มอบใบรับรองฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

พระมหาอ้าย อีร์ปัญญาญ์

(น.ธ.เอก, ป.ธ.๖, พธ.บ., M.A., M.Phil., Ph.D)
ประธานดำเนินการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ฝ่ายบรรพชิต

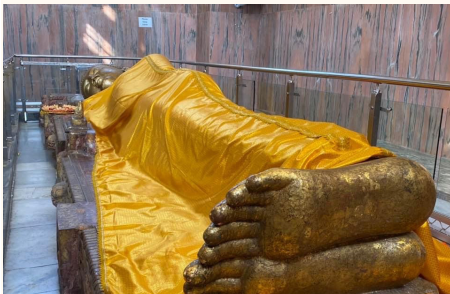
ได้รับมอบพระบรมสารีริกธาตุ เพื่อนำไปประดิษฐาน

ณ พระธาตุดินแดง วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลก่ำพื อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม นับว่าเป็นการเผยแพร่พระพุทธธรรม และสืบอายุพระพุทธศาสนาให้กัญญาโดยยิ่ง ขออนุภาพแห่งพระรัตนตรัย ความศักดิ์สิทธิ์ของพระบรมสารีริกธาตุ ที่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร โปรดเกล้าฯ พระราชทานมาประดิษฐานในพระมหาเจดีย์ และเทวฤทธิ์ที่สถิตรักษาสังฆนิยสถานทั้ง ๔ ได้อำนวยการให้จงกามใหญ่เลย ในศิลา สมานี ปัญญา วิมุตติ บรรลุบรมธรรม คือ พระนิพพาน เทอญ ให้ใช้ ณ วันที่ ๑๗ เดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

พระธรรมโพธิวงค์

(พระธรรมโพธิวงค์)

เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา - อินเดีย
หัวหน้าพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล

ก้าวที่ ๓๗ อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุจากประเทศเนปาล

วันอังคารที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๖ (ตรงกับวันขึ้น ๙ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีเถาะ) เวลา ๑๑.๐๗ น. พระเดชพระคุณ พระศรีโพธิวิเทศ (สุพจน์ กิตติวณฺโณ ป.ธ.๙) เจ้าอาวาสวัดไทยลุมพินี ประเทศเนปาล ได้มอบพระบรมสารีริกธาตุ จากวัดไทยลุมพินี สังกะเนียบสถานที่ประสูติของพระพุทธเจ้า เมืองลุมพินี สหพันธ์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล โดยมี พระมหาอ้าย ธีรปัญญา และคณะคุณเอนก จงเสถียร พร้อมด้วยผู้แสวงบุญชาวไทย จำนวน ๒๙ คน เป็นผู้รับมอบและเป็น ผู้อัญเชิญกลับประเทศไทย พร้อมอัญเชิญพระพุทธรูปปฏิมาหินแกะสลัก ปางพุทธ สังกะเนียบศาสนา ๔ ปาง จากสารนาถ สังกะเนียบสถานที่แสดงปฐมเทศนา เพื่อนำ ไปประดิษฐาน ณ พระธาตุดินแดงวัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลกำแพง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม นับเป็นมหามงคลแก่อารามวัดป่าธรรมอุทยาน และจักเป็นที่กราบไหว้ บูชา สักการะ น้อมระลึกในพระพุทธรูปของพุทธบริษัทสืบต่อไป

พระบรมสารีริกธาตุ

มอบใบรับรองฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

พระมหาอ้าย ธีรปัญญา

(น.ธ.เอก, ป.ธ.๖, พธ.บ., M.A., M.Phil., Ph.D)
ประธานดำเนินการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ฝ่ายบรรพชิต

ได้รับมอบพระบรมสารีริกธาตุจากชาตสถานอุทยานลุมพินีวันสถานที่ประสูติของพระพุทธเจ้า เพื่อนำไปประดิษฐาน

ณ พระธาตุดินแดง วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลก่ำพี้ อำเภอตรีบือ จังหวัดมหาสารคาม

นับว่าเป็นการเผยแผ่พระพุทธธรรม และสืบอายุพระพุทธศาสนาให้ภิกษุโดยอ้อม

ขออนุภาพแห่งพระรัตนตรัย ความศักดิ์สิทธิ์ของพระบรมสารีริกธาตุ และเทวดาที่สถิตรักษาสังเวชนียสถานทั้ง ๔

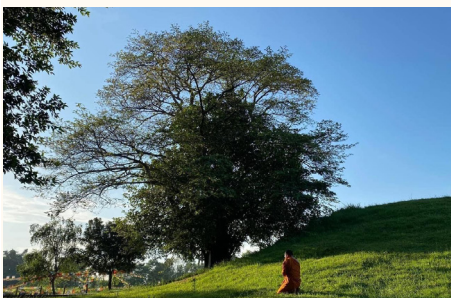
ได้อำนวยพรให้จงงามใหญ่พลี ในศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ บรรลุบรมธรรม คือ พระนิพพาน เทอญ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๖

พระศรีโพธิวิเทศ

(พระศรีโพธิวิเทศ)

เจ้าอาวาสวัดไทยลุมพินี - เนปาล

ก้ำวที่ ๓๘

ทอดกฐินสามัคคี ปี ๒๕๖๖ พระธาตุดินแดงเสร็จสมบูรณ์

วันอาทิตย์ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๖ (ตรงกับวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีเถาะ) เวลา ๑๐.๓๐ น. คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ได้น้อมนำผ้ากฐินจีวรมาทอดถวายแด่พระสงฆ์เจ้าพรรษากาลถ้วนไตรมาส ณ วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลก้ำพี่ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ร่วมกับผู้มีศรัทธาเป็นเจ้าของภาพทอดกฐินสามัคคี จำนวน ๘ สาย ได้แก่

สายที่ ๑ คณะกรรมการพระธาตุดินแดง โดย อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา, สายที่ ๒ บริษัท เอ มัสท์ พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด โดย ดร.เสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล, น.สพ. ธนวิมล วิบูลย์อุทัย, สายที่ ๓ บริษัท เพชรซิเมนต์ เบเกอร์ จำกัด (มหาชน) ขนบปังฟาร์มเฮ้าส์ โดย คุณมาลี ตั้งใจสนอง, สายที่ ๔ บริษัท ซีออนเคมีคอล (เอเชีย) จำกัด โดย คุณศรัณย์ อุตตะมัง, สายที่ ๕ คุณนภาพร ฤกษ์สมุทร-คุณชมพูนุท สันทนตานนท์, สายที่ ๖ คุณสุนทรินทร์ จันทนา, สายที่ ๗ คุณภาวิดา บัณฑิตตระกูล-คุณดวงภูมิ สาทรานุวัฒน์, สายที่ ๘ บริษัท เอ็มเอ็มพี คอร์ปอเรชั่น จำกัด โดย คุณเอนก จงเสถียร และญาติธรรมกัลยาณมิตร

ในกาลทานครั้งนี้ คณะกรรมการได้รวบรวมปัจจัยอันเป็นกฐินบริวารเพื่อสร้างพระธาตุดินแดง น้อมถวายเป็นพุทธานุชาและถวายเป็นพระราชกุศล สรุปรายยอดเงินทั้งสิ้น ๑,๕๓๙,๙๙๙.๙๙ บาท (หนึ่งล้านห้าแสน สามหมื่นเก้าพัน เก้าร้อยเก้าสิบเก้าบาท เก้าสิบเก้าสตางค์)

หลังจากทอดกฐินทานเสร็จแล้ว คณะกรรมการได้ถวายปัจจัยบำรุงอาราม ถวายมุทิตาสักการะต่อท่านพระครูปลัดเอกชัย อรินทโม, ถวายทุนการศึกษาแก่ สามเณรต้นกล้า ๑๕ รูป, มอบบาตร ผ้าไตรจีวร และปัจจัยร่วมทำบุญอุปสมบทนาย ศรายุทธ มาโยธา (มหาไฉค อดีตสามเณรต้นกล้า), มอบทุนสงเคราะห์บุญยังชีพ แก่พ่อชาวแม่ชาวผู้ถืออุโบสถศีลทั้งปี จากนั้นได้แห่อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุจาก ประเทศอินเดีย-ประเทศเนปาล นำไปประดิษฐานเป็นการชั่วคราวที่องค์สถูปพระ ธาตุดินแดง อัญเชิญผ้าทองห่มถวายองค์พระธาตุดินแดง และได้อัญเชิญยอดเอก องค์สถูปพระธาตุดินแดงขึ้นประดิษฐานเป็นการชั่วคราว จากนั้นถวายภัตตาหาร เพล ร่วมรับประทานอาหาร และประชุมผลสรุปโครงการก่อสร้างพระธาตุดินแดง ตั้งแต่เริ่มต้นถึงปัจจุบัน กระทั่งงานก่อสร้างพระธาตุดินแดงทุกภาคส่วนได้สำเร็จ ลุล่วง เรียบร้อย ดั่งงามทุกประการ

จากนั้นคณะสงฆ์วัดป่าธรรมอุทยาน คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง และคณะอุบาสกอุบาสิกา ได้นัดประชุมสรุปและมีมติเห็นชอบร่วมกันจัดงานสมโภช พระธาตุดินแดงพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ระหว่างวันที่ ๓-๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗ นับเป็นความสำเร็จในศรัทธาอันยิ่งใหญ่ น่าปลื้มใจเป็นที่สุด

กัณฑ์ ๑๙ บรรจุพระกรุดินแดงเป็นปฐมมงคล

เมื่อวันเสาร์ที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๖ (ตรงกับแรม ๑๒ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีเถาะ) เวลา ๑๐.๔๙ น. คณะสงฆ์วัดป่าธรรมอุทยาน อุบาสกอุบาสิกาผู้ปฏิบัติธรรม ผู้บริหารและผู้นำท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกลุ่มเยาวชนต้นกล้า นำโดย พระมหาคุณาวุฒิ เขมเบโม พระมหาเด่น สุทธิธัมโม พระมหาอภัย ธีรปัญญา หลวงพ่อเอนก วิเวกนาโค นายบุญเยี่ยม คำโฮง นายก อบต.โนนราษี นายอ่อนตา ทับทิมไสย กำนันตำบลโนนราษี นายนิกร เพียรสิงห์ ฌญบ. บ้านฝาง หมู่ ๒ นายพงษ์สุพรรณ ทับทิมไสย ฌญบ.บ้านเหล่าใหญ่ หมู่ ๕ นายบุญส่ง วันแก้ว ฌญบ.บ้านเหล่าใหญ่ หมู่ ๑๓ นายช่างนิก กิตติ ศิริตื่นลี ผู้ปั้นและหล่อองค์สทุปพระธาตุดินแดง ได้ทำพิธีบรรจุพระกรุพระธาตุดินแดงเป็นปฐมมงคล พระกรุดินแดงมีลักษณะเป็นพระพิมพ์เนื้อผงจันทร์ลอย ผสมมวลสารว่าน ๑๐๘ รูปวงกลมธรรมจักรและดอกบัว ขนาด ๓ เซนติเมตร ด้านหน้าเป็นพระพุทธรูปประธานและด้านหลังเป็นพระธาตุดินแดง ซึ่งผ่านพิธีพุทธาภิเษกโดยพระธุดงค์และพระสงฆ์วัดป่าธรรมอุทยาน จำนวน ๑๖๘ รูป ได้อธิษฐานจิต-พุทธาภิเษก ทั้งก็เพื่อความเข้มขลังในพลังมวลสารอันศักดิ์สิทธิ์ มอบเป็นขวัญกำลังใจแก่ผู้ร่วมทำบุญสร้าง และบรรจุเป็นพระกรุดินแดงถวายเป็นพุทธบูชา “พระกรุดินแดงนี้มีอานุภาพมาก ผู้ใดมีไว้จะทำการใด จักมีความสำเร็จผลตามความปรารถนาทุกประการ” ตามคติความเชื่อของพระพุทธศาสนาแบบเถรวาทไทย ณ ภายในพระธาตุดินแดง วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลก่ำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

หากมีคำถามว่า สร้างพระธาตุดินแดงเพื่ออะไร? สร้างพระกรุดินแดงไว้ทำไม? ผู้สร้างจักได้อะไรหนอ? ในมหาปริณีพยานสูตร พระพุทธเจ้าตรัสกับพระอานนท์ว่า

“ดูกรอานนท์ ฎุปรหกบุคคล ๔ จำพวก ฎุปรหกบุคคล ๔ จำพวกเป็นไฉน คือ พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นฎุปรหกบุคคลจำพวกหนึ่ง พระปัจเจกสัมพุทธเจ้า เป็นฎุปรหกบุคคลจำพวกหนึ่ง สาวกของพระตถาคต เป็นฎุปรหกบุคคลจำพวกหนึ่ง พระเจ้าจักรพรรดิ เป็นฎุปรหกบุคคลจำพวกหนึ่ง ฯ ดูกรอานนท์ เพราะอาศัยอำนาจประโยชน์อะไร พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงเป็นฎุปรหกบุคคล ชนเป็นอันมาก ยังจิตให้เลื่อมใสว่า นี่เป็นสทุปของพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น พวกเขายังจิตให้เลื่อมใสในสทุปนั้นแล้ว เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ เพราะอาศัยอำนาจประโยชน์ข้อนี้แล พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงเป็นฎุปรหกบุคคล ฯ”

ภาค : ๕
ว่าด้วยสังฆมัตรา
งานส่งเสริม
พระธาตุตมแดง

รายนามพระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์

งานสมโภชพระธาตุดินแดง และพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ
ณ วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลกำแพง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
วันอาทิตย์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๗
(แรม ๑๐ ค่ำ เดือน ๒ ปีมะโรง)

ประธานพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ

พระพรหมวัชรเมธี (สมเกียรติ โกวิท ป.ธ.๙)

กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะภาค ๙

เจ้าอาวาสวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร

ประธานพิธีเจิมป้ายพระธาตุดินแดงและพิธีเจริญชัยมงคลคาถา

พระธรรมวัชรจารย์ (น้อย ญาณวฑฺฒโน)

เจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม เจ้าอาวาสวัดมหาชัย พระอารามหลวง

ประธานพิธีอัญเชิญพระพุทธรูปสังเวชนียสถานประดิษฐานหน้าบัน

พระราชวชิรธรรมวิเทศ (เศรษฐกิจ สมหาหิต)

เจ้าอาวาสวัดนาคปรก เจ้าคณะแขวงปากคลองภาษีเจริญ

ประธานสหภาพพระธรรมทูตไทยในเอเชียเนี่ย

องค์แสดงพระธรรมเทศนา

พระเมธีวชิโรดม (ท่าน ว.วชิรเมธี ป.ธ.๙)

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระสิงห์ พระอารามหลวง

ประธานมูลนิธิวิมุตตยาลัย ไร่เชิญตะวัน จังหวัดเชียงราย

ประธานคณะกรรมการจัดสร้าง

และคณะกรรมการจัดงานสมโภชพระธาตุดินแดง

อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา

ดร.เสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล นายคุณเอก ตันทเกษม

พร้อมด้วยคณะกรรมการผู้ก่อการปัดด้วยศรัทธาภายในพระพุทธรูปทุกศาสนาทุกคน

รายนามพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ และเจริญชัยมงคลคาถา เวลา ๑๔.๔๕ น.

๑. พระธรรมวัชรอาจารย์ (น้อย ญาณวฑฺฒโฒ)
เจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม, เจ้าอาวาสวัดมหาชัย พระอารามหลวง
๒. พระวชิรรัตนภรณ์ (ชุมพร นิติสโร ป.ธ.๔, ดร.)
เลขานุการเจ้าคณะภาค ๙, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดอรุณราชวราราม ราชวรมหาวิหาร
๓. พระครูนนทปัญญาคุณ (เหลา ปัญญานันโท)
เจ้าคณะอำเภอบรบือ, เจ้าอาวาสวัดบรบือสราราม
๔. พระครูสิริปริยัติบัณฑิต (ประกาศ อากาศโร ป.ธ.๕, ดร.)
เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม, เจ้าอาวาสวัดบ้านเสื่อกินงัว
๕. พระครูวิริธรรมานุศาสน์ (ประมวล มหาวิโร)
รองเจ้าคณะอำเภอบรบือ, วัดบรบือสราราม
๖. พระครูวรสีลคุณ (หนูเบา สิตจิตโต)
เจ้าคณะตำบลโนนราษี เขต ๑, เจ้าอาวาสวัดโนนราษี
๗. พระครูสุวัฒนธรรมสาร (บุญถิ่น จีรวโโส)
เจ้าคณะตำบลก่ำพี้, เจ้าอาวาสวัดเหล่ายาว
๘. พระครูศรีพัฒนวิราภรณ์ (ปราโมทย์ มหาวิริโย ป.ธ.๖, พธ.ม.)
เจ้าอาวาสวัดพระราชวังกบิลพัสดุ์ ประเทศเนปาล
๙. พระมหาคุณาวุฒิ เขมเปโม (ป.ธ.๕, ดร.)
เจ้าคณะตำบลหนองสิม, เจ้าอาวาสวัดสิรินุญญาราม
๑๐. พระครูสารปัญญาพิสุทธ์ (ไพรัตน์ เตชปัญญา)
เจ้าคณะตำบลดอนงัว, เจ้าอาวาสวัดดอนงัว

กำหนดการ

งานสมโภชพระธาตุดินแดง และพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ
ณ วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลกำแพง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
วันอาทิตย์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๗
(แรม ๑๐ ค่ำ เดือน ๒ ปีมะโรง)

- เวลา ๐๔.๓๐ น. สัญญาณระฆัง/ทำวัตรเช้าภายในอุโบสถพุทธชยันตี
- เวลา ๐๗.๐๐ น. ฉันทภัตตาหารเช้า/รับประทานอาหารเช้า
- เวลา ๐๘.๐๐ น. พุทธศาสนิกชนพร้อมเพียงกันที่พระธาตุดินแดง
- เวลา ๐๘.๐๙ น. (๑) พิธีอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ
- เวลา ๐๙.๓๙ น. (๒) พิธีประดิษฐานพระพุทธรูปปฏิมาหน้าบันพระธาตุดินแดง
โดย พระราชวชิรธรรมวิเทศ (เศรษสุภกิจ สมานิติโต)
เจ้าอาวาสวัดนาคปรก, เจ้าคณะแขวงปากคองภาคีเจริญ,
ประธานสหภาพพระธรรมทูตไทยในเอเชียเนียบ
- เวลา ๑๐.๐๐ น. (๓) พิธีสวดพระพุทธรูปมณฑลถวายเป็นพระราชกุศล
- เวลา ๑๐.๔๐ น. (๔) พิธีทอดผ้าป่าสามัคคี และถวายภัตตาหารเพล
- เวลา ๑๒.๓๐ น. (๕) พิธีบวงสรวงเทวดาพาลี
- เวลา ๑๓.๐๐ น. (๖) พิธีพ่อนำบวงสรวงบูชาพระธาตุดินแดง ๓๓๓ คน
- เวลา ๑๓.๓๐ น. (๗) พิธีเปิดป้ายพระธาตุดินแดง
โดย พระธรรมวัชรจารย์ (น้อย ญาณวฑฺฒโธ)
เจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม, เจ้าอาวาสวัดมหาชัย พระอารามหลวง
- เวลา ๑๔.๐๐ น. (๘) พิธีแสดงพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์
โดย พระเมธีวชิโรดม (ท่าน ว.วชิรเมธี ป.ธ.๙)
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระสิงห์ พระอารามหลวง
ประธานมูลนิธิวิมุตตยาลัย ไร่เชิญตะวัน จังหวัดเชียงราย
- เวลา ๑๔.๔๕ น. (๙) พิธีเจริญพระพุทธมนต์สมโภชองค์พระธาตุดินแดง
- เวลา ๑๕.๓๐ น. (๑๐) พิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ
โดย พระพรหมวัชรเมธี (สมเกียรติ โกวิท ป.ธ.๙)
กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะภาค ๙
เจ้าอาวาสวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร
เป็นประธานในพิธี
พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์เจริญชัยมงคลคาถา
ถวายเครื่องไทยธรรมแต่ประธานสงฆ์ในพิธี
ถวายเครื่องไทยธรรมแต่พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์
พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ทั้งนั้น อนุโมทนา
เป็นอันเสร็จพิธี

ทุกเรื่องมีต้นเหตุ
ทุกบุญมีเรื่องราว

การสร้างพระธาตุดินแดง คือการสร้างปูชนียวัตถุ หรือปูชนียสถานไว้ในพระพุทศาสนา เพื่อให้พุทธศาสนิกชนทั้งหลายได้มาสักการะ เคารพ กราบไว้บูชา ถือว่าเป็นการดำรงพระพุทศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า ทั้งในปัจจุบันและอนาคตต่อไป

จึงขออนุโมทนาบุญกับคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง และผู้มีส่วนแห่งบุญทุกคน ขอให้มีความสุข ความเจริญตลอดไป เทอญ

พระมหาเด่น ฐิตธัมโม
เจ้าอาวาสวัดป่าธรรมอุทยาน

“พระธาตุดินแดง” คือ ตามตรรกะที่จับต้องได้ของผม

ในวันที่ได้รับปากกับพระมหาอ้าย ว่าจะเป็นสะพานบุญในการก่อสร้างพระธาตุดินแดงเพื่อเป็นพุทธบูชา สิ่งเดียวที่ผมนมีในขณะนั้น คือ ความศรัทธาในพระพุทธศาสนา ไม่ต้องพูดถึงเรื่องปัจจัยงบประมาณในการก่อสร้าง เพราะเงินจำนวน ๑๕ – ๒๐ ล้านบาท ผมนยังไม่รู้ด้วยซ้ำว่าจะหามาได้อย่างไร? มีแต่ความคิดที่ว่า เมื่อเกิดมาชาตินี้แล้วได้พบพระพุทธศาสนา ได้ไปแสวงบุญที่สี่สังเวชนียสถาน ประเทศอินเดีย ได้รู้ ได้เห็น ได้สัมผัสถึงความเสี่ยสละ ความยากลำบากของพระพุทธองค์ กว่าจะได้บรรลุธรรมและเผยแผ่ธรรม จนถึงเสด็จดับขันธปรินิพพานนั้น ช่างเป็นเรื่องที่ยากเย็น และต้องเสี่ยสละอย่างใหญ่หลวง ทำให้เข้าใจคำว่า พระบริสุทธิ์คุณ พระปัญญาธิคุณ และพระมหากรุณาคุณ ของพระองค์ท่าน จึงได้นำคำสอนของพระพุทธองค์มาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ได้ใช้ธรรมะของพระองค์มาบอก ต่อเพื่อแก้ปัญหาให้กับผู้ที่มีความทุกข์ สิ่งเหล่านี้เป็นแรงผลักดันให้อยากเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างพระธาตุดินแดง สถานที่ซึ่งประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้สำเร็จสมบูรณ์ เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญู กตเวทิต่อพระศาสนา และพระพุทธองค์ อีกทั้งยังทำให้คนรุ่นหลังได้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนา และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้มีศรัทธา เปรียบเสมือนอนุสาวรีย์แห่งชีวิตของพุทธศาสนิกชน

การก่อสร้างพระธาตุดินแดง เริ่มโดยการตอกเสาเข็ม วางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๘ จนถึง วันสมโภชพระธาตุดินแดง วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ รวมระยะเวลาทั้งสิ้น ๘ ปี ๑ เดือน ตลอดช่วงการก่อสร้างนั้น เป็นช่วงเวลาที่ได้เรียนรู้หลักกรรมหลากหลายประการ อุปสรรคต่างๆ ที่ได้พบเจอระหว่างการก่อสร้าง เป็นเครื่องยืนยันว่า ธรรมชาติของพระพุทธองค์ที่ทรงแสดงไว้ คือ **“ความจริงแท้”** ผมจึงได้ใช้กรรมเหล่านั้นเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมากมาย ด้วยศรัทธาที่ผมเชื่อมาเสมอว่า **“หากปรารถนาสิ่งใดแล้ว ความล้มเหลวจะไม่เกิดขึ้น ถ้าไม่ล้มเลิก”**

พระธาตุดินแดงในวันนี้ จะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าขาดความศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ และปัญญา ของพวกเราทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการ ขออนุโมทนาบุญกับทุกท่านที่เสียสละทั้งกำลังสติปัญญา กำลังทรัพย์ กำลังกาย และกำลังเวลา ในการสร้างพระธาตุดินแดง ฝากไว้เป็นสมบัติของแผ่นดิน เพื่อเป็นการสืบสานพระพุทธศาสนาให้ยืนยาวสืบต่อไป

อานิสงส์ผลบุญใดที่เกิดจากการสร้างพระธาตุดินแดงแห่งนี้ ขอจงเป็นพลว ปัจจุบัน เป็นผลสำเร็จ นำส่งให้ทุกท่านและครอบครัว ประสบแต่ความสุข และเจริญ ในธรรมที่ปรารถนายิ่งๆ ขึ้นไป ด้วยเทอญ ฯ

รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา

เหตุบังเอิญไม่มีในโลก ทุกอย่างล้วนถูกจัดสรรตามเหตุและผล

ด้วยข้าพเจ้าได้มีโอกาสไปทำบุญถวายเพลแก่คณะสามเณรภาคอุดรธานี เมื่อต้นปี ๒๕๕๘ ณ วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลคำพิ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดย ดร.พระมหาอ้าย เป็นผู้อำนวยการหลักสูตร “สามเณรต้นกล้า” ซึ่งในวันนั้น ท่านพาเยี่ยมชมอุโบสถสีขาว สถาปัตยกรรมแบบพุทธศิลป์สมัยใหม่ที่สง่างามท่ามกลางผืนป่า ซึ่งด้านหลังอุโบสถสีขาวหลังนี้ยังเป็นที่ดินว่างเปล่า ท่านได้ปรารถนาจะให้ที่ดินเปล่าหลังอุโบสถนี้ เป็นเจดีย์ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุให้กับผู้ศรัทธาในพระรัตนตรัย เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ และเพื่อสืบสานให้พระพุทธศาสนายังคงอยู่เป็นมรดกสืบทอดไปสู่คนรุ่นหลังได้เข้ามกราบไหว้บูชา บ่งบอกถึงความรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนา และจิตใจของคนไทย

ด้วยพลังแห่งศรัทธา ประกอบกับกำลังใจสมเด็จพระเกียรติ ปีมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ พ่อหลวงของปวงชนชาวไทย ทรงครองราชย์ ครบ ๗๐ ปี เพื่อเป็นการถวายความจงรักภักดีต่อพระองค์ท่าน จึงได้ตอบตกลงร่วมสร้างโดยตั้งงบประมาณเบื้องต้นไว้ที่จำนวนเงิน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (ยี่สิบล้านบาท) เพื่อให้พระธาตุดินแดง เป็นพุทธสถาปัตยกรรมอารยธรรมอีสาน “ร้อยศรัทธาสร้างพระธาตุดินแดงถวายเป็นพุทธบูชา เสมือนหนึ่งรวมปัญญาสร้างพุทธสถาปัตยกรรมถวายเป็นพระราชกุศล”

เพราะเชื่อว่าเหตุบังเอิญไม่มีในโลก ทุกอย่างล้วนถูกจัดสรรตามเหตุและผล และสามารถเปลี่ยนแปลงสำเร็จได้ด้วยบุญกุศล

ตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการสร้างพระธาตุดินแดง แม้จะรับบททดสอบ หลากหลายประการ แต่ด้วยความซาบซึ้งถึงสัจธรรม หลักธรรมคำสอนของพระพุทธ องค์ จึงได้น้อมนำปัญญามาควบคู่กับศรัทธา สติตั้งมั่นในความเพียร วิริยะ ตั้งจิต สู่ความสำเร็จ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใด ๆ จนมาถึงวันนี้ วันสมโภชพระธาตุดินแดง

ขอน้อมกราบขอบพระคุณ ดร.พระมหาอ้าย ที่ได้ให้โอกาสข้าพเจ้าได้มี ส่วนร่วมในการสร้างพระธาตุดินแดง เจดีย์สถานที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุของ องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ณ วัดป่าธรรมอุทยาน จังหวัดมหาสารคาม ที่จะถูก จารึกไว้เป็นสมบัติของแผ่นดินสืบต่อไป

ขอผลบุญกุศล ที่เกิดจากศรัทธาในการร่วมสร้างพระธาตุดินแดง ณ วัด ป่าธรรมอุทยาน จังหวัดมหาสารคาม ได้สำเร็จสมบูรณ์ ขออานิสงส์แห่งบุญนี้ให้ ทุกท่านและครอบครัวพบกับความสำเร็จ ความสมบูรณ์ถ้วนหน้ากันเทอญฯ

สาธุ สาธุ สาธุ

ดร.เสาวภาคย์ ถนนมศักดิ์กุล

๓ มกราคม ๒๕๖๗

เก็บเรื่องเล่าไว้เป็นที่ระลึก บันทึกความดีไว้เป็นอนุสรณ์

พระมหาอ้าย ธีรปัญญา

■ เมื่อถึงเวลา เข้าองบุญ อีกมารับบุญของเขาเอง

การที่คนใดคนหนึ่งมาพบเจอกันในชาตินี้ แล้วได้พากันสร้างสิ่งใหญ่ดังเช่น “พระธาตุดินแดง” อันเป็นศาสนสถานศักดิ์สิทธิ์ถวายเป็นพระพุทธรูปศาสนา ชื่อว่า “ย่อมมีบุญสัมพันธ์” ต่อกันและกัน ท่านอาจารย์รุ่งปัญญาและคณะศิษยานุศิษย์ มีเจตนาตั้งใจมาตักบาตรถวายภัตตาหารเพลสามเณรภาคฤดูร้อน วันที่ ๓ ปี ๒๕๕๘ เท่านั้นจริง ๆ ส่วนผลานิสงส์เพิ่มพูนจากนี้ เป็นเพราะบุญของท่านอาจารย์รุ่งปัญญาและคณะศิษย์เคยทำร่วมกัน ผู้เขียนเป็นเพียงสะพานบุญ เป็นเพียงผู้ชี้ขุมทรัพย์น้อย ๆ เท่านั้น

เคยปรารภกับท่านอาจารย์รุ่งปัญญาว่า “พวกเราเคยไปกราบไหว้บูชาสักการะพระธาตุเจดีย์อันผู้มีบุญบารมีสร้างไว้ ไม่รู้ที่แห่ง ก็พระธาตุ ก็ประเทศแล้ว คนเหล่านั้นหากรับทราบด้วยญาณวิถีใด ย่อมปลื้มใจในบุญที่ผู้คนหลังไหลไปกราบไหว้เป็นแน่แท้ กล่าวถึงยุคพวกเราผู้เกิดเป็นชาวพุทธในชาตินี้ หากมีสมบัติ ๔ คือ คติสมบัติ ๑ อุปธิสมบัติ ๑ กาลสมบัติ ๑ ปโยคสมบัติ ๑ ถ้ามีสมบัติเหล่านี้ครบถ้วนมากหรือน้อยก็ตาม ควรพากันสร้างพระธาตุเจดีย์ถวายเป็นพระพุทธรูปศาสนาเถิด”

อาจเพราะบุญเก่าหนุนเสริมเติมเต็มให้สร้างพระเจดีย์ในเวลาที่ใช้ ในจังหวะโอกาสที่เหมาะสม ทั้งแรงบุญอธิษฐานในอดีตชาติมาปรากฏบริบูรณ์ในชาตินี้ จึงได้สร้างพระธาตุดินแดงร่วมกัน ซึ่งไม่ใช่สิ่งบังเอิญใด ๆ ทั้งสิ้น พระธาตุดินแดงอันพวกเราสร้างไว้ จักเทศน์แทนพลังศรัทธาพวกเราในภายภาคหน้าว่า “พวกชนเหล่านี้แล เป็นผู้สร้างพระธาตุดินแดง” ซึ่งความดีเหล่านี้ จักสถิตอยู่ในมนุษยโลก อีกไม่รู้กี่ภพกี่ชาติตราบชั่วกัลปาวสาน

■ สร้างงานใหญ่ อย่างวันไหว ใจต้องสงบนิ่ง

เมื่อใดก็ตามเหล่าศรัทธาชนสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อพหุชน ใ้ว่าสิ่งนั้นจะบรรลุความสำเร็จชะทีเดียว เพราะอะไร? เพราะการสร้างสิ่งที่เป็นมงคลมาก ศักดิ์สิทธิ์มาก มีประโยชน์มาก ก็จะมีมารมาผจญในรูปแบบต่าง ๆ มาทดสอบศรัทธาให้ถอยห่างออกไป มาสอบอารมณ์ทางจิตให้เศร้าหมองอยู่ร่ำไป ทว่าจิตใจที่สงบนิ่งไม่หวั่นไหวตามแรงโลกธรรม มองเห็นธงชัยในวันสำเร็จ จะทำให้เราพบชัยชนะอยู่เรื่อยไปเช่นกัน อย่าลืมว่า “สร้างงานเล็กมารก็จะตัวน้อย สร้างงานใหญ่มารก็จะตัวใหญ่ระดับตัวพญา”

การสร้างพระธาตุดินแดงครั้งนี้ คณะกรรมการได้รับฉันทานุมัติจากทางวัดป่าธรรมอุทยาน เพื่อสร้างศาสนสถานถวายเป็นปณิธานประเทศไทยด้วยเหตุ ๒ ประการ คือ น้อมถวายเป็นพุทธบูชาเนื่องในมหามงคลโอกาสฉลองครบรอบ ๑๕๐ ปี แห่งการสถาปนาเมืองมหาสารคาม (๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๔) และน้อมถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในมหามงคลสมัยเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติครบ ๗๐ ปี แห่งการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ (๙ มิถุนายน ๒๕๕๙)

ตลอดระยะตั้งแต่เริ่มก่อสร้าง งานก็ก้าวรุดไปด้วยดี มีสะดุดบ้างเป็นจิงหะ เช่น กรณีคดีร้องเรียนเกี่ยวกับป่าสาธารณะหรือป่าชุมชน ก็วกกันไปตามเนื้อคดี ความจนล้นสุด สุดท้ายก็เมตตา อภัย อโหสิ สันติไม่ผูกเวรสร้างกรรมต่อกัน กรณีเจอหมากยพิบัติโรคโควิด-๑๙ ที่แพร่กระจายไปทั่วโลก ต้องหยุดพักการก่อสร้าง ปฏิบัติตามคำสั่งรัฐบาล กรณีหาช่างฝีมือไม่ได้ก็ต้องเว้นพักงานเป็นช่วง ๆ กรณีงบประมาณไม่เพียงพอ ก็ต้องรอจนถึงฤดูกาลทอดกฐินจึงจะได้งบประมาณต่อยอดให้ งานก้าวหน้าต่อไป

ทุกครั้งที่เกิดการสะดุดนั้น ก็จะปลุกจิตปลอบศรัทธาคณะกรรมการอยู่เสมอว่า “ให้พวกเราถอยสติกลับไปมองวัตถุประสงค์ ๒ ประการนั้นให้ดี วางใจให้ถูกต้อง ตั้งจิตให้สงบนิ่งเถิด จักเกิดพลังศรัทธาสร้างงานให้สำเร็จต่อไป เพราะไม่มีโอกาสใดในหล้าสำคัญยิ่งกว่านี้แล้ว ที่จักได้สร้างงานถวายเป็นพุทธบูชาแก่พระพุทเจ้า และได้สร้างอนุสาวรีย์ถวายเป็นพระราชกุศลแก่พระเจ้าอยู่หัว ผู้เป็นที่รักยิ่งในชีวิตของพวกเขาเราพะโยม”

■ ทำบุญหวังบุญก็ได้บุญ ทำบุญไม่หวังอะไร อีกได้ทุกอย่าง

โบราณกล่าวไว้ว่า “พระพุทธศาสนาเป็นของทุกคน บุญกุศลเป็นของทุกท่าน” ท่านทั้งหลายสังเกตไหม? เมื่อเข้ามาวัดป่าธรรมอุทยาน ไม่ค่อยปรากฏมีชื่อเจ้าภาพตามเสาตามประตูของศาสนสถานเหมือนวัดทั่วไป หากจะมีอยู่บ้างก็มีพอดีพองาม เพราะอะไร? เพราะทุกคนทำบุญทั้งคือทั้งอดีตชาติตนไว้ที่บ้าน วางชื่อเสียงเรียงนามไว้ที่ทำงาน นำศรัทธาและปัญญาสามัคคีร่วมกันสร้างพระธาตุดินแดง ก็เพื่อร่วมกันถวายเกียรติพระนามไว้แค่ ๒ พระนาม คือ **“พระพุทธเจ้า กับพระเจ้าอยู่หัว”** เท่านั้น

จึงนับว่าคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง กลุ่มญาติธรรมกัลยาณมิตรทุกสายบุญ ทุกคนทำบุญครั้งนี้ด้วยความตั้งใจดี ไม่หวังสิ่งใดเป็นข้อแลกเปลี่ยน มีก็รับ ไม่มีก็ไม่เรียกร้อง ให้ก็เอา ไม่ได้ก็ไม่เป็นไร ทุกคนจึงดูเบาสบาย เพราะไม่หวังเป็นเจ้าของเมื่อถวายไปแล้ว มีแต่ตั้งใจเป็นเจ้าภาพทำหน้าที่ของอุบาสกอุบาสิกาให้สมบูรณ์ พระธาตุดินแดงจึงดูสะอาดตา ไม่รกรุงรังด้วยป้ายชื่อเจ้าภาพ หากจะมีจารึกอยู่บ้าง ก็ควรจารึกบุญนี้ไว้เป็นอนุสติในจิตใจ หมั่นระลึกถึงเมื่อยามจิตใจไร้กาลัง หรือทะยอยเบิกบุญไปใช้ไว้ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ เพราะเชื่อว่า “บุญนั้นเป็นชื่อของความสุข กุศลนั้นเป็นชื่อของนิพพาน”

■ พระผู้ก่อปรต้ายพระนรินทร์ธรรม

น้อมกราบขอบพระคุณ พระพรหมวัชรเมธี (สมเกียรติ โกวิท ป.ธ.๙) กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะภาค ๙ เจ้าอาวาสวัดอรุณราชวราราม ราชวรมหาวิหาร หลวงพ่อผู้ก่อปรต้ายเมตตาคุณ รับเป็นประธานวางศิลาฤกษ์ กระทั่งเป็นประธานสมโภชพระธาตุดินแดงและพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ในฐานะที่อำเภอปรบือ จังหวัดมหาสารคาม เป็นมาตุภูมิบ้านเกิดของหลวงพ่อ ลูกพระหลาน เณรได้ฟังปาฐกถาด้วยบุญได้บารมีธรรม ได้สนองงานการคณะสงฆ์ด้วยความอบอุ่นใจทุกครั้ง ภาคภูมิใจทุกโอกาส เมื่อเข้ากราบถวายรายงานความคืบหน้าของการก่อสร้างงาน

น้อมกราบขอบพระคุณ พระธรรมวัชรจารย์ (น้อย ญาณวฑฺฒโธ) เจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม เจ้าอาวาสวัดมหาชัย พระอารามหลวง หลวงพ่อผู้เป็นที่พึ่งพาอาศัยสายงานการปกครอง สอบถามถึงความก้าวหน้าทุกที ถวายกำลังใจทุกครั้ง รับนิมนต์ทุกศาสนกิจที่วัดป่าธรรมอุทยาน ไม่ว่าจะเป็พระอุปัชฌาย์บวชลูกเณร ต้นกล้า เป็นประธานเททองหล่อพระประธานในอุโบสถพุทธชยันตี เป็นประธานเจริญชัยมงคลคาถาวันวางศิลาฤกษ์ และเป็นประธานเจิมป้ายเปิดพระธาตุดินแดง ตลอดถึงสรรพกิจน้อยใหญ่ของเจ้าคุณหลวงพ่อล้วนเกี่ยวดองกับวัดป่าธรรมอุทยาน ด้วยความเมตตาอย่างยิ่ง

น้อมกราบขอบพระคุณ พระธรรมโพธิวงค์ (วิริยฤทธิ์ วิริยวุโธ) เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา หัวหน้าพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล ผู้เมตตาศิษย์ให้ทั้งโอกาสการศึกษา ให้วิธีการทำงาน ให้วิชาพระธรรมทูต และให้ความเมตตาขอบพระบรมสารีริกธาตุอันล้ำค่าจากกุสินารานคร สังเวชนียสถานทีปรีนิพพาน เพื่ออัญเชิญสู่พระธาตุดินแดง, พระศรีโพธิวิเทศ (สุพจน์ กิตติวัฒน์ ป.ธ.๙) เจ้าอาวาสวัดไทยลุมพินี ประเทศเนปาล เมตตาขอบพระบรมสารีริกธาตุจากลุมพินีวัน สังเวชนียสถานทีประสูติ เพื่ออัญเชิญสู่พระธาตุดินแดง, พระครูปริยัติโพธิวิเทศ (คมสรณ์ คุณตธัมโม) เจ้าอาวาสวัดไทยเขตวันมหาวิหาร นครวัดถึ ผู้ให้โอกาสไปจำพรรษาที่วัดไทยบุพพารามมหาวิหาร ปี ๒๕๖๖ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวาทะว่าด้วยการทำงาน ตลอดพรรษากาล, พระครูศรีพัฒนวีราภรณ์ (ปราโมทย์ มหาวิริโย) เจ้าอาวาสวัดพระราชวังกบิลพัสดุ์ ประเทศเนปาล ผู้ให้ความอนุเคราะห์มากสิ่งหลายร้อยประการตั้งแต่เป็นสามเณรน้อยกระทั่งปัจจุบันกาล ตลอดถึงครูบาอาจารย์พระธรรมทูตสายพุทธภูมิทุกรูปทุกท่าน

น้อมกราบขอบพระคุณ พระราชวชิรธรรมวิเทศ (เศรษฐกิจ สมานิติ) เจ้าอาวาสวัดนาคปรก เจ้าคณะแขวงปากคองภาชีเจริญ ประธานสหภาพพระธรรมทูตไทยในโอเชียเนีย หลวงพ่อผู้กอรปด้วยพรหมวิหารธรรม อนุญาตให้นำปัญญาไปพัฒนาบ้านเกิดทั้งสร้างวัดป่าธรรมอุทยาน ทั้งสร้างวัดโพธิ์ศรี (โพธิ์ศรีห้วยทราย) เมตตาให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา ไปดูหน้างาน ให้การอบรมบ่มเพาะนิสัย ต่อลูกศิษย์ด้วยวาจาว่า “ตื่นแต่เช้า ก้าวไปข้างหน้า แข่งกับเวลา เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม” ขอบพระคุณถึงผู้ช่วยเจ้าอาวาสทุกรูป พระสงฆ์สามเณร สังฆการี อุบาสก อุบาสิกาชุมชนชาววัดนาคปรก ตลอดถึงแม่ครัวทุกคนที่คอยดูแลทั้งยามปกติสุขและยามได้รับทุกข์เวทนาทางกาย วัดนาคปรกเป็นบ้านหลังใหญ่ พระเณรอยู่แล้วสบายใจเป็นที่สุด เพราะเมตตาธรรมของหลวงพ่อดูน่าเอ็นประพรมใจ

น้อมกราบขอบพระคุณ พระธรรมวัชรบัณฑิต (สมจินต์ สัมมาปัญญา ป.ธ.๘ ศ.ดร.) อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้นิพนธ์บทความเรื่อง “เจดีย์ในพระพุทธศาสนา” และ “พระธาตุ พระบรมสารีริกธาตุกับคนไทย” เจ้าคุณอาจารย์ผู้กอรปด้วยสุทธิปัญญา อนุญาตให้นำมาลงในหนังสือสมโภชพระธาตุดินแดง ทำให้หนังสือมีคุณค่ายิ่ง ข้อมูลเชิงวิชาการนี้ จักเป็นประโยชน์ต่อสาธุชนผู้สนใจอย่างถูกต้องที่สุด อนึ่ง กราบขอบพระคุณท่านพระมหาชำนาญ มหาชาโน ป.ธ.๘, ดร. รองอธิการบดีฝ่ายประชาสัมพันธ์และเผยแผ่ มจร. ผู้ประสานภารกิจในการขอบทความครั้งนี้

กราบขอบพระคุณ พระเทพวัชรเมธี (สมคิด จินตามโย ป.ธ.๕ ศศ.ดร.) อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้ช่วยเลขานุการสมเด็จพระสังฆราช ท่านเจ้าคุณอาจารย์ผู้กอรปด้วยพรหมวิหารธรรม กาลครั้งหนึ่งเป็นบุญวาสนาของผู้เขียนได้เรียนปริญญาโทร่วมห้องด้วยกันที่มหาวิทยาลัยเดลี-อินเดีย ท่านเจ้าคุณให้คำปรึกษา ชี้ขั้นตอนระเบียบ และนำพาคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดงในการขอประทานพระวโรกาสเข้าเฝ้า และเข้ารับพระบรมสารีริกธาตุจากเจ้าพระคุณสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

กราบขอบพระคุณ พระเมธีวชิโรดม (พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ป.ธ.๙) หรือที่รู้จักกันดีคือ ท่าน ว.วชิรเมธี ในฐานะนักคิด นักเขียน นักบรรยาย นักเผยแผ่ นักปฏิบัติ และนักปราชญ์แห่งยุคสมัย ถือเป็น “ไอดอลของพระหนุ่มเนรมิตน้อย” แม้ท่านเจ้าคุณจะมีศาสนกิจมากมายทั้งในและต่างประเทศ ท่านยังเมตตาศิษยานุศิษย์ รับผิดชอบต่อองค์แสดงพระธรรมเทศนาในการครั้งนี้ ถือเป็นประวัติศาสตร์แห่งการสมโภชพระธาตุดินแดง สร้างความปลื้มปิติบุญใจแก่มวลคณะกรรมาธิการจัดสร้าง ตลอดถึงชาวมหาสารคามเป็นอย่างยิ่ง โอกาสครั้งหนึ่ง “ได้พบสมณะผู้อุดมปัญญา ได้สดับฟังธรรมะอันล้ำค่า ได้เห็นจริยาสมบัติอันงดงาม”

กราบขอบพระคุณ พระมหาเด่น วิฑิตธัมโม (ป.ธ.๓ ศศ.บ.) เจ้าอาวาสวัดป่าธรรมอุทยาน และขอบคุณท่านอาจารย์กุหลาบ ศรีคาม (อดีตเจ้าอาวาสรูปที่ ๑) ผู้บุกเบิกสร้างวัดป่าทั้ง ๒ ท่าน ที่เปิดเนื่อนานบุญให้คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ได้สร้างศาสนสถานนามว่า “พระธาตุดินแดง” เพื่อน้อมถวายเป็นพุทธบูชา และน้อมถวายเป็นพระราชกุศล ไม่มีอาจารย์ทั้ง ๒ ท่านคอยเปิดบุญให้ พวกเราคงไม่มีโอกาสสร้างสิ่งมหัศจรรย์แห่งศรัทธาสำเร็จในวันนี้ เมื่อคณะกรรมการและผู้มีส่วนแห่งบุญทั้งปวงถวายพระธาตุดินแดงแล้ว จักเป็นภาระหน้าที่ของวัดป่าธรรมอุทยาน ในการเปิดประตูอารามต้อนรับพุทธศาสนิกชนเข้ามาราบไหว้พระบรมสารีริกธาตุ และคอยแผ่บุญความดีให้แก่คณะกรรมการ ตลอดถึงท่านผู้มีส่วนแห่งบุญด้วยไมตรีจิต

กราบขอบพระคุณ พระมหาคุณวุฒิ เขมเบโม (ป.ธ.๕, ดร.) เจ้าอาวาสวัดสิริบุญญาราม เจ้าคณะตำบลหนองสิม ผู้เป็นเสาหลักในพื้นที่คอยให้กำลังใจทั้งประสานศรัทธา ทั้งทำหน้าที่พระสังฆาธิการ อย่างไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย, ขอบพระคุณท่านเจ้าคุณ พระวชิรรัตนภรณ์ (ชุมพร นิตฺสาโร ป.ธ.๕, ดร.) เลขานุการเจ้าคณะภาค ๙ สหายธรรมผู้คอยประสานสรรพิกิจน้อยใหญ่ ตั้งแต่วางศิลาฤกษ์กระทั่งสมโภชพระธาตุดินแดงให้ลุล่วงด้วยดี, ขอบพระคุณท่านพระครูปัญญาพุทธวิเทศ (มังกร ปัญญาภูโธม ป.ธ.๓, พธ.บ.) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดนาครปรก สหายธรรมผู้ร่วมทุกข์ร่วมสุข คอยให้คำปรึกษา ช่วยเหลือหน้งานหลังงาน ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จสมบูรณ์ในวันนี้

ขอบพระคุณท่านพระครูปลัดเอกชัย อรินทโม เลขานุการคณะกรรมการ
จัดสร้างพระธาตุดินแดง ฝ่ายบรรพชิต ผู้ถือกำเนิดความเป็นสามเณรจากวัดป่า
ธรรมอุทยานรุ่นแรกตั้งแต่สร้างวัด ผู้อุทิศสติปัญญาออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์
ทั้งงานปฏิภาณฐิติน ชองผ้าป่า ป้ายงานน้อยใหญ่ ทั้งเว็บไซต์ ทั้งถ่ายภาพ ทั้งทำวิดีโอ
ทั้งออกแบบกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะทุ่มเวลาจัดรูปเล่มหนังสือเล่มนี้ ซึ่งอัดแน่น
ด้วยคุณภาพเหมือนเดิมชนิดทันใช้วันงานสมโภชพระธาตุดินแดงครั้งนี้

ขอบคุณท่านพระมหาวุฒิวร วุฑฒิเมธี ผู้ประสานงานฝ่ายวัดถุมงคล
คอยปฏิสังขรณ์ทุกฝ่าย, หลวงพ่อเอนก วิเวกนาโค รักษาการเจ้าอาวาสวัดโพธิ์ศรี
(โพธิ์ศรีห้วยทราย) แม้กายจะป่วยแต่จิตใจยังเบิกบานในการช่วยเหลือเกื้อกูลทุกกิจ
น้อยใหญ่, พระมหาศุภฤกษ์ สุภัททจารี ท่านมหาขวัญผู้มากด้วยน้ำใจไมตรี ท่าน
ขวัญอยู่ที่ไหน ไกลแค่ไหนก็คือใกล้ งานมากแค่ไหนก็คือน้อย ท่านนำพาลูกทีมจาก
วัดตากฟ้า นครสวรรค์ มาสนองวัดป่าธรรมอุทยานอย่างสุดกำลัง

ขอใจเหล่าลูกศิษย์ตระกูลต้นกล้า “บวชรั้อยเหลือหนึ่งก็ยังมี” ศาสนทายาท
วัดป่าธรรมอุทยาน พระมหาศรายุทธ สารเมธี ท่านมหาไฉคือเป็นสามเณรต้นกล้า
รุ่นที่ ๓ นับเป็นลูกพระธาตุดินแดงอย่างแท้จริง เพราะเกิดจากโครงการนี้ ปั้นดิน
ทรายจนกลายเป็นเจดีย์ใหญ่ มีบุญวาสนาอยู่อุปฐากหลวงพ่อดูรดุณเฑาะที่สูงสุด
แล้ว, สามเณรจิรวุฒน์ ทองคำพันธ์ (มหาวิว) ลูกพระธาตุดินแดงอีกรูป ผู้เขียนนำไป
ฝากเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม หน่วยก้านมันสมองดี อนาคตหนึ่งเดียวของสามเณร
ต้นกล้า ที่มีโอกาสจบเปรียญธรรม ๙ ประโยค, สามเณรภูมิตร์ตันกันยา (มหา
โอ) ผู้กำลังดำผุดดำว่ายเจริญรอยตามรุ่นพี่ในเส้นทางธรรม และสามเณรนิติภูมิ
หรือเดอะ หลิว มีเอกลักษณ์ระดับสากลผู้ผ่านการฝึกฝนทุกมุมมกล้องจากปรมาจารย์
พร้อมด้วยเหล่าสามเณรวัดสิริบุญญารามในนามศิษยานุศิษย์หลวงปู่เจ้าอวาส
ทำงานด้วยความขยันขันแข็ง หนักเอาเบาสู้ คำว่าไม่มีในพจนานุกรม

■ พวกเราทั้งอง ล้วนเป็นพี่น้องกัน

ขออนุโมทนาขอบคุณท่านอาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา ผู้เปิดปฐมวาระรับพรบุญในการสร้างพระธาตุดินแดง ผู้เป็นประธานจัดสร้าง ผู้เป็นแม่ทัพ นายกอง ผู้เป็นศูนย์รวมความสามัคคีของทุกฝ่าย ผู้ประทับประคองศรัทธาลูกศิษย์ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘-๒๕๖๗ ครบ ๘ ปี ฝ่ายทุกมรสุมในการสร้างบารมีอันยิ่งใหญ่กระทั่งงานเสร็จสมบูรณ์ ถ้าท่านอาจารย์ไม่รับพรนำสร้างในวันนั้น คงไม่มีวันเห็นการเกิดขึ้นของพระธาตุดินแดง สถาปัตยกรรมแห่งอารยธรรมอีสานในวันนี้เป็นแน่แท้ และขอบคุณในน้ำใจไมตรีของอุบาสกอัน ปิยคุณะ วรณพรภักดี เลขานุการคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ฝ่ายคฤหัสถ์ ในฐานะศูนย์กลางสรรพกิจน้อยใหญ่ ผู้มีใจเบิกบานกับการรับใช้เพื่อนมนุษย์ ทำหน้าที่ตั้งคำพระท่านเทศน์ว่า “ตกปลานอกบ้าน ประสานสิบทิศ ผูกมิตรทั่วหล้า บริหารปัญญา สาลิกาป้อนเหยื่อ”

ขออนุโมทนาขอบคุณคุณโยมต้อง ดร.เสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล อุบาสิกา ผู้ใจดี เศรษฐินผู้ใจงาม ผู้เสมอต้นเสมอปลายในบุญกุศล ผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำสายธุรกิจและเป็นอุบาสิกาอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาทั้งสายปริยัติและสายปฏิบัติ ผู้เป็นแม่งานประสานพี่น้องใจบุญลูกหลานใจดี ผู้ข้ามพ้นทุกความยากง่าย เพียงให้บอกปัญหา ก็จะไม่เบียดเบียนมาแก้งานให้ลุล่วงด้วยดีทุกกรณี สมกับเป็น The show Must go on. พร้อมทั้งขอบคุณถึงคุณหมอ น.สพ. ธนวิมล วิบูลย์ อุษัย อุบาสกผู้ใจบุญคุณธรรมเคียงข้างทั้งกายใจทุกงานบุญ ตลอดถึงญาติธรรม กัลยาณมิตร สายบุญทุกคนทุกท่าน

ขออนุโมทนาขอบคุณคุณโยมเอก นายคุณเอก ตันชเกษม สถาปนิก ผู้มากประสบการณ์และมีศรัทธามหาศาล พร้อมด้วยทีมงาน A444 คุณโยมตันตรี ต่าย หนึ่งใน แจง ฯลฯ วางเวลาสร้างตึกรามบ้านช่อง บินโฉบยามมาออกแบบสร้างเจดีย์ สถาปัตยกรรมอัตลักษณ์อีสานสากลระดับโลก เรียบง่าย แข็งแกร่ง งดงาม ไม่เหมือนใคร สร้างเสร็จวันนี้แลดูเก๋านับพันปี ทั้งออกแบบ ทั้งหาช่าง ทั้งหาเงิน สร้าง ทั้งอุทิศงานถวายเป็นพุทธบูชา และขอขอบคุณถึงคุณพ่อวิทยา-คุณแม่กัญญา-คุณโยมเอ็ง ศิริชาติวาปี ผู้ให้ที่พักอาศัย อาหาร รถรับส่ง ทั้งช่วยตั้งกองกฐิน แจกซองฎีกาผ้าป่า หนุนเสริมเติมพลังจนถึงที่สุด

ขอขอบคุณอนุโมทนาคณะกรรมกรทุกท่าน ญาติธรรมสายบุญทุกสาย กลยณมิตรใจดีทุกนาม ตลอดถึงท่านผู้มีส่วนมีแห่งบุญสร้างพระธาตุดินแดง ทุกคน ทั้งระบุนามก็ดี ไม่ได้เอ่ยนามก็ดี ท่านทั้งหลายถือว่าเป็นผู้แปลงสมบัติ จากทรัพย์สินเงินทอง ให้กลายเป็นเหล็กอิฐหินปูนทราย เป็นค่าแรงค่าน้ำค่าไฟ เป็นทุนเล่าเรียน เป็นค่าขนมค่าอาหาร เป็นค่ายารักษาโรคให้แก่แรงงานชาวบ้าน นับไม่ถ้วน สำคัญที่สุดคือท่านทั้งหลาย เป็นผู้มีพระคุณต่อพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะต่อวัดป่าธรรมอุทยาน จากลานดินแดงแห้งแล้งไม่น่าเชื่อว่า **“จะกลายเป็นพระมหาเจดีย์สว่างาม”** ให้หมู่ชนมากกราบไหว้อีกหลายร้อยปีพันปี ทรัพย์ที่ทุกท่านบริจาค นั้นนับว่า “ไม่สูญเปล่า” เพราะพระธาตุดินแดงได้กลายเป็นสมบัติของพระพุทธศาสนา เป็นสมบัติของแผ่นดินประเทศไทย เป็นสมบัติของมวลมนุษยโลก อันหมู่มนุษย์และเหล่าเทวดาทั้งหลาย ย่อมสรรเสริญ ย่อมกราบไหว้ ย่อมบูชา ทั้งในโลกนี้และโลกหน้าตราบพุทธันดรเบื้องหน้าโน้นแล

ขออนุโมทนาขอบคุณ คุณสุเมธ-คุณยุพา เตชะไกรศรี และครอบครัว พร้อมด้วยญาติธรรมสายบุญผู้เจริญรอยความดีของสุเมธดาบส และมฆมานพ ยอดจิตอาสาผู้ทำดีด้วยหัวใจ ได้แสดงศรัทธารับเป็นเจ้าภาพสร้างถนนหินคลุก แบบปูผิวรอยหินลาดด้วยยาง CRS-2 ตั้งแต่ถนนปากทางเข้าวัดจนถึงเสาดินพระเจ้า อโศกมหาราช รวมระยะทาง ๑ กิโลเมตร พร้อมทั้งเทหินคลุกถนนรอบนอกพระธาตุดินแดง นับเป็นการสานงานต่อจากทำถนนหินคลุกบดอัดครั้งแรกเมื่อปลายปี ๒๕๖๐ ในงานสมโภชอุโบสถพุทธชยันตี ๒๕๐๐ งานสมโภชพระธาตุดินแดงครั้งนี้ ทำให้การสัญจรไปมาสะดวก ฝุ่นไม่คละคลุ้ง ไม่เป็นมลพิษทางอากาศอีกด้วย นับเป็นการสร้างถนนแห่งความดีแก่พระภิกษุสามเณร และเป็นสาธารณประโยชน์แก่พุทธศาสนิกชนตามบริบทของวัดป่าภาคอีสานอย่างน่าอนุโมทนาเป็นที่สุด

ขอบคุณในน้ำใจไมตรีของคณะอุบาสกอุบาสิกาผู้ค้ำชูศีลขันธ์ธรรมชาววัดป่าธรรมอุทยาน ชาวบ้านผู้ตักบาตรทำบุญให้พระสงฆ์ได้มีกำลังปฏิบัติธรรมทุกวัน ขอขอบคุณท่านบุญเยี่ยม คำโสม นายก อบต.โนนราษี ผู้ทุ่มเทสรรพกำลังน้อยใหญ่ สนองงานพระพุทธศาสนาในฐานะลูกศิษย์วัด ขอขอบคุณท่านผู้ใหญ่นิกร เพียรสิงห์ ผู้ใหญ่บ้านฝาง ที่คอยดูแลเอาใจใส่รับใช้พระสงฆ์องค์เจ้าด้วยดีตลอดมา ขอขอบคุณท่านกำนัน ท่านผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ผู้นำท้องถิ่น อสม. รพ.สต. คณะครู ผู้ปกครอง นักเรียน ชาวไร่ชาวนาชาวสวน กลุ่มแม่ครัวแม่บ้านแม่เรือน และชุมชนชาวบ้านในพื้นที่ใกล้เคียง ตลอดถึงผู้ที่อยู่เบื้องหลัง ทั้งหญิงชายและลูกหลานเยาวชนทุกคน...ด้วยไมตรีจิตยิ่ง

■ ปาฏิหาริย์แห่งพระธาตุดินแดง

ท่านเชื่อเรื่องปาฏิหาริย์พระบรมสารีริกธาตุไหม? เป็นคำถามที่เกิดขึ้นสำหรับผู้เขียนมานาน เพราะส่วนตัวมีนิสัยหนักแน่นในหลักอนุศาสน์ปาฏิหาริย์ คือ คำสอนเป็นจริง สอนให้เห็นจริง นำไปปฏิบัติได้ผลสมจริงเป็นอัศจรรย์ตามที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนไว้ อาจจะเป็นเพราะอยู่จำพรรษาในพุทธภูมิ ๑๐ กว่าปี ทั้งในฐานะพระนักศึกษ ทั้งพระธรรมวิทยากร ทั้งพระธรรมทูตช่วยแรงงานก่อสร้างวัดไทยเขตวันมหาวิหาร และวัดไทยบุพพารามมหาวิหาร นครสวรรค์ จึงซึมซับในส่วนของพระธรรมคำสอนมากกว่าสิ่งอื่นใด กระทั่งมีโอกาสสร้างพระธาตุดินแดงปรากฏมีหลายเหตุการณ์เกิดขึ้นกับผู้เขียนทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงบันทึกความอัศจรรย์แห่งพระธาตุดินแดงไว้ ขอท่านผู้รู้ทั้งหลาย พึงพิจารณาด้วยปัญญาของท่านเองเถิด

เรื่องที่ ๑ “แสงปริศนา สว่างจ้าที่องค์พระธาตุ” ช่างโต้งหรือนายหัตถกร ศรีบาง ช่างผู้รับเหมาก่อสร้างพระธาตุดินแดง เล่าให้ฟังว่า “เมื่อปี ๒๕๖๑ วันหนึ่งในช่วงเข้าพรรษากาล เวลาประมาณ ๒ ทุ่มเศษ มีแสงสีส้มขนาดเท่าลูกมะพร้าว ลักษณะนวลตามาก พุ่งมาจากทางทิศตะวันตกด้านโรงเรียนโนนราชวีทยา ซึ่งอยู่ติดกับวัดป่าธรรมอุทยาน ลำแสงประมาณ ๓-๔ ลูก โดยพุ่งตกลงที่ยอดพระธาตุดินแดงแล้วก็หายไป อาบแสงสว่างทั้งองค์บัลลังก์แล้วก็หายไป ทั้งช่างโต้งและลูกน้องก็เห็นด้วยกันหลายคน ต่างพากันประหลาดใจเป็นที่สุด และยกมือไหว้ว่า “เป็นบุญของพวกข้าพเจ้าหนอ ผู้มาก่อสร้างพระธาตุ จึงได้พบได้เห็นบารมีของพระธาตุดินแดง”

เรื่องที่ ๒ **“พระบรมสารีริกธาตุเสด็จ”** ช่างแรงงานรับจ้างท้องถิ่นคนหนึ่ง เล่าให้ผู้เขียนฟังอย่างตื่นเต็นว่า “เมื่อปี ๒๕๖๑ วันหนึ่งในช่วงเช้าพรุชากาลเวลาประมาณใกล้ตีห้า ช่วงหลังพระวัดป่าธรรมอุทยานทำวัตรเช้าเสร็จแล้ว กระทบลูกจากที่นอนจะไปทำธุระส่วนตัว เดินออกมาข้างลานประทักษิณพระธาตุดินแดง ได้พบลำแสงขนาดใหญ่ ลักษณะขาวสะอาด งดงามมาก ลำแสงพุ่งมาจากอุโบสถพุทธชัยนิตีข้ามสระน้ำหน้าพระเจดีย์ แล้วพุ่งตกลงที่ยอดพระธาตุดินแดง เกิดแสงสว่างวาบทั่วทั้งองค์บัลลังก์ของพระธาตุดินแดงประมาณ ๙ วินาที เกิดมาไม่เกิดพบไม่เคยเห็นมาก่อนจริง ๆ กระทบนี้ยื่นตาตะลึง ได้แต่ยกมือขึ้นเปล่งวาจาว่า “สาธุ พระธาตุดินแดงอัศจรรย์แท้หนอ เป็นบุญของข้าพเจ้าแท้หนอ”

เรื่องที่ ๓ **“พระธาตุดินแดงอันศักดิ์สิทธิ์”** เมื่อปี ๒๕๖๕ ผู้เขียนเคยสอบถามพระเกจิอาจารย์รูปหนึ่ง หลวงปู่เป็นที่เคารพรักของลูกศิษย์มาก ต่างพากันเล่าลือกันในเรื่องท่านมีอภิญญาวิเศษ หลวงปู่ก็เมตตาเล่าให้ฟังว่า “พระบรมสารีริกธาตุที่ศักดิ์สิทธิ์จริง เป็นของแท้จริงนั้น จะเสด็จไปประดิษฐานด้วยพุทธบารมีเอง พระธาตุเจดีย์บางแห่งมีอนุภาพมาก เหล่าเทพดาจะพากันอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุไปประดิษฐานเอง พระธาตุดินแดงแห่งนี้ก็เช่นเดียวกัน เหล่ามนุษย์มีบุญสร้างอาคารพระธาตุถวายไว้ กล่าวเฉพาะพระบรมสารีริกธาตุอันพวกท่านพากันอัญเชิญมาแต่ไกลนั้น ได้เสด็จไปประดิษฐานตั้งนานแล้ว”

■ ไม่ศรัทธาก็อย่าลบหลู่ ไม่เคารพบูชาก็อย่าให้ร้าย

เรื่องที่ ๔ **“งูเหลือมยักษ์มาเข้าฝัน”** หลวงตาพระมหาเด่น สิริธัมโม เจ้าอาวาสวัดป่าธรรมอุทยาน เล่าให้ผู้เขียนฟังว่า “วันหนึ่งในช่วงปี ๒๕๕๙ ช่วงแรกของการลงพื้นที่หน้างานก่อสร้างพระธาตุดินแดง ทีมบริษัทก่อสร้างขนาดใหญ่บริษัทหนึ่ง ได้รับเหมาว่าจ้างในการพื้นที่หน้างาน เตรียมชุดหลุม ตอกเสาเข็ม ทำโครงสร้างพระธาตุดินแดง คนงานจึงใช้รถแบ็กโฮขุดดิน ปรับดิน เคลื่อนดินไปทั่วบริเวณ คืบนั้นหลวงตาฝันว่า มีงูเหลือมขนาดใหญ่เลื้อยขึ้นไปบนรถใช้ตัวรัดรถทั้งคันไว้แน่น ไม่ยอมปลปล่อย คล้ายจะบอกอะไรสักอย่าง แต่ก็ไม่เอะใจเพราะเป็นความฝัน หลวงตาเล่าต่อว่า ตั้งแต่ท่านมาอยู่ประจำวัดป่าธรรมอุทยานไม่เคยฝันเช่นนี้ กระทั่งรุ่งเช้าวันต่อมา รถของทีมช่างเกิดอุบัติเหตุหน้าโรงเรียนโนนราชสีหาวิทยาลัย ซึ่งอยู่ติดกับวัดป่าธรรมอุทยาน สภาพรถพังยับเยิน แต่ไม่มีใครได้รับบาดเจ็บคน เป็นเรื่องน่าอัศจรรย์อยู่ไม่น้อย ใครทำไม่ดีผีป่าเจ้าที่ก็ให้ร้าย ส่วนใครทำดีไว้เทพดาก็คุ้มครองรักษา นับว่าเจ้าที่พื้นที่พระธาตุดินแดงนั้นแรงจริง

เรื่องที่ ๕ “**พญานาคผู้เฝ้ารักษาสมบัติ**” อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา ประธานคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง เล่าให้ผู้เขียนฟังว่า “เมื่อปี ๒๕๖๐ ช่วงเริ่มต้นงานก่อสร้างพระธาตุดินแดง มักมีเหตุการณ์แปลกประหลาดเกิดขึ้นบ่อย วันหนึ่งท่านอาจารย์ได้แจ้งคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง และลูกศิษย์ว่า ช่วงที่พวกเราลงงานก่อสร้างพระธาตุดินแดงก็ดี ทีมช่างที่กำลังขุดสระน้ำหลังอุโบสถพุทธชยันตีก็ดี และทางวัดป่าตั้งเสนาหินอโศกมหาธาตุไม่ได้ก็ดี ท่านอาจารย์มีมติเห็นพญานาคสีดำตระกูลกัณหาโคตมมะ นอนขดกายอยู่ในสระน้ำหน้าพระธาตุดินแดง มีนัยน์ตาสีแดงกล้า ลักษณะเกี่ยวข้องกับรากล้างโกรธอะไรสักอย่าง จึงรู้ว่าทั้ง ๓ งานนี้ที่กำลังดำเนินนี้ยังไม่ได้ทำพิธีบวงสรวงอย่างเป็นทางการ จากนั้นท่านอาจารย์จึงนัดวันทำพิธีบวงสรวงเทวดาพลี เพื่อแจ้งแก่เจ้าที่เจ้าป่าตามคติประเพณีไทย และเพื่อเสริมกำลังใจแก่คนงานต่อไป จากนั้นเหตุการณ์ทั้งปวงจึงสงบลง อีกทั้งการก่อสร้างทั้ง ๓ งานก็สำเร็จไปด้วยดี”

เรื่องที่ ๖ “**พระธาตุเจดีย์มีเทพคุ้มครอง**” อีกเหตุการณ์เกิดขึ้นบริเวณพื้นที่ก่อสร้างพระธาตุดินแดง ดังเรื่องเล่าว่า “เมื่อปี ๒๕๕๙ วันหนึ่ง ทีมช่างไถปรับดินใหม่ก่อนลงมือขุดหลุม ตอกเสาพระธาตุดินแดง ตรงโพลงดินด้านหน้าจะมีงูเห่าคู่ผิวเมื่อยใหญ่ขนาดเท่าลำแขนคู่หนึ่ง ยกลำตัวขึ้นชูหัวไปมา เสียงชูดังฟู่ ๆ ให้เห็นอยู่เป็นอาทิตย์ แล้วก็หายไป เสมือนหนึ่งมาแจ้งข่าวว่า เจ้าที่อนุญาตให้สร้างพระธาตุดินแดงแล้ว ซึ่งเรื่องนี้ผู้เขียนเห็นเอง, อีกเรื่องนายช่างไถงเล่าให้ฟังว่า “เมื่อปี ๒๕๖๑ วันหนึ่ง ขณะกำลังก่อสร้างก็ได้ยินเสียงลูกสุนัขร้องหาแม่ จึงพากันเดินเลาะส่องหาตามต้นเสียง แล้วก็เจอลูกสุนัขขดงล่าว ปรากฏว่ามีงูเห่าดำใหญ่คู่หนึ่งกำลังขนดกายอยู่กับลูกงูหลายตัวอยู่ในใต้กองไม้ตรงที่เดียวกับลูกสุนัขร้อง จึงพาแปลกใจว่า ทำไมงูไม่กัดสุนัข ทำไมสัตว์ทั้งสองประเภทนี้มาออกลูกในที่เดียวกัน หรือน่าจะเป็นงูเจ้าที่เจ้าทาง มาอยู่เฝ้าสมบัติคือเจดีย์เป็นแน่แท้ หากผู้ใดเคารพพระธาตุเจดีย์อันศักดิ์สิทธิ์ ผู้นั้นย่อมได้รับการคุ้มครองรักษาจากเทพदानันแล

■ เขตอุทยาน โปรดลดความเลว!

เรื่องที่ ๗ “เขตอุทยาน โปรดลดความเลว” ช่างโต้งเล่าให้ผู้เขียนฟังว่า “เมื่อปี ๒๕๖๒ วันหนึ่งหลังทอดกฐินเสร็จแล้ว ช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน น้ำในสระมุจลินท์ด้านหน้าพระธาตุดินแดง ได้แห้งขอดเหลือแต่โคลนน้ำปนดินแดง ทำให้เห็นปลาจำนวนมากตื่นไปมาอยู่ได้ก้นบ่อ ช่างจึงพากันถือวิสาสะขออนุญาต นำปลาไปกินเป็นอาหารเกือบ ๒๕ กิโล คินนั้นนายช่างคนหนึ่งได้รับประทานอาหารค่ำเสร็จแล้ว จึงเข้านอนช่วงกำลังจะเคลิ้มครึ่งหลับครึ่งตื่นฝันไปว่า มีพญายักษ์ร่างใหญ่ตนหนึ่ง หน้าตามีเขี้ยวน่ากลัวมาก กระโดดทับลงตรงที่ร่างของนายช่างคนนี้ คล้ายเข้าสิงหร่าง แล้วนายช่างก็หายใจไม่ออก ตื่นทรุนทรายคล้ายปลา ถูกจับ กระทั่งรุ่งเช้ามีดีใกล้ไม่ทันสว่าง นายช่างคนนี้พร้อมลูกน้องพากันหนีกลับภูมิลำเนาตนเอง ไม่กลับมาทำงานก่อสร้างพระธาตุดินแดงอีกเลย

เรื่องที่ ๘ “เพราะฤทธิ์น้ำเมา จึงต้องเข้าไอซียู” หัวหน้าช่างไม้ ผู้มารับจ้างทำประตูพระธาตุดินแดงเล่าว่า “เมื่อปี ๒๕๖๖ ช่วงเข้าพรรษากาล ช่างไม้คนหนึ่งชอบดื่มสุราเป็นนิสัย แยกไปตั้งเต็นท์นอนพักภายในพระธาตุดินแดง ช่วงนั้นฝนตกต่อเนื่องหลายวันพื้นที่ด้านนอกจึงเปียกแฉะ ตกตึกคินหนึ่งช่างไม้ปวดจี๊ดมาก ทนไม่ไหวคงไปห้องน้ำไม่ทัน หรืออาจจะเพราะน้ำเมาออกฤทธิ์ จึงไม่มีสติไปห้องน้ำ แก่จึงลุกไปยื่นฉีตรงริมขอบลานประทักษิณด้านบน ไม่รู้เกิดอะไรขึ้น จู่ ๆ ช่างไม้คนนี้ก็ตกลงไปข้างล่างเสียงดังต๊อบ! แล้วแกก็กลับมาอนที่เดิม รุ่งเช้าได้ยินแต่เสียงร้องโอดโอยด้วยความเจ็บปวด สงสัยฤทธิ์สุราหมด อาการซ้ำในจึงปรากฏหัวหน้าช่างไม้เห็นอาการไม่ดี จึงเรียกรถมารับตัวไปโรงพยาบาลในตัวอำเภอบรบือ ต่อมาทราบข่าว ซีโครงหักอาการหนักต้องเชิญเข้าห้องไอซียูเลยทีเดียว “บางเรื่องไม่เชื่อก็อย่าหลบหลู่ บางเรื่องไม่รู้ก็อย่าไปว่าร้าย” เพราะสุดท้ายผู้สร้างกรรมไม่ดีย่อมได้รับผลกรรมไม่ดีเช่นนั้นเอง

■ สมโภชพระธาตุดินแดง อสงวณแห่งศรัทธาไทย

การสมโภชพระธาตุดินแดงและพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เป็นการเปิดโอกาสให้พุทธศาสนิกชนได้สักการะ เคารพ นบถือ และบูชาพระบรมสารีริกธาตุอันประดิษฐานดีแล้วในพระธาตุดินแดง นับเป็นประเพณีที่มีมาช้านานตั้งแต่สมัยพระพุทธกาล “สมัยเจ้าอโศกมหาราชทรงเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง ได้ฉลองสมโภชพระสถูปเจดีย์ทั้งหมดที่สร้างอย่างยิ่งใหญ่ ตลอด ๗ ปี ๗ เดือน ๗ วัน” จากนั้นพระองค์ทรงส่งพระธรรมทูตมาเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ดินแดนสุวรรณภูมิ จึงปรากฏประเพณีพิธีสมโภชพระธาตุเจดีย์ในประเทศไทย

เมื่อคณะสงฆ์วัดป่าธรรมอุทยานร่วมกับคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดงเสร็จแล้ว จึงถือตามประเพณีพุทธไทยอันดีงามนี้ จัดงานสมโภชพระธาตุดินแดงและบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เพื่อให้เกิดความปลาบปลื้มปิติในบุญกุศลที่ได้ร่วมกันสร้าง ได้ร่วมกันฉลอง ได้ร่วมกันสามัคคีทางกาย วาจา ใจ อันมีพระรัตนตรัยเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว โดยมีรายละเอียดกิจกรรมต่าง ๆ ตามกำหนดการ เช่น การประดับธงทิวถวายบูชา บวงสรวงเทวดาพลี ตั้งโรงทาน บวงสรวงพรหมณ์ อุปสมบทหมู่ สวดมนต์ทำวัตรเช้าเย็น ปฏิบัติธรรมถวายเป็นพุทธบูชา อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุแห่เป็นริ้วขบวน สวดพระพุทธรมณฑ์อุทิศถวายเป็นพระราชกุศล ฟ้อนรำบูชาพระธาตุ แสดงพระธรรมเทศนา เจริญพระพุทธรมณฑ์เป็นการสมโภช และพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เป็นต้น กิจกรรมกุศลเหล่านี้แล นับว่าเป็นสมโภช ฉลอง สักการะ เคารพ นบถือ ด้วยอามิสบูชาและปฏิบัติบูชาอันสูงสุดตามพุทธประสงค์

ดังปรากฏในมหาในมหาปรินิพพานสูตร พระพุทธเจ้าตรัสกับพระอานนท์ว่า “ดูก่อนอานนท์ พระตถาคตจะชื่อว่าอันบริษัทสักการะ เคารพ นับถือ บูชานอบน้อม ด้วยเครื่องสักการะประมาณเท่านี้หามิได้ ผู้ใดแลจะเป็นภิกษุ ภิกษุณี อุบาสกหรือ อุบาสิกาก็ตาม เป็นผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ปฏิบัติชอบ ประพฤติตามธรรม อยู่ ผู้นั้นย่อมชื่อว่าสักการะ เคารพ นับถือ บูชา ด้วยการบูชาอย่างยิ่ง เพราะเหตุ นั้นแหละ อานนท์ พวกเขาพึงสำเหนียกอย่างนี้ว่า เราจักเป็นผู้ปฏิบัติธรรม สมควร แก่ธรรม ปฏิบัติชอบ ประพฤติตามธรรมอยู่”

“ร้อยศรีทาสสร้างพระธาตุดินแดงถวายเป็นพุทธบูชา
เสมือนหนึ่ง รวมปัญญาสร้างพุทธสถาปัตยกรรมถวายเป็นพระราชากุศล”

ธรรมะ พร เมตตา

พระมหาอ้าย อธิปัญญา

ณ ร่มอารามวัดนาคปรก ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

๑ มกราคม ๒๕๖๗

อันว่า 'มหาสารคาม'

เมืองโบราณชื่อนครจำปาศรี
เมืองที่สุดประเพณีบุญเบิกฟ้า
เมืองตักสิลานครแห่งอีสาน
เมืองเล่าขานกุดยางใหญ่
เมืองศูนย์รวมใจพระธาตุนาคูน
เมืองบุทุลกระหม่อมป่าดุนลำพัน
เมืองมันแกวบรรณิอชื่อเสียงไกล
เมืองพระพุทธรักษาทริชัษยามสง่า
เมืองทำวมหาชัยปฐมเจ้าเมือง
เมืองเลื่องลือกลองยาวสาววารี
เมืองโกสัมพีลึงแสมชนสีทอง
เมืองนักร้องเสียงดีชื่อเดือนเพ็ญ
เมืองวังน้ำเย็นมีโบสถ์ไม้ใหญ่
เมืองแสนชัยโคตรมวยสยาม
เมืองนามบึงกุยคือสะดืออีสาน
เมืองตำนานหมู่บ้านปั้นหม้อ
เมืองหอนาฬิกาเป็นแลนด์มาร์ค
เมืองปฐมนาคหลวงในรัชกาลที่เก้า
เมืองโบสถ์ขาววัดป่าธรรมอุทยาน
เมืองสะพานไม้แกดำนับร้อยปี
เมืองมีปราสาทหินกู่สันตรัตน์
เมืองอุบัติพระดีศรีมหาสารคาม
เมืองผ้าไหมงามสร้อยดอกหมาก
เมืองอาหารถูกปากของฝากถูกใจ
เมืองแดนทุ่งกุลาร้องไห้ว่า 'โอละนอน'
เมืองเทพมอแคนแดนหมอลำ
เมืองดอกจำปาขาวเป็นสัญลักษณ์
เมืองฮักนะสารคามอีสานอินดี
เมืองแม่น้ำชีไหลผ่านบ้านไม่มีภูผา
เมืองสารคาม 'น้ำบ่ต้อง' ฟืนองเอย

พระมหาอ้าย ธีรปัญญา

(ป.ธ.๖, พธ.บ., M.A., M.Phil, Ph.D)

ประพันธ์

พิธีสมโภช
๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

พระรัตนตรัย
วัดป่าธรรมอุทยาน 1 ตรีนิ้อ มหาสารคาม